

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนของข้าราชการครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี

๑๐๑๑.๖๖๖

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ประจักษ์ วสวานนท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง

ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กุมภาพันธ์ 2541

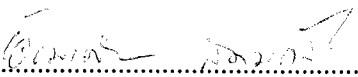
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑ 1๖๕๐๗

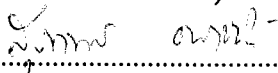

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

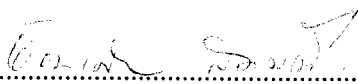
.....ประธาน

(ดร.อ้อมเดือน สดมณี)

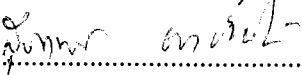
.....กรรมการ

(อาจารย์ สุภาพร ณะชานนท์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

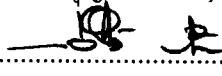
(ดร.อ้อมเดือน สดมณี)

.....กรรมการ

(อาจารย์ สุภาพร ณะชานนท์)

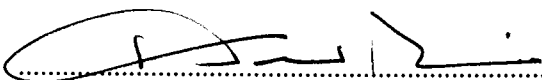
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ดร.มนัส บุญประกอบ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ นริศว์ ปรารมย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศวลาภรณ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทได้รับ ความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท 2 ท่าน คือ อาจารย์ ดร.อ้อมเดือน สดมณี ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท และ อาจารย์ สุภาพร ณะชานนท์ ที่กรุณาให้ความรู้ แนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหาการวิจัย และการปฏิบัติตน ที่ถูกต้องแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี โยเหลา ที่กรุณาให้คำปรึกษา ในระยะต้นของการทำวิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ทวีศักดิ์ และ อาจารย์จิระนันท์ พากเพียร ที่ช่วยสนับสนุนงาน วิจัยครั้งนี้จนลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณอาจารย์ประทีป จินนี เลขานุการคณะกรรมการสอบเค้าโครง ปริญญาโท ที่ช่วยซักถาม แนะนำให้ผู้วิจัยชัดเจนในปัญหาและตัวแปรในการวิจัย ขอ ขอบคุณ อาจารย์ทัศนาศนา ทองภักดี และ อาจารย์พรพจน์ บุญประกอบ ที่ให้คำแนะนำในการสร้าง แบบสอบถาม

ขอขอบคุณ อาจารย์สันต์ชัย พุทธบุญ ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดจันทบุรี อดีต ผู้บังคับบัญชา ที่ส่งเสริมการศึกษาต่อของผู้วิจัย ขอขอบคุณ อาจารย์วัลภา วรณวัตติ อาจารย์ปาริชาติ ทองชุม อาจารย์กริชเพชร ผ่องแผ้ว อาจารย์พรทิพย์ภา สุขกอง อาจารย์สวิทย์ ทองใส อาจารย์ลาวัลย์ ทรงศิลป์ อาจารย์แจ่มสิริ ศรีภูไฟ และอาจารย์มณีแสง ทองสิม ที่กรุณา ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบคุณคณะอาจารย์ผู้ตอบแบบ สอบถามทุกท่าน ที่กรุณาร่วมมือในการให้ข้อมูลอย่างดียิ่ง

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณพ่อและคุณแม่ ผู้มีพระคุณของลูก และขอขอบคุณ ครอบครัวของผู้วิจัย คุณประยูร และ ด.ญ. ปฏิมาพร วสวานนท์ ที่เป็นกำลังใจสำคัญแก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาการศึกษา

ประธาร วสวานนท์

มกราคม 2541

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
	จุดประสงค์ของการวิจัย.....	5
	ความสำคัญของการวิจัย.....	6
	ขอบเขตการวิจัย.....	6
	ประชากร.....	6
	กลุ่มตัวอย่าง.....	7
	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	7
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	✓ ความหมายของการวางแผนการสอน.....	9
	รูปแบบการจัดทำแผนการสอนระดับบทเรียน.....	10
	1 แผนการสอนแบบเรียงหัวข้อ.....	11
	2 แผนการสอนแบบกิ่งเรียงหัวข้อกิ่งตาราง.....	11
	การกำหนดรายละเอียดตามหัวข้อของแผนการสอน.....	12
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอน.....	12
	ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน.....	17
	เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมกับการทำนายพฤติกรรม.....	18

บทที่	หน้า
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เจตนาที่จะกระทำ พฤติกรรมกับการทำนายพฤติกรรม.....	19
ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม.....	22
เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถ ในการควบคุมพฤติกรรมกับเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม.....	25
ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อ เกี่ยวกับปัจจัยควบคุมกับเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรม.....	27
ตัวแปรภายนอกทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (พฤติกรรมการวางแผนการ สอนในอดีต).....	32
พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต.....	32
กรอบความคิดในการวิจัย.....	34
นิยามเชิงปฏิบัติการ.....	34
สมมติฐานการวิจัย.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
ประชากร.....	39
กลุ่มตัวอย่าง.....	39
ข้อกำหนดของการวัดตัวแปรตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	40
ลักษณะและขั้นตอนการสร้างแต่ละเครื่องมือวัด.....	41
แบบสอบถามความเชื่อเด่นชัด.....	41

บทที่	หน้า
แบบวัดพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต.....	42
แบบวัดเจตนาที่จะวางแผนการสอน.....	42
แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการวางแผนการสอน.....	43
แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน.....	44
แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม.....	45
แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง.....	47
แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตาม กลุ่มอ้างอิง.....	47
แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม.....	49
แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็น อุปสรรคต่อพฤติกรรม.....	50
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ส่วนที่ 1 ลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
ส่วนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม.....	56
2.1 พฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์.....	56
2.2 พฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์.....	57
2.3 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอน..	58
2.4 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรที่ทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอน..	58

บทที่	หน้า
2.5 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรความเชื่อเด่นชัด.....	59
ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย.....	61
3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1.....	61
3.1.1 พฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของ สัปดาห์.....	61
3.1.2 พฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์.....	63
3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 2.....	65
3.2.1 เจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์.....	65
3.2.2 เจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์.....	66
3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ถึง ข้อ 5.....	67
ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม.....	67
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน.....	69
แบบจำลองอธิบายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์.....	70
แบบจำลองอธิบายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของ สัปดาห์.....	71
สรุปความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ระหว่างความเชื่อเด่นชัด กับ พฤติกรรมการวางแผนการสอน.....	71
ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมการ วางแผนการสอน.....	73

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	76
การอภิปรายผลการวิจัย.....	79
ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	86
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก.....	96
ภาคผนวก ข.....	107
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	111

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนข้อ พิสัย และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัย	53
2 ค่าสถิติพื้นฐาน ความถี่ (f) ร้อยละ และช่วงคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด (พิสัย) ของการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์.....	57
3 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และช่วงคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด (พิสัย) ของการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์	57
4 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และช่วงคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด (พิสัย) เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรมวางแผนการสอนในอดีต.....	58
5 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และช่วงคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด (พิสัย) ของตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง.....	59
6 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และช่วงคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด (พิสัย) ของตัวแปรกลุ่มความเชื่อ.....	60
7 แสดงการทำนายพฤติกรรมวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ด้วยตัวแปรทำนาย 2 ตัว คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม.....	62
8 แสดงการทำนายพฤติกรรมวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ด้วยตัวแปร 3 ตัว คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรมวางแผนการสอนในอดีต.....	63
9 แสดงการทำนายพฤติกรรมวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ด้วยตัวแปรทำนาย 2 ตัว คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน และ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม.....	64

10	แสดงการทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ด้วยตัวแปร ทำนาย 3 ตัว คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถใน การควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต.....	64
11	แสดงการทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ จากตัวแปร 3 ตัว คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรม	65
12	แสดงการทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ด้วยตัวแปร 3 ตัว คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม.....	66
13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ตามกรอบ การวิจัย.....	68
14	ค่าเฉลี่ยของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมอุปสรรคในการวางแผนการสอน ที่แตกต่างกันระหว่างครูที่วางแผนและไม่วางแผนการสอนในคาบแรก ของสัปดาห์	73
15	ค่าเฉลี่ยของความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม ที่แตกต่างกันระหว่างครูที่วางแผน การสอน และครูที่ไม่วางแผนการสอนในคาบแรกของสัปดาห์.....	74
16	ค่าเฉลี่ยของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ที่แตกต่างกันระหว่างครูที่ วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์มากและน้อย	74
17	ค่าเฉลี่ยของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมอุปสรรคในการวางแผนการสอน ที่แตกต่างกันระหว่างครูที่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์มาก และน้อย.....	75

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ภาพประกอบ 1 ตัวอย่างโครงสร้างแผนการสอนแบบเรียงหัวข้อ	11
2 ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างโครงสร้างแผนการสอนแบบกิ่งเรียงหัวข้อกิ่งตาราง.....	11
3 ภาพประกอบ 3 โครงสร้างทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	24
4 ภาพประกอบ 4 กรอบความคิดในการวิจัย	34
5 ภาพประกอบ 5 แผนภาพแสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และ เปอร์เซ็นต์การทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ของ ครู	70
6 ภาพประกอบ 6 แผนภาพแสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และ เปอร์เซ็นต์การทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูในคาบแรก ของสัปดาห์	71
7 แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเชื่อเด่นชัด เจตคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เจตนาที่จะวางแผนการ สอน และพฤติกรรมการวางแผนการสอนคาบแรก	72
8 แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเชื่อเด่นชัด การคล้อยตามกลุ่ม อ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เจตนาที่จะวางแผน การสอน และพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนทักษะกระบวนการต่างๆ รัฐบาลจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาเป็นปัจจัยหลักของการพัฒนา โดยกำหนดเป็นหลักสูตรการศึกษาและพยายามส่งเสริมให้ประชากรของประเทศได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงอุดมศึกษา ภายหลังเมื่อมีการนำหลักสูตรการศึกษาไปใช้ เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรในแต่ละระดับ จึงจำเป็นต้องมีการติดตามผลและประเมินผลการจัดการศึกษาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น ตัวอย่างจากการประเมินคุณภาพนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในช่วงปีการศึกษา 2527 จนถึงปีการศึกษา 2533 พบปัญหาว่า นักเรียนแสดงความสามารถในการจดจำข้อมูลต่างๆ ได้เป็นอย่างดี อย่างน้อยอยู่ในช่วงร้อยละ 50 ถึง 70 แต่นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถเกี่ยวกับการนำความรู้ ความจำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และการดัดแปลงความรู้ไปใช้ รวมทั้งมีทักษะการคิดแบบต่างๆ อยู่ในระดับร้อยละ 20 ถึง 40 โดยเฉพาะในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังแสดงความสนใจ และเน้นการเลือกปฏิบัติในงานที่ส่งผลต่อประโยชน์ของตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยตระหนักในผลที่เกิดต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมน้อยมาก เรื่องใดก็ตามที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของตนเอง นักเรียนจะเร่งรีบร่วมดำเนินการ แต่เรื่องใดที่จะเกิดผลต่อสังคมโดยส่วนรวมและไกลตัว นักเรียนจะให้ความสนใจน้อย (กรมวิชาการ. 2535 : 3) นอกเหนือจากตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว ตัวแปรหนึ่งที่พบว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะดังกล่าวคือ การสอนของครู จากการสำรวจสภาพปัญหาการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ครูร้อยละ 60.07 มีความเห็นว่า ผลการเรียนของนักเรียนที่อยู่ในระดับที่ไม่พอใจนั้น มีสาเหตุประการหนึ่งมาจากตัวครูผู้สอนเอง ทำนองเดียวกันนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนต่างกัน รายงานว่าความล้มเหลวทางการเรียนมีสาเหตุจากการสอนของครู (กรมวิชาการ. 2536 : 31) สุดท้ายจากการวิจัยเรื่องสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 พบว่า สภาพที่ยังไม่พอใจหรือเป็นปัญหาอุปสรรคต่างๆ ประการหนึ่งคือ ครูยังไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับหลักการและแนวปฏิบัติของหลักสูตร ขาดการเตรียมการสอน และทำแผนการสอน (กรมวิชาการ. 2540 : 6) การพัฒนาการสอนของครูให้มีคุณภาพ เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนที่สูงขึ้น จึงเป็นนโยบายที่ดำเนินการตลอดมาของกระทรวงศึกษาธิการ วิธีการหนึ่งคือ ส่งเสริมให้ครูจัดการ

เรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เริ่มจากก่อนการสอนแต่ละครั้งครูมีการวางแผนการสอนอย่างรัดกุม กำหนดจุดประสงค์การสอน สื่ออุปกรณ์การสอน เนื้อหา วิธีสอน การวัดผลประเมินผลที่เหมาะสม ภายหลังเมื่อมีการประเมินผลการสอนแล้ว มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนของตนในครั้งต่อไป การสอนลักษณะนี้จะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนได้ (กรมวิชาการ. 2535) การสอนที่เป็นระบบจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการวางแผนการสอนของครู การสอนที่เป็นระบบ จึงมีความหมายเท่ากับการพัฒนาแผนการสอนที่ครูจัดทำขึ้นก่อนการสอน หากก่อนการสอนครูจัดทำแผนการสอน และนำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปดำเนินการสอนจริง หลังการสอนมีการประเมินการสอน จึงเท่ากับครูประเมินแผนการสอนที่จัดทำขึ้น การสอนที่เป็นระบบกับการพัฒนาแผนการสอน จึงเป็นกระบวนการพัฒนาการสอนที่ควบคู่กัน ผลจากการสังเกตครูที่ประสบผลสำเร็จในการสอนพบว่า ส่วนมากเป็นผลมาจากครูมีการวางแผนการสอนและเตรียมการสอนที่สมบูรณ์ การวางแผนการสอนและเตรียมการสอน จึงเป็นกุญแจสำคัญที่นำไปสู่ประสิทธิภาพในการสอน (Cole and Chan. 1987 : 47 ; Anderson. 1989 : 47) นักการศึกษาหลายท่านเห็นความสำคัญของการวางแผนการสอนสอดคล้องกันว่า การวางแผน และการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบล่วงหน้าก่อนการสอนเป็นทักษะที่สำคัญที่จะทำให้การสอนประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ (สุมน อมรวิวัฒน์. 2533 : 464 ; บุญชม ศรีสะอาด. 2537 : 43 ; อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2537 : 219) เพราะการวางแผนการสอนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่นๆ อีกที่จะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ เช่น การกำหนดจุดประสงค์การสอน เนื้อหา วิธีสอน การใช้สื่ออุปกรณ์ การวัดผลและการประเมินผลการสอน ซึ่งหากครูมีการวางแผนการสอนที่ดี จะทำให้ครูมีโอกาสจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย เช่น อุปกรณ์การสอนที่มีใช้ในโรงเรียน หากครูมีการวางแผนการสอนล่วงหน้า จะทำให้ครูมีโอกาสได้นำอุปกรณ์การสอนที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในบางครั้งพบว่า ครูมีการนำอุปกรณ์การสอนมาใช้น้อยมาก สาเหตุเพราะครูไม่ได้วางแผนการสอนที่จะนำสื่ออุปกรณ์การสอนมาใช้ การจัดหาสื่ออุปกรณ์การสอนให้ครู โดยที่ครูไม่มีการเปลี่ยนพฤติกรรมวางแผนการสอน จึงไม่อาจทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ต้องการ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2531 : 70) วัลลภ กันทรัพย์ (2537 : 10) กล่าวว่า ถ้าครูสอนโดยไม่มีแผนการสอน จะเสมือนกับว่าครูลงมือทำงานโดยไม่มีแผนนั่นเอง และแผนการสอนที่ต้องการให้ครูจัดทำ คือ แผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร ที่สามารถตรวจสอบและปรับปรุงได้ ไม่ใช่มีเพียงแผนการสอนที่อยู่ในใจ โดยที่ครูผู้สอนรู้อยู่คนเดียว เพราะนอกจากจะตรวจสอบไม่ได้ว่า ครูวางแผนการสอนจริงหรือไม่แล้วยังไม่สามารถจะตรวจสอบเพื่อการปรับปรุงใดๆได้อีกด้วย ด้วยเหตุนี้ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) จึงเน้นให้ครูจัดทำแผนการสอนด้วยตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพที่แตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่น เพราะไม่มีแผนการสอนใดที่สามารถใช้ได้กับทุกท้องถิ่น การวางแผนการสอนก่อนการสอนจึงควรเป็นภาระหน้าที่ของครูที่จะต้องดำเนินการเอง

แม้ว่าการวางแผนการสอนจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาการสอนเป็นอย่างดี แต่สภาพปัจจุบันพบว่า ครูประมาณร้อยละ 10 ไม่มีแผนการสอนใช้ในการสอน และจากจำนวนครูที่มีแผนการสอนใช้ ประมาณร้อยละ 33 ไม่ได้จัดทำแผนการสอนขึ้นด้วยตนเอง แต่ส่วนหนึ่งเป็นแผนการสอนที่กลุ่มโรงเรียน กรมวิชาการจัดทำไว้ให้ เพื่อให้ครูได้ใช้เป็นแนวทางในการสอน ด้วยเหตุนี้จึงพบว่า ครูร้อยละ 65.80 รายงานว่าสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามแผนการสอนที่กำหนดไว้เพียงปานกลาง อันเนื่องมาจาก เวลาที่กำหนดไว้ในแผนการสอนน้อยเกินไป นักเรียนในแต่ละห้องมีจำนวนมาก และครูไม่สามารถผลิตสื่อการสอนได้เอง (กรมวิชาการ, 2536) การพัฒนาและแก้ไขปัญหานี้ จึงควรเริ่มจากการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนขึ้นด้วยตนเอง และเมื่อครูจัดทำแผนการสอนขึ้นด้วยตนเอง ครูจะสามารถสอนได้ตรงตามแผนการสอนมากขึ้น เพราะขณะที่ครูจัดทำแผนการสอน ครูมีโอกาสดูจะคิดปรับแผนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน จนครูสามารถนำแผนการสอนไปใช้สอนได้อย่างจริงจัง แต่ข้อมูลการวิจัยที่จะนำไปพัฒนาและแก้ไขพฤติกรรมการสอนของครูให้มีการวางแผนการสอนก่อนการสอนยังมีน้อยมาก จากการทบทวนเอกสารงานวิจัย ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคทำให้ครูไม่สามารถจัดทำแผนการสอนขึ้นได้ด้วยตนเองอย่างชัดเจน โดยครอบคลุมปัจจัยเชิงสาเหตุต่างๆ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวางแผนการสอนของครู ทั้งทางด้านจิตวิทยา สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปพัฒนาให้ครูวางแผนการสอนด้วยตนเองมากขึ้น การศึกษาสาเหตุการวางแผนการสอนของครูในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (The Theory of Planned Behavior) ซึ่งเป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคมมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่ออธิบายถึงสาเหตุต่างๆ ที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการสอนของครู ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกล่าวถึง บุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมจนสำเร็จผลในสถานการณ์หนึ่งๆ ไว้ 3 ประการ คือ หนึ่ง เกิดจากแรงจูงใจส่วนบุคคล สอง เกิดจากแรงผลักดันทางสังคม สุดท้าย เกิดจากปัจจัยควบคุมอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยให้กระทำพฤติกรรม ปัจจัยทั้งสามจะมีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคลแต่ละครั้งแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะพฤติกรรมและสถานการณ์เป็นสำคัญ การศึกษาพฤติกรรมของบุคคลตามแนวทฤษฎีนี้ เป็นการศึกษากิจกรรมของบุคคลในลักษณะปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Model) ลักษณะหนึ่งที่สำคัญต่ออิทธิพลส่วนบุคคล ทางสังคม และสภาพแวดล้อมประกอบกัน การอธิบายพฤติกรรมของบุคคลในลักษณะปฏิสัมพันธ์นิยมนั้น พบในงานวิจัยจำนวนมากที่ผ่านมา (งามตา วณิชานนท์, 2536 : 8-11) ทั้งที่เป็นการศึกษาที่ใช้ทฤษฎีอื่นๆ และที่ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ของ ไอเซน (Ajzen, 1991) โดยตรง สำหรับการศึกษากิจกรรมการวางแผนการสอนของครู ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนในครั้งนี้ มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ คือ

ประการแรก ตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกล่าวว่า บุคคลจะมีการคิดใคร่ครวญถึงผลต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นก่อนที่จะกระทำพฤติกรรม ดังนั้น การทำนายหรืออธิบายว่าบุคคลจะกระทำพฤติกรรมหรือไม่กระทำพฤติกรรมหรือไม่ จึงพิจารณาได้จากความตั้งใจของเขาที่มีอยู่ก่อนว่า เขาจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม เรียกว่า **ตัวแปรเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม (Behavioral Intention)** เจตนาเป็นเสมือนศูนย์รวมของสาเหตุต่างๆ ที่จูงใจให้บุคคลกระทำพฤติกรรม (Ajzen and Fishbein, 1980 : 5) ด้วยเหตุผลนี้ การทำนายว่าครุจะมีพฤติกรรมการวางแผนการสอนหรือไม่ ย่อมศึกษาได้จากเจตนาส่วนตัวของครุ เช่น เมื่อต้องการทำนายว่า ครุ ก จะวางแผนการสอนในคาบการสอนต่อไปหรือไม่ ประการแรกดำเนินการเพียงค้นหาว่า ครุ ก มีเจตนาที่จะวางแผนการสอนในคาบต่อไปหรือไม่ ถ้า ครุ ก ตอบว่าจะวางแผนการสอน แสดงว่าครุ ก มีเจตนาที่จะวางแผนการสอนในคาบหน้า ซึ่งทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเชื่อว่า ยิ่งบุคคลมีเจตนาแน่วแน่ที่จะกระทำพฤติกรรม โอกาสที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมจริงจะมีมากขึ้น เจตนาจึงเป็นเสมือนสาเหตุที่ใกล้ชิดกับการกระทำพฤติกรรมจริงมากที่สุด แต่โดยทั่วไปการกระทำพฤติกรรมจริงๆ ไม่อาจเกิดขึ้นได้ เพียงเพราะเจตนาของบุคคลประการเดียว เช่น ครุ ก มีเจตนาที่จะวางแผนการสอน แต่จริงๆ อาจไม่สามารถวางแผนการสอนได้จริงตามเจตนาของตนเอง เพราะขาดค่าใช้จ่าย 500 บาทเป็นค่าอุปกรณ์ ในกรณีนี้แสดงให้เห็นชัดเจนว่า เจตนา ย่อมไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครุได้เพียงตัวแปรเดียว เพราะมีอุปสรรคเรื่อง ค่าใช้จ่ายเป็นตัวแปรอีกตัวแปรหนึ่ง ซึ่งในการวางแผนการสอนจริง อาจมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคมากกว่าที่ยกเป็นตัวอย่าง ถ้าครุสามารถควบคุมปัจจัยที่อุปสรรคเหล่านี้ได้มากเท่าไร โอกาสที่ครุจะวางแผนการสอนได้จริงย่อมมีมากขึ้น ตัวแปรนี้ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เรียกว่า **การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม** ในการวิจัยตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม จะเป็นตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรมร่วมกับตัวแปรเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม ในขณะที่เดียวกันก็ทำนายตัวแปรเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมด้วย ยกตัวอย่างกรณี การวางแผนการสอนของครุ ก ถ้าก่อนแสดงเจตนาที่จะวางแผนการสอน ครุ ก ประเมินได้ก่อนว่า เขาไม่มีอุปสรรคเรื่องค่าใช้จ่าย การแสดงเจตนาของครุ ก ในครั้งนี้ จะทำนายโอกาสวางแผนการสอนจริงได้มากกว่าเจตนาในครั้งแรกของเขา ที่ตัดสินใจไปโดยไม่ได้ออกมาคิดถึงความเป็นในเรื่องค่าใช้จ่าย

ประการที่สอง การวิจัยถึงสาเหตุของการกระทำพฤติกรรมด้วยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน พบว่างานวิจัยจำนวนมากที่ใช้ทฤษฎีนี้มักไม่ศึกษาตัวแปรภายนอกอื่นๆ ประกอบ เช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา แต่มีทวิเคราะห์สาเหตุการกระทำพฤติกรรมจากตัวแปรความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) ที่กลุ่มตัวอย่างเชื่อ และยึดถือเป็นสาเหตุให้กระทำพฤติกรรม เพราะการพบความสำคัญของตัวแปรภายนอกอื่นๆ เช่น เพศ อายุ ไม่สามารถอธิบายสาเหตุของพฤติ

กรรมได้ชัดเจนเพียงพอ เช่น กรณีพบว่า ครูหญิงอายุมาก มีความตั้งใจที่จะสอนด้วยวิธีเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนสูงกว่าครูชายอายุมาก (พนาลัย อยู่สำราญ. 2535) เป็นสาเหตุทำให้ต้องอธิบายเพิ่มเติมว่า สาเหตุใดครูหญิงอายุมาก จึงมีความตั้งใจที่จะสอนด้วยวิธีเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนสูงกว่าครูชายอายุมาก ซึ่งในที่สุดแล้วผู้วิจัยอาจต้องอธิบายสาเหตุดังกล่าว ด้วยความเชื่อที่แตกต่างกันระหว่างครูหญิงอายุมากกับครูชายอายุมาก อยู่ดี และโดยทั่วไปในการแก้ไขปัญหานั้นเรายังไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอะไรได้กับตัวแปรภายนอก เช่น เพศ อายุของครู เพราะการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับธรรมชาติมากกว่าจะจัดกระทำได้ งานวิจัยครั้งนี้ จึงเน้นศึกษาอิทธิพลของความเชื่อเด่นชัดที่ครูยึดถือและใช้เป็นเหตุผลในการตัดสินใจว่าจะวางแผนการสอนหรือไม่วางแผนการสอนตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเท่านั้น ความเชื่อดังกล่าว ตามทฤษฎี คือ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ซึ่งความเชื่อต่างๆ เหล่านี้จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ครูวางแผนการสอนได้ ทั้งกลุ่มครูที่มีเพศ อายุ แตกต่างกันไป

ประการสุดท้าย ตัวแปร พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต เป็นตัวแปรอิสระที่ศึกษานอกกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ส่วนตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอนเป็นตัวแปรตามที่ศึกษาตามกรอบและข้อกำหนดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ความแตกต่างคือ ตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตจะแสดงถึงการวางแผนการสอนแต่ละคาบในสัปดาห์ที่ผ่านมาของครู ส่วนตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอน เกิดขึ้นภายหลังสอบถามเจตนาของครูแล้ว การศึกษาตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอน ทั้งสองลักษณะต่อเนื่องกันจะทำให้ทราบว่า ลักษณะพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครู มีความสม่ำเสมอหรือเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์แต่ละสัปดาห์ของภาคเรียน ซึ่งเมื่อได้ผลการวิจัยแล้วข้อมูลนี้จะแสดงให้เห็นด้วยว่า พฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูมีปัญหาอย่างน้อยเพียงใด

โดยสรุปผู้วิจัยเชื่อว่าการศึกษาระดับปริญญาโทเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนในครั้งนี้ จะสามารถพบความเชื่อ ปัจจัยปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยควบคุมที่เป็นสาเหตุสำคัญของการวางแผนการสอนของครู และคาดว่าผลที่พบจากงานวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลและความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการวางแผนการสอนและการนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนไปใช้อธิบายพฤติกรรมอื่นๆ ต่อไป

จุดประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายพฤติกรรมการวางแผนการสอนระหว่างตัวแปรเจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผน

การสอน และพฤติกรรม การวางแผนการสอนในอดีต

2. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายเจตนาที่จะวางแผนการสอนของครู ระหว่างตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรม การวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังนี้ คือ

3.1 เจตคติต่อพฤติกรรม การวางแผนการสอน กับ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม (เจตคติต่อพฤติกรรม การวางแผนการสอน วัดทางอ้อม)

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง วัดทางอ้อม)

3.3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กับ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม (การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม วัดทางอ้อม)

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การวางแผนการสอน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเสริมสร้างพฤติกรรม การวางแผนการสอนของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานีต่อไป

2. ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของพฤติกรรม การวางแผนการสอนของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี

3. เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการวางแผนการสอนของครูในลำดับต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ประชากรเป็นข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่สอนในภาคเรียนที่ 1- 2 ปีการศึกษา 2540 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2,700 คน จำนวน

72 โรงเรียน แยกเป็นเป็นกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา 10 กลุ่ม ตามสภาพภูมิประเทศ และสถานที่ตั้งโรงเรียนที่ใกล้เคียงกัน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่สอนในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2540 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 305 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มที่ 4 และ 6 จำนวน 15 โรงเรียน โดยใช้การสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรกลุ่มต่างๆ ดังนี้

1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรตามกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

- 1.1.1 เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน
- 1.1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม
(เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน วัดทางอ้อม)
- 1.1.3 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
- 1.1.4 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตาม
กลุ่มอ้างอิง
(การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง วัดทางอ้อม)
- 1.1.5 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการวางแผนการสอน
- 1.1.6 ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม
(การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม วัดทางอ้อม)

1.2 ตัวแปรภายนอกกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

- 1.2.1 พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต

2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 2.1 เจตนาที่จะวางแผนการสอน
- 2.2 พฤติกรรมการวางแผนการสอน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ครู หมายถึงข้าราชการครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดอุบลราชธานี

2. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2540 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดอุบลราชธานี

3. แผนการสอน หมายถึง บันทึกที่เรียกว่า แผนการสอนระดับบทเรียน (Lesson Plan) ที่ครูเขียนหรือจัดพิมพ์ขึ้นก่อนการสอน แล้วนำไปใช้ประกอบการสอนในแต่ละคาบการ สอน ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การสอน ความคิดรวบยอด เนื้อหา วิธีสอน สื่อการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผล

4. จำนวนแผนการสอนต่อสัปดาห์ หมายถึง จำนวนแผนการสอนระดับบทเรียน ทั้งหมดต่อสัปดาห์ที่ครูต้องจัดทำ

5. จำนวนแผนการสอนที่ทำได้ หมายถึง จำนวนแผนการสอนระดับบทเรียน ที่ครูทำ ได้จริงต่อสัปดาห์

6. จำนวนแผนการสอนที่นำไปใช้ หมายถึง จำนวนแผนการสอนระดับบทเรียน ที่ครู ทำได้และนำไปใช้สอนจริงต่อสัปดาห์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอนในงานวิจัยครั้งนี้ ได้ค้นคว้าและแยกกล่าวไว้เป็นหัวข้อต่างๆ คือ ความหมายของการวางแผนการสอน รูปแบบการจัดทำแผนการสอนระดับบทเรียน การกำหนดรายละเอียดตามหัวข้อของแผนการสอน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอน พฤติกรรมการวางแผนการสอนกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน กรอบความคิดในการวิจัย นิยามเชิงปฏิบัติการ และสมมติฐานการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายของการวางแผนการสอน

การวางแผนการสอนและแผนการสอนจะเป็นคำที่พบบ่อยๆ ในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสอนและการอบรม นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการวางแผนการสอนไว้หลายท่าน เช่น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2537: 196) ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผนการสอน คือ การเตรียมการสอนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางการสอนสำหรับครู อันจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532 : 129) กล่าวว่า การวางแผนการสอนเป็นการเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจปัญหา การสำรวจทรัพยากร การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ผู้เรียน การกำหนดมโนคติ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล แล้วเขียนออกมาในรูปของแผนการสอน

พิน เขมทานนท์ (2528 : 309) ให้ความหมายของการวางแผนการสอนไว้ว่า การวางแผนการสอนเป็นการจัดวางโปรแกรมการสอนทั้งหมดในวิชาใดวิชาหนึ่งไว้ล่วงหน้า เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนได้จัดดำเนินกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้ ดังนั้น แผนการสอนจึงต้องประกอบด้วยรายละเอียดตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เช่น จุดประสงค์ ความคิดรวบยอด หลักการ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และจำนวนคาบเวลาที่ใช้สอน ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องจัดรวมไว้อย่างมีระบบระเบียบในแผนการสอน

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 157) ให้ความหมายไว้ว่า การวางแผนการสอน คือ กิจกรรมในการคิดและการทำของครู ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมาย การคัดเลือกเนื้อหา การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกตำรา เอกสาร อุปกรณ์ การประเมินผล และการพิมพ์ประมวลการสอนรายวิชา

สรุปความหมายของการวางแผนการสอนข้างต้นได้ว่า การวางแผนการสอน หมายถึง การคิดคาดการณ์ล่วงหน้าก่อนดำเนินการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยการกำหนดเป็นจุดประสงค์การสอน ความคิดรวบยอด คัดเลือกเนื้อหา เลือกใช้วิธีสอน เตรียมสื่อการสอน กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผล ให้มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ แล้วจัดทำเป็นเอกสารที่เรียกว่า แผนการสอน การวางแผนการสอนจึงสามารถวัดได้ตามลักษณะการแสดงผลของครูได้สองลักษณะ คือ หนึ่ง วัดจากกระบวนการคิดการกระทำเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือกวิธีสอน สื่อการสอน และวิธีวัดผลประเมินผลที่จะนำมาใช้สอน สอง วัดจากแผนการสอนที่ครูจัดทำขึ้น โดยการเขียนหรือพิมพ์ สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ศึกษาพฤติกรรมการวางแผนการสอน โดยการวัดจากพฤติกรรมการจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรของครู แต่เนื่องจากการวางแผนการสอนและแผนการสอน จำแนกตามระยะเวลาได้เป็นการวางแผนการสอนระยะยาว และการวางแผนการสอนระยะสั้น การวางแผนการสอนระยะยาว มีจุดประสงค์เพื่อทำให้ผู้สอนทราบกว้างๆ ว่าตลอดภาคเรียน หรือเดือน มีจุดประสงค์ เนื้อหาใดบ้างที่จะต้องสอน จำนวนคาบการสอนทั้งหมดที่มี ส่วนการวางแผนการสอนระยะสั้น หมายถึง การวางแผนการสอนที่ครูมุ่งใช้ให้เสร็จสิ้นไปเป็นครั้งๆตามคาบการสอนหรือบทเรียน เนื้อหาสาระของแผนการสอนระยะสั้นจึงมีความละเอียดชัดเจนกว่าแผนระยะยาว และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูมากที่สุด การวางแผนระยะสั้นครูผู้สอนส่วนใหญ่จะจัดทำเป็นแผนการสอน เรียกว่า แผนการสอนระดับบทเรียน (Lesson Plan) (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2532 : 131) เพราะครูจะต้องใช้ประกอบการสอนในแต่ละคาบ การจัดทำแผนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นแผนการสอนระดับบทเรียนที่ครูใช้ประกอบการสอนในแต่ละคาบ ซึ่งมีรูปแบบการจัดทำดังนี้

รูปแบบการจัดทำแผนการสอนระดับบทเรียน

โดยทั่วไปแผนการสอนระดับบทเรียนจะมีองค์ประกอบเกี่ยวกับวิชาและเรื่องที่จะสอน หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียน สื่อการสอน การประเมินผล ซึ่งเป็นองค์ประกอบทั่วไปที่ใช้ในการเขียนแผนการสอนระดับบทเรียน และรูปแบบการเขียนแผน

การสอนระดับบทเรียนทั่วไปมี 2 รูปแบบ คือ แบบเรียงหัวข้อ และแบบกิ่งตาราง แต่ที่นิยมก็คือแบบกิ่งตาราง (บุญชม ศรีสะอาด. 2537 : 45-46 ; อภรณ์ ใจเที่ยง. 2537 : 145-146 ; ชัยยงค์ พรมวงศ์. 2532 : 152-153) ซึ่งแสดงดังตัวอย่างต่อไปนี้

1 แผนการสอนแบบเรียงหัวข้อ เป็นการจัดทำแผนการสอนที่เสนอหัวข้อเรื่องเรียงตามลำดับที่กำหนดไว้ ดังนี้

แผนการสอนแบบเรียงหัวข้อ หน้า 1	หน้า 2
1.วิชา.....ชั้น	5.จุดประสงค์การเรียนรู้.....
2.แผนการสอนที่.....หน่วยที่	6.เนื้อหา.....
3.เรื่อง.....จำนวนคาบ	7.กิจกรรมการเรียนการสอน....
4.สารสำคัญ.....	8.สื่อการเรียนการสอน.....
	9.การวัดผลประเมินผล.....

ภาพประกอบ 1 ตัวอย่างโครงสร้างแผนการสอนแบบเรียงหัวข้อ

2 แผนการสอนแบบกิ่งเรียงหัวข้อกิ่งตาราง เป็นการจัดทำแผนการสอนที่เสนอข้อความตามหัวข้อส่วนหนึ่ง และข้อความส่วนหนึ่งจัดเข้าตาราง

แผนการสอน	เนื้อหา	กิจกรรมการเรียน	สื่อการสอน	วัดผลประเมินผล
วิชา				
ชั้น				
เรื่อง.....				
จำนวนคาบ				
จุดประสงค์.....				

ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างโครงสร้างแผนการสอนแบบกิ่งเรียงหัวข้อกิ่งตาราง

สำหรับการศึกษาพฤติกรรมกรวางแผนการสอนในครั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีความเข้าใจความหมายของคำว่าแผนการสอนตรงกัน ก่อนให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัด ผู้

วิจัยจะนำรูปแบบแผนการสอนทั้งสองลักษณะ คือ แผนการสอนแบบเรียงหัวข้อและแผนการสอนแบบกิ่งเรียงหัวข้อกิ่งตารางให้กลุ่มตัวอย่างได้เห็น เพื่อให้ครูแต่ละคนรับรู้ตรงกันว่าแผนการสอนที่ผู้วิจัยกล่าวถึง หมายถึงแผนการสอนระดับบทเรียนที่เป็นเอกสาร และมีโครงสร้างเนื้อหาใกล้เคียงกับตัวอย่าง ซึ่งใช้ได้ทั้งสองลักษณะ

การกำหนดรายละเอียดตามหัวข้อของแผนการสอน

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการเขียนแผนการสอนตามหัวข้อต่าง ๆ นั้น สรุปลักษณะการเขียนรายละเอียดตามหัวเรื่องต่างๆ ได้ดังนี้ (ทองพูล บุญอึ้ง . 2535)

1. **แผนการสอนวิชา ชั้น ..** ให้ออกวิชา และชั้นที่สอนซึ่งในวิชาหนึ่งมีหลายแผน หรือหลายหน่วย อาจกำหนดเป็นหน่วยที่.. หรือแผนการสอนที่.. ตามลำดับแผนการสอน

2. **เรื่อง** ให้ออกชื่อเรื่องที่จะสอนในหน่วยหรือแผนนี้

3. **สาระสำคัญ/มโนคติ/ความคิดรวบยอด** ให้ออกแนวคิดหลักหรือแก่นของเรื่อง หากมีหลายอย่างก็ให้ออกเป็นข้อๆ

4. **จุดประสงค์** ให้เขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม อาจเขียนเป็นจุดประสงค์นำทางหรือจุดประสงค์ปลายทางด้วยก็ได้ หากมีหลายจุดประสงค์ให้แยกเขียนเป็นรายข้อ

5. **เนื้อหา** อาจเขียนเป็นเนื้อหาโดยสรุป หรือเป็นข้อๆ ส่วนเนื้อหาโดยละเอียดจะเขียนไว้ในภาคผนวกเพิ่มเติมก็ได้

6. **กิจกรรมการเรียนการสอน** ควรเขียนตามลำดับ เริ่มตั้งแต่เริ่มสอนจนเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นกิจกรรมที่จะต้องให้นักเรียนเป็นผู้กระทำ หรือกำหนดตามทฤษฎีการเรียนรู้ใดก็ได้

7. **สื่อการเรียนการสอน** ให้ออกชื่อสื่อประกอบการเรียนการสอนทั้งหมด

การวัดผลประเมินผล ให้ออกวิธีวัดผลและวิธีประเมินผลว่าใช้วิธีใด เช่น สังเกตพฤติกรรม ตรวจผลงาน ซักถาม หรือทดสอบ และเครื่องมือวัดควรเสนอไว้ในภาคผนวก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอน

การวิจัยในประเทศไทย จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอนในประเทศไทยยังไม่พบว่า มีการวิจัยหาสาเหตุการวางแผนการสอนหรือไม่วางแผนการสอนในเชิงพฤติกรรมศาสตร์ พบจากรายงานการสำรวจสภาพปัญหา แนวทางการพัฒนา

และการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1,415 คน สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า สภาพการจัดการเรียนครูมีแผนการสอนร้อยละ 89.61 และแผนการสอนที่ใช้อยู่ปัจจุบันเป็นแผนการสอนที่ครูผู้สอนทำเองร้อยละ 67.07 และครูร้อยละ 65.80 รายงานว่าสามารถจัดการเรียนการสอนตรงตามแผนในระดับปานกลาง จากข้อมูลแม้จะพบว่าครูส่วนใหญ่มีแผนการสอน แต่ก็พบว่ายังมีครูประมาณร้อยละ 33 ไม่ได้จัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง ส่วนครูที่มีแผนการสอนใช้ ส่วนหนึ่งก็พบปัญหาที่ครูไม่สามารถสอนได้ตรงตามแผนการสอน สาเหตุสำคัญ เกิดจากครูมีเวลาเตรียมการสอนไม่เพียงพอเป็นสาเหตุหลัก สาเหตุรองลงมา ซึ่งน่าจะเกิดขึ้นกับครูที่ไม่ได้จัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง คือ เวลาที่กำหนดในแผนการสอนน้อยเกินไป นักเรียนในแต่ละห้องมีจำนวนมาก ไม่สามารถผลิตสื่อได้เอง (กรมวิชาการ. 2536 : 24-25) เวลาจึงนับเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญต่อการจัดทำหรือไม่จัดทำแผนการสอน และการนำแผนการสอนไปใช้ของครูเป็นอย่างดี แต่งานวิจัยนี้เป็นการเพียงการสำรวจเบื้องต้นเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาโดยหาค่าความสัมพันธ์ต่ออย่างไร และไม่พบว่ามีการศึกษาสาเหตุทางจิตวิทยา และสังคมที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการสอนของครู ตลอดจนไม่ได้ระบุว่าแผนการสอนที่ศึกษาเป็นแผนการสอนประเภทใด จึงไม่ทราบว่แผนการสอนที่ครูส่วนใหญ่มีใช้เป็นแผนการสอนระดับบทเรียนที่ครูจัดทำขึ้นเองตามที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาในครั้งนีหรือไม่ แต่ก็เป็นเพียงงานวิจัยเดียวที่ผู้วิจัยพบ เมื่อพิจารณาแล้ว จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้นกว่าที่มีอยู่ โดยเฉพาะสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรจัดทำแผนการสอนระดับบทเรียนด้วยตนเองของครู และการนำแผนการสอนไปใช้สอนจริง

การวิจัยในต่างประเทศ พบการศึกษาเกี่ยวกับประเภทต่างๆ ของแผนการสอนที่ครูใช้ประกอบการสอน ดังนี้ ยินเกอร์ (Yinger. 1980) ศึกษาพฤติกรรมกรเขียนแผนการสอนของครูประถมศึกษา จำนวน 78 คน ในทุกรายวิชาตลอดช่วงหนึ่งปีการศึกษา พบว่า ครูเขียนแผนการสอนในลักษณะต่างๆ รวม 8 ชนิด คือ แผนการสอนรายสัปดาห์ แผนการสอนรายวัน แผนการสอนรายภาค แผนการสอนรายปี แผนการสอนระยะสั้น แผนการสอนระยะยาว แผนการสอนระดับหน่วย แผนการสอนระดับบทเรียน แผนการสอนที่ครูกล่าวว่ามีค่าสำคัญคือ แผนการสอนระดับหน่วย แผนการสอนรายสัปดาห์ และแผนการสอนรายวัน แมกคัตชีออน (McCutcheon. 1980) ศึกษาวิจัยเชิงมานุษยวิทยากับครูระดับเกรด 1-6 จำนวน 12 คน ในทุกวิชา พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่ได้วางแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เช่นเดียวกับผลที่ มอริน และเดอร์ซีเมอร์ (Clark and Peterson. 1986 ; citing Morine and Dershimer. 1977) สัมภาษณ์และสังเกตการเขียนแผนการสอนของครู 20 คน ในวิชาการอ่าน และคณิตศาสตร์ พบ

ว่า การวางแผนการสอนของครูส่วนใหญ่ เป็นกระบวนการทางความคิดมากกว่าการเขียนลงกระดาษ นอกจากนี้เขายังได้สัมภาษณ์ สังเกต สอบถาม ครูประถมศึกษา เพิ่มอีกจำนวน 10 คน พบว่า แผนการสอนระดับบทเรียนเป็นแผนการสอนที่ใช้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการสอนของครูในชั้นเรียน

ข้อค้นพบจากงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าครูจัดทำแผนการสอนในหลายลักษณะ แต่อาจสรุปได้เป็น 2 ประเภทคือ แผนการสอนระยะยาว เช่น แผนการสอนรายปี แผนการสอนรายภาค และแผนการสอนระยะสั้น เช่น แผนการสอนรายสัปดาห์ แผนการสอนระดับหน่วย แผนการสอนรายวัน ส่วนแผนการสอนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสอนในแต่ละคาบการสอนของครู คือ เป็นแผนการสอนระยะสั้น เรียกว่า แผนการสอนระดับบทเรียน ดังนั้นหากครูสอนโดยมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า หรือใช้แผนการสอน พฤติกรรมการสอนของครูในแต่ละคาบของแต่ละวันจะสามารถคาดการณ์ได้จากแผนการสอนระดับบทเรียน พฤติกรรมวางแผนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ จึงหมายถึงการจัดทำแผนการสอนระดับบทเรียนที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในคาบการสอน โดยศึกษาด้วยการสัมภาษณ์ และพิจารณาจากเอกสารแผนการสอน เพื่อป้องกันปัญหาความไม่ชัดเจนของคำว่าแผนการสอน ที่อาจเป็นเพียงความคิดของครู แต่ยังไม่ได้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร

งานวิจัยอีกส่วนหนึ่งที่พบเป็นการศึกษาของค้ประกอบที่สำคัญในการจัดแผนการสอน พบว่า การวางแผนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาปรีทิจ จำนวน 261 คน โดยใช้การอภิปรายกลุ่มครู การวิเคราะห์หลักสูตร และแบบสอบถาม กับครูภาษาอังกฤษ และครูวิทยาศาสตร์ พบว่า ครูมีความคิดร่วมนกันว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการวางแผนรายวิชาของครูคือ ความต้องการความสามารถและความสนใจของนักเรียน ลำดับถัดมาคือ เนื้อหาวิชา เป้าหมายและวิธีสอน พบว่าครูไม่ให้ความสำคัญกับการประเมินผลความสัมพันธ์ระหว่างรายวิชาที่ตนสอนกับหลักสูตร และไม่ให้ความสำคัญต่อเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพการสอนของตนเอง (Clark and Peterson. 1986 : 263 ; citing Taylor.1970) ซึ่งได้ผลที่ต่างจาก ซาโฮริค (Clark and Peterson. 1986 : 263 ; citing Zahorik .1975) ที่ศึกษากับครูประถมศึกษาจำนวน 194 คน โดยให้ครูเขียนสิ่งที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจวางแผนการสอนจากสิ่งต่อไปนี้ เป้าหมายเนื้อหา กิจกรรมของนักเรียน สื่อ การวินิจฉัย การประเมิน การสอน และการจัดการ พบว่า ครูจำนวนมากที่วางแผนการสอนให้ความสำคัญกับ การจัดกิจกรรมของนักเรียน (ร้อยละ 81) เป็นลำดับแรก ตามด้วยเนื้อหา (ร้อยละ 51) ส่วน เฮาสเนอร์ และ กริฟเฟย์ (Housner and Griffey. 1983) ศึกษาความแตกต่างเรื่อง การวางแผนการสอน และการตัดสินใจของครูที่มีประสบการณ์การสอน และไม่มีประสบการณ์สอน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูฟิสิกส์ 16 คน โดยแบ่ง

เป็น 2 กลุ่มเท่ากัน กลุ่มแรกมีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี กลุ่มสองเป็นนักศึกษากำลังฝึกสอน กำหนดให้ครูทุกคนมีเวลาในการวางแผนการสอน 60 นาที เพื่อที่จะสอนบทเรียน ฟุตบอล และ บาสเกตบอล แก่ เด็กอายุ 8 ปี หนึ่งในสองของแต่ละบทเรียนจะประกอบด้วยการสอนทักษะ ขณะครูวางแผนการสอน ครูต้องพูดการวางแผนการสอนบันทึกเทปเสียงไว้ก่อนทำการสอนใน 4 ครั้ง การสอนแต่ละครั้งจะถูกบันทึกเทปโทรทัศน์ไว้ เพื่อสัมภาษณ์ครูว่าพวกเขากำลังคิดอะไร และตัดสินใจอย่างไรขณะที่เขาสอนอยู่ พบว่าครูที่มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์มีการคิด ที่แตกต่างกันใน 4 ด้าน โดยครูที่มีประสบการณ์มีการปรับตัว การจัดการ และการประเมินและ ให้ผลย้อนกลับมากกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์ ครูที่ไม่มีประสบการณ์เน้นจำนวนการใช้คำเกี่ยวกับการสอนมากกว่าครูมีประสบการณ์การสอน สอดคล้องกับการศึกษาของ บอร์โก,ลิฟวิงตัน และ ซาเวนสัน (Egerler. 1993 : 20-37 ; citing Borko,Livingstone and Shavelson. 1990) พบว่าครูที่มีประสบการณ์จะวางแผนการสอนได้ละเอียดกว่า และมีข้อมูลด้านกลยุทธ์และกิจกรรม การสอนมากกว่าครูที่ยังไม่มีประสบการณ์การสอน

กล่าวโดยทั่วไปการศึกษาถึงความสำคัญขององค์ประกอบต่างๆ ในการเขียนแผนการสอน จัดเป็นปัญหาเชิงคุณภาพเฉพาะของครูที่เริ่มวางแผนการสอนแล้ว ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่า พฤติกรรมการวางแผนสอนของครูในประเทศไทย มีระดับปัญหาต่างจากการวางแผนการสอน ของครูในต่างประเทศที่พบในงานวิจัย ผู้วิจัยเชื่อว่าปัญหาสำคัญของครูในประเทศไทยยังอยู่ใน ระดับปริมาณที่ครูจะวางแผนการสอนหรือไม่วางแผนการสอนมากกว่าในระดับคุณภาพของแผน การสอนที่จัดทำ การศึกษาวิจัยการวางแผนการสอนของครูในประเทศไทย จึงควรเริ่มศึกษาและ แก้ไขปัญหาให้ครูมีการวางแผนการสอนเพิ่มมากขึ้น แล้วจึงพัฒนาคุณภาพของแผนการสอนใน ระดับต่อไป ประเด็นการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นการหามูลเหตุจูงใจให้ครูมีการวางแผน การสอนระดับบทเรียนมากขึ้น

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาสาเหตุต่างๆที่ทำให้ครูวางแผนการสอน ยินเกอร์ (Yinger. 1980) ศึกษาการเขียนแผนการสอนของครูประถมศึกษา จำนวน 78 คน พบสาเหตุการเขียน แผนการสอนของครู 3 ประเด็น คือ หนึ่ง เพื่อต้องการลดความไม่แน่นอนและความกังวล เพิ่ม ความรู้สึกมั่นใจและปลอดภัยในการสอน สอง เพื่อเป็นวิธีการที่จะนำการเรียนการสอนไปสู่ เป้าหมายที่กำหนด สาม เพื่อเป็นสิ่งที่ชี้แนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การจัดระเบียบ การสอน การเริ่มกิจกรรม การเตือนความจำ การให้งาน และการวัดผล แต่สำหรับแมกคัตชีออน (Clark and Peterson .1986 :262 ; citing McCutcheon. 1980) ศึกษาในเชิงมานุษยวิทยา กับการวางแผนของครูประถมศึกษา 12 คนพบสาเหตุที่ทำให้ครูวางแผนการสอนเพิ่มเติม คือ ครูบางคนวางแผนการสอนมีสาเหตุจากนโยบายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ และเพื่อเป็นแผนการ

สอนสำหรับครูที่จะสอนแทน และสำหรับ อีเกอร์เลอร์ (Egerler, 1993, 20-37) ศึกษาครูมัธยมศึกษาจำนวน 390 คนในรัฐอลาบามา แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 130 คน ตามประสบการณ์การสอน กลุ่ม 0-3.9 ปี กลุ่ม 4-10.9 ปี และกลุ่ม 11 ปีขึ้นไป ใช้แบบสอบถามหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอน (Teacher Planning Questionnaire / TPQ) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สอนน้อยกว่า 16 ชม. มีประสบการณ์การสอน มากกว่า 11 ปี (ร้อยละ 45.9) เป็นหญิงมากกว่าชาย (ร้อยละ 59.1) เป็นชาวผิวขาวมากกว่า (ร้อยละ 86.1) ชาวแอฟริกันอเมริกา (ร้อยละ 12) พบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอนของครู 6 ประการ คือนโยบายของรัฐและจังหวัด ความต้องการของครูที่จะช่วยเหลือการเรียนของนักเรียน ความคาดหวังทางวิชาชีพ อิทธิพลของตำราวิชาการ ประสบการณ์ในการจัดการชั้นเรียน และการศึกษาของครู โดยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนมากและมีความต้องการช่วยเหลือการเรียนของนักเรียนจะวางแผนการสอนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่า การวางแผนการสอนไม่ขึ้นกับระดับการศึกษาของครู ส่วนปัจจัยที่ต้องการที่จะช่วยเหลือการเรียนของนักเรียน มีผลทำให้ครูหญิงจะวางแผนการสอนมากกว่าครูชาย

จากการทบทวนงานวิจัยในกลุ่มที่ศึกษาสาเหตุต่างๆที่ทำให้ครูวางแผนการสอน พบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอนของครูเพิ่มมากขึ้น นอกเหนือจาก เพศ ประสบการณ์การสอนแล้ว พบสาเหตุทางจิตวิทยา เช่น ต้องการลดความไม่แน่นอนและความกังวล เพิ่มความรู้สึกมั่นใจและปลอดภัยในการสอน ปัจจัยที่เป็นความจำเป็นเกี่ยวกับการสอนโดยตรง เช่น เพื่อนำการเรียนการสอนไปสู่เป้าหมายที่กำหนด เพื่อเป็นสิ่งที่ชี้แนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และอีกประการสุดท้ายเกี่ยวข้องกับอิทธิพลภายนอก คือ นโยบายของโรงเรียนที่กำหนดให้ครูวางแผนการสอน และเพื่อเป็นแผนการสอนสำหรับครูที่จะสอนแทน ปัจจัยต่างๆที่พบเหล่านี้ส่วนหนึ่งจำแนกได้ว่า สาเหตุที่ครูวางแผนการสอนเกิดจากแรงจูงใจจากตัวครูโดยตรง เช่น ความต้องการลดความไม่แน่นอนและความกังวล เพิ่มความรู้สึกมั่นใจและปลอดภัยในการสอน ปัจจัยอีกส่วนหนึ่งเป็นความจำเป็นที่เกิดจากอิทธิพลภายนอก ซึ่งอยู่นอกเหนือแรงจูงใจภายในตัวครู เช่น นโยบายของโรงเรียนให้ครูวางแผนการสอน เพื่อเป็นแผนการสอนสำหรับครูที่จะสอนแทน ข้อสังเกตคือ ครูอาจวางแผนการสอนได้โดยใช้นโยบายของโรงเรียนเป็นตัวกำหนด โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยแรงจูงใจจากตัวครู ในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารอาจใช้นโยบายเป็นตัวกำหนดให้ครูวางแผนการสอน แต่อย่างไรก็ตาม การที่การวางแผนการสอนจะมีปริมาณและคุณภาพที่สูงขึ้นได้นั้น จะต้องอาศัยปัจจัยจูงใจภายในของผู้ปฏิบัติที่เป็นครูผู้สอนด้วย การศึกษาสาเหตุพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนด้วยปัจจัยทั้งสองด้านจึงเป็นความจำเป็นประการหนึ่งแลกรณีที่พบว่า ความต้องการที่จะช่วยเหลือในการเรียนของนักเรียน มีผลทำให้ครูหญิงวางแผน

การสอนมากกว่าครูชาย สะท้อนให้เห็นว่าแท้จริงพฤติกรรมที่แตกต่างกันของบุคคล ไม่ได้เป็นผลมาจากความแตกต่างในเพศโดยตรง แต่เกิดจากความเชื่อว่าการวางแผนการสอนเป็นสิ่งที่สามารถช่วยเหลือการเรียนรู้ของนักเรียนได้

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมวางแผนการสอน สรุปว่า พฤติกรรมวางแผนการสอนของครูเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยทางจิตวิทยา สังคม และปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ และพบว่า การวางแผนการสอนระดับบทเรียนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียนมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาพฤติกรรมวางแผนการสอน เพื่อส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู และการเรียนของนักเรียน ควรเริ่มต้นจากการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนระดับบทเรียนมากขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำตัวแปรต่างๆ ตามโครงสร้างทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาอธิบายเป็นสาเหตุของพฤติกรรมวางแผนการสอนในระดับบทเรียนของครู ดังนี้

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (The Theory of Planned Behavior) (Ajzen. 1991 ; Ajzen and Madden. 1986) ได้รับการพัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (The Theory of Reasoned Action) (Ajzen and Fishbein. 1980 ; Ajzen and Fishbein. 1975) ทั้งสองทฤษฎีมีแนวคิดการทำนายและการอธิบายการเกิดพฤติกรรมของบุคคลส่วนหนึ่งที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ บุคคลเป็นผู้มีเหตุผล ในภาวะปกติก่อนบุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมใด บุคคลจะคิดใคร่ครวญถึงผลที่จะเกิดขึ้นเสมอ ดังนั้นก่อนการกระทำพฤติกรรม บุคคลจะมีเจตนาเกิดขึ้นมาก่อนการกระทำ เรียกว่า เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม (Behavioral Intention 'I') พฤติกรรมทางสังคมของบุคคลส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนา (Volitional Control) (Ajzen and Fishbein. 1980 : 5) ดังนั้น กล่าวโดยทั่วไป ถ้าสามารถทำนายเจตนาของบุคคลได้ ว่าเขาจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม ก็จะสามารถทราบโอกาสที่เขาจะกระทำพฤติกรรมจริงได้ด้วย (Ajzen. 1991: 181) ไอเซนพบผลวิจัยในหลายพฤติกรรมยืนยันว่า หากทราบเจตนาของบุคคลว่าจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมแล้วสามารถที่จะทำนายการกระทำพฤติกรรมของบุคคลได้ ดังนี้

เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมกับการทำนายพฤติกรรม

วินเกลสไตน์และเฟลดแมน (Winkelstein and Feldman. 1993) ศึกษาพฤติกรรมบริโภคนิยมหวาน กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 223 คน พบว่าเจตนาบริโภคนิยมหวานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมบริโภคนิยมหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่า $r = .57$ ส่วนพนาลัย อยู่สำราญ (2535) ศึกษาเจตนาของครูที่จะกระทำการสอนด้วยวิธีเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง กับครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 200 คน พบว่า ความตั้งใจที่จะทำการสอนด้วยวิธีเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนด้วยวิธีเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ($r = .37$) ในระดับที่เชื่อมั่นได้ว่าครูที่มีความตั้งใจที่จะการสอนด้วยวิธีเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางสูง จะกระทำการสอนด้วยวิธีดังกล่าว นอกจากนี้ ประธาร วสวนนท์ และคณะ (2538) ศึกษาพฤติกรรมการวางแผนการทำงานของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุข จังหวัดขอนแก่น จำนวน 120 คน พบว่า เจตนาที่จะวางแผนในการทำงานของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมวางแผนในการทำงานของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{pb} = .20$) ส่วน สุวลีย์ ชำรงค์สกุลศิริ (2537) ศึกษาพฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องของนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าเจตนาในการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เช่นเดียวกับ ดุษฎี โยเหลา และประทีป จินนี (2539) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุพฤติกรรมอนุรักษ์น้ำของครูประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,148 คน พบว่า เจตนาที่จะประหยัดน้ำอธิบายพฤติกรรมประหยัดน้ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า R^2 เท่ากับ .114 และสัมประสิทธิ์มาตรฐานเท่ากับ .338 แสดงว่าผู้มีเจตนาที่จะประหยัดน้ำสูง มีพฤติกรรมประหยัดน้ำสูงด้วย ส่วน จิระนันท์ พากเพียร (2540) ศึกษาพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลในคลินิกทันตกรรมของนักศึกษาทันตภิบาลปี 2 จำนวน 86 คน พบว่า เจตนาของนักศึกษาที่จะใช้ปากคิบบวมปลอมเข็มทุกครั้งหลังฉีดยาชา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการใช้ปากคิบบวมปลอมเข็มทุกครั้งหลังฉีดยาชาของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .296$) และเจตนาของนักศึกษาที่จะทำความสะอาดด้ามกรอฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้งก่อนเปลี่ยนผู้ป่วย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทำความสะอาดด้ามกรอฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้งก่อนเปลี่ยนผู้ป่วยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .277$)

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่นำแนวคิดเจตนาไปทำนายพฤติกรรม จำนวน 6 เรื่องข้างต้น ทำให้เชื่อได้ว่าเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมเป็นสาเหตุประการหนึ่งของการกระทำ

พฤติกรรม ดังนั้นเจตนาที่จะวางแผนการสอนของครูจึงน่าจะเป็นสาเหตุที่สามารถอธิบายพฤติกรรมวางแผนการสอนของครูได้ และครูที่มีเจตนาที่จะวางแผนการสอนมาก ย่อมจะมีโอกาสวางแผนการสอนมากกว่าครูที่มีเจตนาที่จะวางแผนการสอนน้อยกว่า

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม กับ การทำนายพฤติกรรม

ต่อเนื่องจากแนวคิดที่เชื่อว่าเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม เป็นตัวแปรเพียงตัวเดียวที่เป็นศูนย์รวมปัจจัยจิตใจต่างๆ (Motived Factors) ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำพฤติกรรม ต่อมา ไอเซน และแมดเดน (Ajzen and Madden. 1986 : 456) ได้เสนอแนวคิดเพิ่มเติมว่า การกระทำพฤติกรรมของบุคคลเป็นเสมือนเส้นตรง ปลายด้านหนึ่งเจตนาของบุคคลควบคุมได้น้อย และปลายอีกด้านหนึ่งเจตนาของบุคคลควบคุมได้มาก พฤติกรรมส่วนมากอยู่ระหว่างปลายสองด้านนี้ ดังนั้น เจตนาจะทำนายพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพฤติกรรมนั้นอยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนาโดยสมบูรณ์ แต่การกระทำพฤติกรรมของบุคคลบางครั้ง ไม่สามารถเกิดขึ้นหรือเป็นไปได้เพราะเจตนาเพียงประการเดียว จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆด้วย ซึ่งเจตนาควบคุมไม่ได้ ได้แก่ โอกาส และทรัพยากร เช่น เวลา เงิน ทักษะ ความสามารถ ความร่วมมือจากผู้อื่น เป็นต้น (Ajzen. 1991: 182 ; Ajzen and Madden. 1986 : 456) ดังนั้น บุคคลต้องรับรู้ว่าเขาสามารถควบคุมปัจจัยที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ได้ด้วยพฤติกรรมจึงจะเกิดขึ้นได้สำเร็จ ไอเซน (Ajzen. 1991: 196) กล่าวว่า ยิ่งบุคคลเชื่อว่าเขามีทรัพยากรและโอกาสที่เอื้อต่อการกระทำพฤติกรรมมากและมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคน้อยแล้ว เขาก็จะรับรู้ว่าเขาสามารถควบคุมพฤติกรรมได้มากตามมา การรับรู้ความสามารถที่จะควบคุมปัจจัยเหล่านี้จึงเป็นตัวแปรอีกตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม และเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคล เรียกตัวแปรนี้ว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control 'PBC') การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความหมายใกล้เคียงกับตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived Self-Efficacy) ของแบนดูรามากที่สุด (Ajzen . 1991 : 184 ; citing Bandura. 1977, 1982) การรับรู้ความสามารถของตนเองของแบนดูรานั้น มีความหมายรวมถึงปัจจัยทั้งหมดที่จะทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรมได้เป็นอย่างดี (Latham and Locke. 1991 : 220) รองลงมาที่มีความหมายใกล้เคียงกันคือ ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของ แอทกินสัน (Ajzen . 1991 : 183 ; citing Atkinson. 1964) ที่มีความหมายถึงการรับรู้โอกาสความสำเร็จในการทำงาน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมใน

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน จึงมีความหมายเป็นการรับรู้ความสามารถในเชิงจัดการให้พฤติกรรมสัมฤทธิ์ผล เช่น พฤติกรรมการวางแผนการสอนจะเกิดขึ้นได้จนเป็นผลสำเร็จ โดยภาพรวมครูจะต้องรับรู้ว่าตนมีความสามารถควบคุมให้พฤติกรรมนี้เกิดขึ้นได้จนสำเร็จผล ซึ่งในรายละเอียด ครูอาจจะต้องรับรู้ประกอบกันด้วยว่า ตนมีความสามารถที่จะควบคุมปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอนได้หรือไม่ เช่น การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การคัดเลือกสื่อการสอน และวิธีสอนที่เหมาะสม สามารถจัดสรรเวลา และมีงบประมาณที่เอื้อต่อการวางแผนการสอน มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่สนับสนุนการศึกษาตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมร่วมกับเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม ดังนี้

การศึกษาของ ไอเซนและแมดเดน (Ajzen and Madden. 1986 : 460-474) ได้นำตัวแปรเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมาศึกษาเปรียบเทียบกันระหว่าง 3 พฤติกรรม คือ หนึ่งพฤติกรรมเข้าชั้นเรียน ที่ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่สามารถควบคุมได้ด้วยเจตนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา 169 คน สอง พฤติกรรมการเรียนเพื่อให้ได้เกรดเอตอนต้นภาคเรียน สาม พฤติกรรมการเรียนเพื่อให้ได้เกรดเอตอนปลายภาคเรียน ที่ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยควบคุม กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาจำนวน 90 คน พบว่า เจตนาสามารถทำนายพฤติกรรมเข้าชั้นเรียน และพฤติกรรมการเรียนเพื่อให้ได้เกรดเอในต้นภาคเรียนได้ แต่การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมดังกล่าวได้ แต่สำหรับกับพฤติกรรมเรียนเพื่อให้ได้เกรดเอตอนปลายภาคเรียน ทั้งเจตนา และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมสามารถทำนายพฤติกรรมได้ จากผลการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ ไอเซน เชื่อว่า พฤติกรรมเข้าชั้นเรียนและพฤติกรรมการเรียนเพื่อให้ได้เกรดเอในต้นภาคเรียน เป็นพฤติกรรมที่นักศึกษาสามารถควบคุมให้เกิดขึ้นได้ตามเจตนาของตนเอง เจตนาจึงเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมได้ สำหรับพฤติกรรมการเรียนเพื่อให้ได้เกรดเอตอนปลายภาคเรียน นักศึกษาตระหนักดีว่า การเรียนให้ได้เกรดเอตอนปลายภาคเรียน เป็นเรื่องที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเจตนาของเขาประการเดียว แต่ขึ้นอยู่กับสิ่งอื่นๆ ด้วย เช่น อาจารย์ผู้สอน การสอบ ผล จึงพบว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับเจตนาเป็นตัวแปรที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมได้ เช่นเดียวกับ ไวต์ เดบโบรา และมิสเชล (White Deborah and Mischael. 1994) ศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ กับพฤติกรรมบอกคู่นอนคนใหม่ให้ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ กับกลุ่มตัวอย่าง 211 คน พบว่า เจตนาการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยได้อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ .001 แต่การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย ส่วนพฤติกรรม

บอกคุณนอนคนใหม่ให้มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมสามารถทำนายพฤติกรรม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เจตนากลับไม่พบความสัมพันธ์กับพฤติกรรม แสดงให้เห็นว่าการใช้ถุงยางอนามัยนั้นกลุ่มตัวอย่างสามารถควบคุมการกระทำได้ด้วยเจตนาของตนเอง การกระทำจึงเป็นไปได้ตามเจตนาที่มีอยู่ แต่พฤติกรรมบอกคุณนอนคนใหม่ให้ใช้ถุงยางอนามัย ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้กระทำพฤติกรรมประการเดียว แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ด้วย ดังนั้นการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมจึงสามารถทำนายพฤติกรรมได้มากกว่าเจตนา ซึ่งให้ผลที่สอดคล้องกับการศึกษาของ จีระนันท์ พากเพียร (2540) ที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบครัวในคลินิกทันตกรรม และพบว่าเจตนาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมร่วมกันทำนายพฤติกรรมใช้ปากคีบสวมปลอกเข็มทุกครั้งหลังฉีดยาชาได้ร้อยละ 11.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตนากับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมร่วมกันทำนายพฤติกรรมทำความสะอาดถ้ำมกรอฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้งได้ร้อยละ 7.69 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ไอเซน และไคโรเวอร์ (Ajzen, 1991 ; citing Ajzen, and Driver, 1991) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการพักผ่อน 5 พฤติกรรมคือ การไปชายหาด การวิ่ง การปั่นเขา การพายเรือ และการขี่จักรยาน พบว่าเจตนาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการพักผ่อนร่วมกันอธิบายพฤติกรรมพักผ่อนในพฤติกรรมทั้ง 5 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ $R^2 = .78$ โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .46 และ .37 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีเจตนาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกรรมการพักผ่อนสูง มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมพักผ่อนสูงด้วย และสำหรับ เบรินลิ่งเกอร์และเคลลี (Breinlinger and Kelly, 1995) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมกิจกรรมสตรี กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสตรี 387 คน พบว่า เจตนาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมสามารถอธิบายพฤติกรรมได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ $R^2 = .54$

จากแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และงานวิจัยที่อธิบายพฤติกรรมด้วยตัวแปรเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สอดคล้องกับการวางแผนการสอนของครู ซึ่งโดยทั่วไปครูที่วางแผนการสอนจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น ครูต้องมีเวลาในการเตรียมการสอน ต้องมีความรู้ ความสามารถในการวางแผนการสอน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีความจำเป็นต่อการวางแผนการสอนของครูทั้งสิ้น และอาจเป็นปัจจัยที่ครูบางคนไม่สามารถควบคุมได้ด้วยเจตนาของตนเอง ดังนั้นการศึกษาพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนของครูในการวิจัยครั้งนี้ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม จึงน่าจะเป็นตัวแปรอีกตัวแปรหนึ่งที่สามารถทำนายพฤติกรรมได้เช่นเดียวกับเจตนาที่จะกระทำ

พฤติกรรม ผู้วิจัยจึงคาดว่าเจตนาที่จะวางแผนการสอน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอน

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม

นอกจากการอธิบายและทำนายพฤติกรรมของบุคคลแล้ว ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนยังอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมด้วยปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม 3 ประการ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยควบคุม ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factor) หมายถึง ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมของบุคคล (Attitude toward Behavior 'A') เกี่ยวข้องกับความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อการกระทำพฤติกรรมของบุคคล และบุคคลจะมีเจตคติต่อพฤติกรรมอย่างไรขึ้นอยู่กับสาเหตุประกอบกัน 2 ประการ คือ ความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมนั้นจะทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง (Behavioral Beliefs 'b') กับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีคุณค่าต่อเขา (Evaluation of the Outcomes 'e') เพียงใด การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน จึงสามารถวัดทางอ้อมโดยประมาณได้จากการรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม และการประเมินผลกรรม แสดงความสัมพันธ์เป็นสมการได้ ดังนี้ (Ajzen, 1991 : 191)

$$A \propto \sum_{i=1}^n b_i \cdot e_i$$

โดยที่ b_i คือ น้ำหนักของความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม

e_i คือ ค่าการประเมินผลกรรม

n คือ จำนวนความเชื่อทั้งหมด

A คือ เจตคติต่อพฤติกรรม

$\sum b_i \cdot e_i$ คือ ผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม และการประเมินผลกรรม

2. ปัจจัยทางสังคม (Social Factor) หมายถึง การรับรู้ความคาดหวังทางสังคมว่าคนส่วนใหญ่คิดอย่างไรกับการที่บุคคลจะกระทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรม ตัวแปรนี้เรียกว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm 'SN') และสำหรับสาเหตุว่าบุคคลจะรับรู้ความคาด

หวังทางสังคมอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับสาเหตุประกอบกัน 2 ประการ คือความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs 'n') ว่ากลุ่มอ้างอิง (Specific Referents) คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรม และเขามีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงหรือไม่ (Motivation to Comply 'mc') การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จึงสามารถวัดได้ทางอ้อม โดยประมาณได้จากการรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Ajzen. 1991 : 195) ได้ดังสมการ ต่อไปนี้

$$SN \propto \sum_{i=1}^n n_i \cdot m_i$$

โดยที่ n_i คือ น้ำหนักของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

m_i คือ แรงจูงใจของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

n คือ จำนวนความเชื่อทั้งหมด

SN คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

$\sum n_i \cdot m_i$ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

3. ปัจจัยควบคุม (Control Factor) เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของบุคคลที่จะควบคุมให้พฤติกรรมสำเร็จผล เรียกว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม บุคคลจะรับรู้ว่ามีโอกาสที่จะกระทำพฤติกรรมให้บรรลุได้มากเพียงใด พิจารณาจากสาเหตุประกอบกัน 2 ประการ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (Control Beliefs 'c') และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่อุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรม (Perceived Power 'p') ของบุคคล (Ajzen. 1991 : 197) คือ ถ้าบุคคลเชื่อว่าเขามีทรัพยากรและโอกาสที่เอื้อต่อการกระทำพฤติกรรมมาก และมีอุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรมน้อยเพียงไรเขาก็จะรับรู้ว่าเขาสามารถควบคุมพฤติกรรมได้มากเพียงนั้น ความเชื่อเหล่านี้เป็นผลจากประสบการณ์ในอดีตของผู้กระทำพฤติกรรม (Ajzen. 1991 : 188-197) ดังนั้น การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม จึงประมาณโดยอ้อมได้จากการรวมผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม กับการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรม โดยแสดงในรูปสมการดังนี้ (Ajzen. 1991 : 197)

$$PBC \propto \sum_{i=1}^n c_i \cdot p_i$$

โดยที่ c_i คือ น้ำหนักของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม

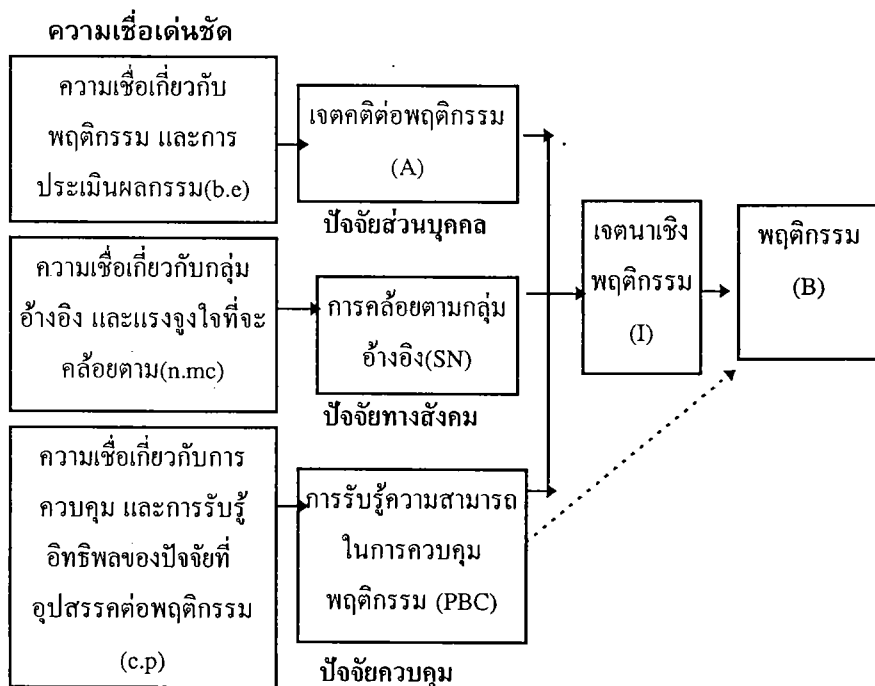
p_i คือ การรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรม

n คือ จำนวนความเชื่อทั้งหมด

PBC คือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

$\sum c_i \cdot p_i$ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม กับการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรม

ปัจจัยทั้ง 3 ประการข้างต้น กำหนดไว้ในโครงสร้างทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ดังนี้

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (ดัดแปลงจาก Ajzen. 1991 : 182)

จากภาพประกอบ 3 สรุปได้ว่า สาเหตุของพฤติกรรมตามโครงสร้างทฤษฎีที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมมากที่สุด คือ เจตนาแล้ว รองลงมาประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร คือ เจตคติต่อ

พฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และสุดท้ายประกอบด้วยความเชื่อ 3 กลุ่มคือ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม

เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กับ เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม

จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ศึกษาอิทธิพลร่วมของตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่อธิบายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม พบว่ามีบางพฤติกรรมที่ ตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรสามารถร่วมกันอธิบายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมได้ ในขณะที่บางพฤติกรรม มีตัวแปรเพียงบางตัวแปรเท่านั้นที่สามารถอธิบายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

งานวิจัยที่ศึกษาแล้วพบว่าตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมอธิบายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมได้ ได้แก่ งานวิจัยของไอเซน และแมดเดน (Ajzen. and Madden. 1986) ศึกษาพฤติกรรมเข้าชั้นเรียนตอนต้นภาคเรียน พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันอธิบายเจตนาที่จะเข้าชั้นเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ $R^2 = .68$ และสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .32 .16 และ.44 ตามลำดับ ส่วนงานวิจัยของเคอร์แลนด์ (Kurland. 1995) ได้ศึกษาจรรยาบรรณของผู้ขายประกันกลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 245 คน พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันอธิบายเจตนาที่จะทำพฤติกรรมจรรยาบรรณ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ $R^2 = .4563$ และสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .4207 .2639 และ .2017 ตามลำดับ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของจีน (Gene. 1994) ศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางของนักศึกษาปริญญาตรี 402 คน (เป็นหญิง 203 คน) อายุเฉลี่ย 20.21 ปี พบว่าตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถทำนายเจตนาที่จะใช้ถุงยางได้ร้อยละ 72 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ เบลลินเกอร์และเคลลี (Breinlinger and Kelly. 1995) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมกิจกรรมสตรี กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสตรี 387 คน พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันอธิบายเจตนาที่จะมีส่วนร่วมกิจกรรมสตรี ได้

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ $R^2 = .31$ และสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .51 .09 และ .10 ตามลำดับ

การศึกษาบางพฤติกรรมพบว่า มีตัวแปรเพียงบางตัวเท่านั้นที่สามารถอธิบายเจตนาได้ ได้แก่ งานวิจัยของไอเซน และแมดเดน (Ajzen and Madden. 1986) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ให้ได้เกรด เอ ตอนต้นภาคเรียน พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันอธิบายเจตนาที่จะได้เกรด เอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ โดยที่ $R^2 = .65$ และสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .50 .09 และ .45 ตามลำดับ โดยที่สัมประสิทธิ์มาตรฐานของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ไอเซน และไดรเวอร์ (Ajzen. 1991 ; citing Ajzen and Driver. 1991) ได้ศึกษาพฤติกรรมการพักผ่อน 5 พฤติกรรมคือ เทียวชายหาด วิ่ง ปีนเขา พายเรือ และขี่จักรยาน พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการพักผ่อน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมพักผ่อน ร่วมกันอธิบายเจตนาที่จะไปพักผ่อนในพฤติกรรมทั้ง 5 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ $R^2 = .85$ สัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานมีค่าเท่ากับ .28 .09 และ .62 ตามลำดับ และสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนงานวิจัยของ วิงเกิลสไตน์และเฟลด์แมน (Winkelstein and Feldman. 1993) ศึกษาพฤติกรรมบริโภคของหวาน กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 223 คน พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถของตนเอง ร่วมกันอธิบายเจตนาบริโภคของหวาน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ $R^2 = .55$ และสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .35 .47 และ .55 ตามลำดับ โดยที่สัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

และที่พบว่ามีเพียงหนึ่งตัวแปรเท่านั้น คือ งานวิจัยของ โบลเดโร (Boldero. 1995) ศึกษาพฤติกรรมการนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่ กับกลุ่มตัวอย่าง 254 คน พบว่า เจตนาที่จะนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่ สามารถทำนายพฤติกรรมนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนการอธิบายสาเหตุพบว่า มีเพียงเจตคติต่อพฤติกรรม อธิบายเจตนา นำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ไม่พบความสัมพันธ์กับเจตนา นำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่

สรุป จากผลการวิจัยที่ยกเป็นตัวอย่างข้างต้นนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมด้วยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนทั้งสิ้น 13 พฤติกรรม พบว่า มี 8 พฤติกรรมที่ เจตคติต่อพฤติกรรม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมร่วมกันอธิบายเจตนาได้ มี 4 พฤติกรรมที่ เจตคติต่อ

พฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม อธิบายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมี 1 พฤติกรรมที่เจตคติต่อพฤติกรรมเพียงตัวเดียวอธิบายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมได้ จากผลการวิจัยดังกล่าว พอสรุปได้ว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ทั้ง 3 ตัวแปร หรือตัวแปรตัวใดตัวหนึ่งหรือสองตัวแปร สามารถใช้ในการอธิบายเจตนาที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่า ลักษณะการแสดงออกทางเจตนาของผู้กระทำพฤติกรรม ส่วนหนึ่งเป็นไปเพราะอิทธิพลของเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งตัวแปรเจตนาจะเป็นตัวแปรรวบรวมอิทธิพลจากทั้ง 3 ตัวแปรเป็นสาเหตุในการกระทำพฤติกรรมต่อไป ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า การศึกษาเจตนาที่จะวางแผนการสอนของครูในครั้งนี้จะสามารถอธิบายได้ด้วยเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม กับ เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม และพฤติกรรม

สืบเนื่องจากการอธิบายสาเหตุของเจตนาด้วยตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนจะอธิบายได้เพียงว่า บุคคลกระทำพฤติกรรม เพราะความรู้สึกชอบ' หรือ 'ไม่ชอบ' ในส่วนของเจตคติต่อพฤติกรรม แต่จะไม่สามารถอธิบายได้ว่าบุคคลชอบหรือไม่ชอบมีสาเหตุจากสิ่งใดในส่วนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะอธิบายให้ทราบว่า บุคคลกระทำพฤติกรรม เนื่องจากเขารับรู้ความคาดหวังทางสังคมอย่างไร แต่ไม่สามารถบอกได้ว่าใครเป็นบุคคลสำคัญที่เขารับความคาดหวังมา และบุคคลสำคัญมีปฏิสัมพันธ์อย่างไรกับเขา ความคิดของบุคคลสำคัญจึงมีอิทธิพลต่อการกระทำพฤติกรรมต่อเขา ส่วนการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม จะสะท้อนให้เห็นเพียงระดับความสามารถในการควบคุมให้พฤติกรรมเกิดขึ้นได้ตามเจตนา แต่ก็ไม่สามารถอธิบายได้อีกเช่นกันว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้บุคคลรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมในระดับที่ต่างกัน คำถามเหล่านี้ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนอธิบายได้ด้วยความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) ที่บุคคลยึดถือประกอบการตัดสินใจกระทำพฤติกรรมแต่ละครั้ง ประมาณ 5 ถึง 9 ความเชื่อ (Ajzen and Fishbein, 1980) ซึ่งจะเป็นความเชื่อ 3 กลุ่ม คือ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม

ความเชื่อเหล่านี้จะเป็นตัวแปรที่ช่วยอธิบายสาเหตุที่บุคคลมีเจตนาและกระทำพฤติกรรมได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ตามโครงสร้างทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมจะอธิบายเป็นสาเหตุของเจตนาและพฤติกรรมได้ การวัดความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรมต้องพบว่ามีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อพฤติกรรม เจตคติต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม และเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับการกระทำพฤติกรรม (Ajzen and Fishbein. 1980 : 80-81) ตามสมมติฐานด้วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำนองเดียวกับการนำความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมไปอธิบายการกระทำพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต้องมีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระทำพฤติกรรม และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยควบคุมที่มีต่อการกระทำพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต้องมีความสัมพันธ์กับเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม และเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับการกระทำพฤติกรรมด้วย

การศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมถึงระดับความเชื่อนับว่าเป็นการศึกษาตามกรอบทฤษฎีอย่างสมบูรณ์ ดังงานวิจัยของ ไอเซนและแมดเดน (Ajzen and Madden. 1986 : 460-474) ศึกษาพฤติกรรมเข้าชั้นเรียน กับพฤติกรรมการเรียนเพื่อให้ได้เกรดเอตอนต้นภาคเรียน และตอนปลายภาคเรียน พบว่า การวัดความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรมมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อพฤติกรรม การวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระทำพฤติกรรม และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยควบคุมที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $r = .51$.47 และ .54 ตามลำดับ ในพฤติกรรมกรเข้าชั้นเรียน ส่วนพฤติกรรมกรเรียนเพื่อให้ได้เกรดเอตอนต้นภาคเรียน มีค่า $r = .47$.57 และ .55 และพฤติกรรมกรเรียนเพื่อให้ได้เกรดเอตอนปลายภาคเรียน มีค่า $r = .58$.51 และ .63 ส่วนการศึกษาของ ชาน และ ฟิชบาย (Chan and Fishbein. 1993) ศึกษาพฤติกรรมกรบอกคู่นอนให้ใช้ถุงยางอนามัย กับกลุ่มตัวอย่างสตรี 312 คน แต่ไม่มีการวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม พบว่า การวัดความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม และการประเมินผลกรรมพบว่ามีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อพฤติกรรม การวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $r = .43$ และ .41

และโดยที่เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมได้ ผู้วิจัยจึงนำความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและกลุ่มอ้างอิงอธิบายเป็นสาเหตุของเจตนา ดังนี้สตรีที่มีเจตนาบอกคู่นอนให้ใช้ถุงยางอนามัยมีความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรมแตกต่างกับสตรีที่มีเจตนาไม่บอกคู่นอนให้ใช้ถุงยางอนามัยชัดเจน 6 ประการ คือ 1) การใช้ถุงยางอนามัยเป็นการป้องกันตัวเองจากโรคเอดส์ 2) การใช้ถุงยางเป็นการกระทำที่ไม่จำเป็น 3) การใช้ถุงยางลดความพอใจทางเพศ 4) ทำให้เพศสัมพันธ์ขาดความใกล้ชิด 5) ทำให้คู่นอนมีความสุขน้อยลง ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง สตรีที่มีเจตนาบอกคู่นอนให้ใช้ถุงยางอนามัยมีความเชื่อในกลุ่มอ้างอิงแตกต่างจากสตรีที่มีเจตนาไม่บอกคู่นอนให้ใช้ถุงยางอนามัยพบว่า แพทย์ และบิดามารดา เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการคล้อยตามในเรื่องการบอกคู่นอนให้ใช้ถุงยางอนามัย ทำนองเดียวกัน ไวต์,เดบโบราห์ และมิสเชล (White, Deborah and Mischael. 1994) ศึกษาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมบอกคู่นอนคนใหม่ให้มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์พบว่า การวัดความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรมพบว่ามีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อพฤติกรรม การวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่มีการวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม เฉพาะพฤติกรรมแรกได้ค่า $r = .42$ และ $.47$ ตามลำดับ ส่วน พฤติกรรมบอกคู่นอนคนใหม่ให้มีการใช้ถุงยางอนามัยได้ค่า $r = .67$ และ $.46$ และโดยที่เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม และเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมทำนายพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยได้ ผู้วิจัยจึงนำความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและกลุ่มอ้างอิงอธิบายเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ถุงยางอนามัยมีความเชื่อแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยอย่างชัดเจนคือ การใช้ถุงยางอนามัยทำให้ลดความสุขทางเพศ ป้องกันการตั้งครรภ์ ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้และไม่ใช้ถุงยางอนามัยรับรู้ความคาดหวังจากกลุ่มอ้างอิงต่างๆ แตกต่างอย่างชัดเจน โดยมี บิดามารดา เพื่อน คู่นอน หมอ เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการมีพฤติกรรมคล้อยตามในการใช้ถุงยางอนามัย ส่วนฟิชบาย และสตาสสัน (Fishbein and Stasson. 1990 : 173-198) ศึกษาพฤติกรรมการเข้ารับการอบรมการใช้โทรศัพท์แบบสายเดี่ยวและหลายสาย ของคนงาน 185 คน พบว่า การวัดความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรมพบว่ามีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อพฤติกรรม การวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ค่า $r = .51$ และ $.67$ ตามลำดับ แต่ไม่มีการวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม และพบว่า และโดยที่เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถ

ทำนายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม และเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมทำนายพฤติกรรมจากรายงานได้ ผู้วิจัยจึงนำความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและกลุ่มอ้างอิงอธิบายเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างที่เข้าอบรมรับรู้ความคาดหวังจากกลุ่มอ้างอิงคือ หัวหน้างานเจ้านาย เพื่อร่วมงานว่าเขาควรอบรม และมีความเชื่อว่าการเข้ารับการอบรมเป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงการใช้ระบบโทรศัพท์แบบใหม่ เป็นความรู้แนะนำแก่ผู้อื่น ทำงานดีขึ้น โบลเดอโร (Boldero, 1995) ศึกษาพฤติกรรมการนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่ พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอธิบายเจตนากระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเจตคติต่อพฤติกรรมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่พบความสัมพันธ์ และพบว่าเจตนาที่จะนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่ สามารถทำนายพฤติกรรมนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่ได้ ผู้วิจัยจึงนำความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงอธิบายเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ดังนี้ กลุ่มที่นำหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่มีความเชื่อว่า เพื่อนและสมาชิกอื่น ต้องการให้เขานำหนังสือพิมพ์กลับมาใช้มากกว่ากลุ่มที่ไม่นำหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่

แนวการศึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนไปใช้ การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความเชื่อที่เป็นพื้นฐานกับตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำก่อนนำความเชื่อพื้นฐานไปอธิบายเป็นสาเหตุของพฤติกรรม แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับเจตนา และเจตนามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมหรือไม่ ยังมีงานวิจัยอีกจำนวนมากที่พบตัวแปรที่เป็นความเชื่อพื้นฐานกับ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์กันตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ดังที่ บลู (Blue, 1995) ได้สังเคราะห์งานวิจัยพบว่ามี 11 เรื่อง ที่มีการวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรมสัมพันธ์กับเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม และพบว่าความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงรวม 5 เรื่อง ส่วนตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมพบว่ายังมีงานวิจัยจำนวนน้อยที่วัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระทำพฤติกรรม และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยควบคุมที่มีต่อการกระทำพฤติกรรม

ส่วนการศึกษาในประเทศ จิระนันท์ พากเพียร (2540) ศึกษาพฤติกรรมป้องกัน การติดเชื้อแบบครอบจักรวาลในคลินิกทันตกรรม ของนักศึกษาทันตภิบาล จำนวน 86 คน พบว่า นักศึกษาที่ทำพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อสูงมีความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมว่า "การใส่แว่นตาตลอดเวลาขณะถอนฟันช่วยป้องกันเลือดและน้ำลายกระเด็นเข้าตา" มากกว่านักศึกษาที่

ทำพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อต่ำ ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงนั้น พบว่า นักศึกษาที่ทำพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อสูงเชื่อว่า "อาจารย์ของฉันคิดว่าฉันควรใช้มือจับกระบอกฉีดยาสอดปลายเข็มเข้าปลอกที่วางอยู่ก่อน แล้วจึงใช้มืออีกข้างช่วยบิดปลอกเข็มให้แน่นในการสวมปลอกเข็มกลับคืน" และ "อาจารย์ของฉันคิดว่าฉันควรใช้ปากคีบช่วยในการสวมปลอกเข็มกลับคืน ทุกครั้งหลังฉีดยา" มากกว่านักศึกษาที่ทำพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อต่ำ ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม นักศึกษาที่ทำพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อสูงเชื่อว่า "ความไม่ถนัดทำให้นักศึกษาไม่ได้ใช้ปากคีบสวมปลอกเข็มคืน หลังฉีดยา" น้อยกว่านักศึกษาที่ทำพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อต่ำ

การศึกษาความเชื่อในการวิจัยมักเป็นประโยชน์ต่อการอภิปรายผล และการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ เพราะความเชื่อมีความหมายอยู่ในตัวเองชัดเจนและสามารถเป็นข้อมูลที่น่าไปใช้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลได้ ยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันสื่อต่างๆ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล การเปลี่ยนแปลงความเชื่อผ่านสื่อต่างๆ จึงเป็นเรื่องง่าย เห็นได้จากการโฆษณาสินค้าต่างๆ เหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับความเชื่อทั้งสิ้น ดังนั้นการศึกษสาเหตุพฤติกรรม การวางแผนการสอนของครูถึงในระดับความเชื่อจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาพฤติกรรม การวางแผนการสอนของครูได้จนเกิดผล และผลการศึกษางานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยเชื่อว่าการวิจัยครั้งนี้ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรมของพฤติกรรม การวางแผนการสอน จะมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อพฤติกรรม การวางแผนการสอน ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จะต้องมีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระทำพฤติกรรม และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยควบคุมที่มีต่อการกระทำพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และในกรณีที่เจตคติต่อพฤติกรรม การวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม การวางแผนการสอน มีความสัมพันธ์กับเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม และเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับการกระทำพฤติกรรม ความเชื่อพื้นฐานดังกล่าวทั้ง 3 ประการจะเป็นปัจจัยที่สามารถอธิบายการเกิดเจตนาและพฤติกรรมได้ตามจุดประสงค์การวิจัย

สรุปจากแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในหลายพฤติกรรม แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างตัวแปรทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนสามารถทำนายและอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรม การวางแผนการสอนของครูในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาตัวแปรทั้งหมดตามโครงสร้างทฤษฎี และที่มีการ

ศึกษาเพิ่มเติม คือ ตัวแปรพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนในอดีต เรียกว่าตัวแปรภายนอก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวแปรภายนอกทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (พฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนในอดีต)

ไอเซนและฟิชเบน (Ajzen and Fishbein. 1980 : 85-86) กล่าวถึง ตัวแปรอื่นๆที่ไม่ได้กำหนดไว้ตามโครงสร้างทฤษฎีว่าเป็นตัวแปรภายนอกทฤษฎี เพราะเป็นตัวแปรที่อาจพบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาในบางครั้ง แต่อาจจะไม่พบความสัมพันธ์ที่คงที่เมื่อศึกษาพฤติกรรมนั้นในระยะต่อมา ซึ่งต่างจากตัวแปรตามกรอบแนวคิดทฤษฎีพบความสัมพันธ์ที่คงที่มากกว่าจากการศึกษากับพฤติกรรมแต่ละครั้ง แต่อย่างไรก็ดีข้อจำกัดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนบางประการ เป็นเหตุให้ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรภายนอกขึ้นมาศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

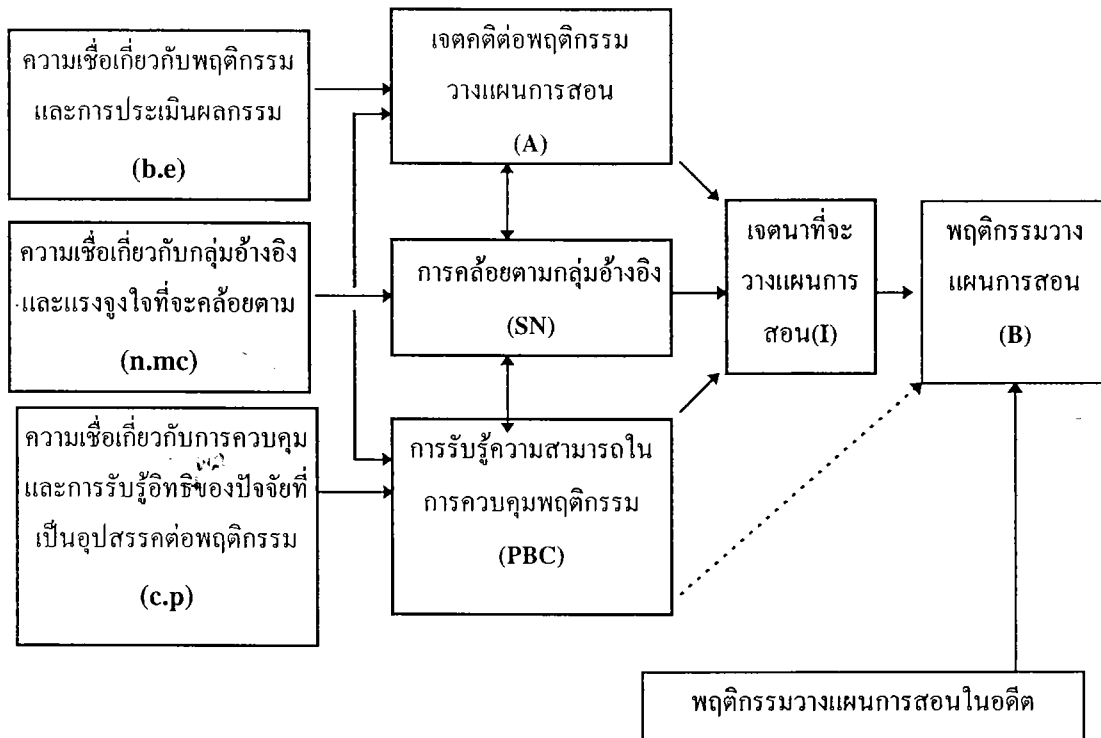
พฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนในอดีต หมายถึง พฤติกรรมการจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยที่ครูพิมพ์หรือเขียน เป็นแผนการสอนระดับบทเรียน และนำไปใช้ประกอบการสอนในคาบการสอนที่ผ่านมา การศึกษาพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนในอดีต ในงานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนของครูในช่วงเวลาและวิธีการรวบรวมข้อมูลที่ต่างกัน โดยพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนที่วัดหลังเจตนาจะวัดได้จากการสัมภาษณ์และการขอเอกสาร ส่วนการศึกษาพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนในอดีต วัดได้จากการรายงานการสอนของครูในคาบการสอนที่ผ่านมา

การศึกษาพฤติกรรมในอดีต ไอเซน (Ajzen. 1991 : 202-203) กล่าวว่า พฤติกรรมในอดีตจะเป็นตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นต่อมาได้ดีที่สุด ถ้าเงื่อนไขการเกิดของพฤติกรรมยังคงเดิม พฤติกรรมในอดีตจะสะท้อนปัจจัยทั้งหมดที่เป็นสาเหตุพฤติกรรม และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมในอดีตกับพฤติกรรมต่อมา จะบ่งชี้ความคงเส้นคงวาของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น แต่บางครั้งพฤติกรรมในอดีตอาจไม่สามารถทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นต่อมาได้ หากเงื่อนไขการเกิดพฤติกรรมต่อมาต่างจากพฤติกรรมในอดีต การศึกษาของ ไอเซนและ ไตรเวอร์ ศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาว่าง 5 ประเภท พบว่า พฤติกรรมในอดีตสามารถทำนายพฤติกรรมต่อมาได้ ร้อยละ 68 และเมื่อนำพฤติกรรมในอดีตร่วมทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นต่อมาร่วมกับเจตนาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถทำให้ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นจาก .78 เป็น .86 อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 (Ajzen. 1991 : 202 ;

citing Ajzen and Driver. 1991) เช่นเดียวกับ วินเกลไตน์ และ เฟลด์แมน (Winkelstein and Feldman. 1993) ศึกษาทำนายการบริโภคของหวานหลังการอดสูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่าง 114 คน พบว่าพฤติกรรมบริโภคของหวานในอดีต เจตนาที่จะงดอาหารหวาน ทำนายการบริโภคอาหารหวานได้ 42 % และพฤติกรรมบริโภคของหวานในอดีตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารหวานหลังอดสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่า $r = .57$ การศึกษาของ โบลเดอร์โร (Boldero. 1995) ศึกษาพฤติกรรมการนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่ พบว่าจำนวนตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ทำนายเจตนาและพฤติกรรมการนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่ มีเพียงตัวแปรพฤติกรรมในอดีตเท่านั้นที่สามารถทำนายพฤติกรรมการนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้อีกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อมีการเพิ่มเงื่อนไขบางอย่าง เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ไม่มีคุณภาพ ขาดความสะดวก ที่เก็บหนังสือพิมพ์ไม่เพียงพอ พบว่า พฤติกรรมในอดีตไม่สามารถทำนายเจตนาในการนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ต่อมาได้ อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมในอดีตจะเป็นแหล่งประสบการณ์ และข้อมูลให้บุคคลเชื่อว่าเขาจะควบคุมปัจจัยต่างๆที่จะเป็นอุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรมที่สำคัญที่สุด (Behavioral Control) (Ajzen. 1991 : 204 ; citing Bandura. 1989) ดังนั้นหากข้อมูลที่บุคคลได้รับครบถ้วนไม่เปลี่ยนแปลงไปก่อนกระทำพฤติกรรม พฤติกรรมในอดีตจะทำนายพฤติกรรมต่อมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตัวแปรในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมในอดีตในครั้งนี้ นอกจากจะทำให้ทราบพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูที่ต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบันแล้ว หากสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยเชื่อว่าพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตจะสามารถทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนร่วมกับตัวแปรเจตนาที่จะวางแผนการสอน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมได้

ดังนั้นเมื่อนำตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตร่วมกับตัวแปรของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน จะได้กรอบความคิดในการวิจัยพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูครั้งนี้ ดังนี้

กรอบความคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 4 กรอบความคิดในการวิจัย

นิยามเชิงปฏิบัติการ

1.พฤติกรรมวางแผนการสอนในอดีต (PB) หมายถึง พฤติกรรมการจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรขึ้นด้วยตนเองของครูแล้วนำแผนการสอนที่จัดทำขึ้นไปใช้สอนในสัปดาห์ที่ผ่านมา ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ พิสัยคะแนนจาก 1 ถึง 6 คำคู่ของปลายมาตรวัด คือ "ไม่จริงเลย กับ จริงที่สุด" สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัดทั้งฉบับ หมายถึงผู้มีพฤติกรรมวางแผนการสอนในอดีตสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

2.เจตนาที่จะวางแผนการสอน (I) หมายถึง ความตั้งใจหรือความคิดของครูที่จะจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรด้วยตนเองแล้วนำไปใช้สอนในคาบแรก และตลอด

สัปดาห์ที่กำหนด สามารถวัดได้โดยแบบวัดเจตนาที่จะวางแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะแบบวัดเป็นข้อคำถามมาตราประมาณค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3

กรณีที่เป็นการวางแผนการสอน เฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่มีเจตนาที่จะวางแผนการสอน เพื่อนำแผนการสอนไปใช้ในคาบการสอนแรกของสัปดาห์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

กรณีที่เป็นการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่มีเจตนาที่จะวางแผนการสอน เพื่อนำแผนการสอนไปใช้ในสัปดาห์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

3.พฤติกรรมกรวางแผนการสอน (B) หมายถึง การจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรด้วยตนเองของครู และนำแผนที่จัดทำขึ้นไปใช้สอนในคาบสอนตามที่ครูได้แสดงเจตนาไว้ (คาบการสอนแรก และตลอดสัปดาห์ที่กำหนด) สามารถวัดได้โดยสัมภาษณ์ครูและสังเกตจากแผนการสอนที่ครูจัดทำขึ้นจริง โดยกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

กรณีพฤติกรรมกรวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ครูที่จัดทำแผนการสอน และ นำแผนการสอนที่จัดทำไปใช้ หมายถึง เป็นผู้วางแผนการสอน กำหนดคะแนน เท่ากับ 1 ครูที่จัดทำแผนการสอน แต่ ไม่ได้นำแผนการสอนที่จัดทำไปใช้หมายถึง เป็นผู้ไม่วางแผนการสอน กำหนดคะแนน เท่ากับ 0

กรณีพฤติกรรมกรวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์การคิดคะแนนกระทำโดยกำหนดให้ 1 แผนการสอน มีค่าการนำไปใช้เท่ากับ 1 ครั้ง/คาบต่อสัปดาห์ แล้วคำนวณหาค่าร้อยละจากสูตร ดังนี้

จำนวนแผนการสอนที่ครูจัดทำและสามารถนำไปใช้สอนได้จริง หารด้วย
จำนวนแผนการสอนทั้งหมดต่อสัปดาห์ คูณด้วย 100

ผู้ที่ได้คะแนนสูง หมายถึงเป็นผู้วางแผนการสอนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ โดยที่

จำนวนแผนการสอนทั้งหมดต่อสัปดาห์ หมายถึง จำนวนแผนการสอนทั้งหมดในสัปดาห์ที่ครูต้องจัดทำขึ้น รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนแผนการสอนที่ครูจัดทำได้จริง หมายถึง จำนวนแผนการสอนที่ครูทำได้ และนำไปใช้สอนจริงในสัปดาห์ที่กำหนด รวบรวมจากการสัมภาษณ์และสังเกตจากแผนการสอนที่ครูจัดทำขึ้นจริง

4.ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (b) หมายถึง การรับรู้ของครูว่ามีความเป็นไปได้หรือเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ที่การจัดทำแผนการสอนเพื่อนำแผนการสอนไปใช้สอนจะก่อ

ให้เกิดผลกรรมตามที่กำหนด สามารถวัดได้จากข้อคำถามซึ่งสร้างตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่มีความเชื่อว่าพฤติกรรมการวางแผนการสอนทำให้เกิดผลกรรมตามที่กำหนดมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

5.การประเมินผลกรรม (e) หมายถึง การประเมินของครูว่า ผลกรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์ที่กำหนด เป็นผลกรรมที่เป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์มากนักน้อยเพียงใด สามารถวัดได้จากข้อคำถามซึ่งสร้างตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่มีความเชื่อว่าผลกรรมจากการวางแผนการสอนเป็นประโยชน์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

6.เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน (AT) หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ยินดีหรือไม่ยินดีของครู ต่อการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์ที่กำหนด สามารถวัดได้โดยแบบวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอนมีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตรจำแนกความหมาย (Semantic Differential Scale) ของออสกู๊ด ซูซี และแทนเนินโบม (Osgood Suci and Tannenbaum. 1957) แบ่งเป็น 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน แต่ละขั้วของมาตรประกอบด้วยคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัดทั้งฉบับ หมายถึง ผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการวางแผนการสอนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

7.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) หมายถึง การรับรู้ความคาดหวังทางสังคมของครูว่าคนที่มีความสำคัญต่อเขาส่วนมากคิดว่า เขาควรหรือไม่ควรจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์ที่กำหนด สามารถวัดได้โดยแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง ซึ่งสร้างตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน แบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงทั้งฉบับหมายถึง ผู้ที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

8.ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (n) หมายถึง การรับรู้ความคาดหวังของครูว่าบุคคลที่ระบุไว้ในข้อคำถามคิดว่า เขาควรหรือไม่ควรจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรขึ้นเพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์ที่กำหนดมากนักน้อยเพียงใด สามารถวัดจากข้อคำถาม ซึ่งสร้างตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่

ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่รับรู้ความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

9.แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (mc) หมายถึง ปริมาณความต้องการของครูที่จะคล้อยตามบุคคลที่ระบุไว้ในข้อคำถามว่า ครูควรจัดทำแผนการสอนหรือไม่ควรจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์ที่กำหนด สามารถวัดจากข้อคำถามซึ่งสร้างตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง 1 ถึง 7 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่มีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

10.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) หมายถึง ความเชื่อมั่นของครูว่า ตนเองจะสามารถจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรจนสามารถนำไปใช้สอนในสัปดาห์ที่กำหนดได้มากน้อยเพียงใด สามารถวัดได้โดยแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ประกอบด้วยข้อคำถามมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนจาก -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัดทั้งหมดนี้ หมายถึง เป็นผู้ที่รับรู้สามารถควบคุมพฤติกรรมการวางแผนการสอนได้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

11.ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (c) หมายถึง การรับรู้ปริมาณความสำเร็จของครูที่เคยประสบในการจัดทำแผนการสอนขึ้นเพื่อนำไปใช้สอนในกรณีที่มีปัจจัยที่กำหนดเป็นอุปสรรคร่วมอยู่ด้วย สามารถวัดได้จากข้อคำถามซึ่งสร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เป็นข้อคำถามแบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรมการวางแผนการสอนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

12.การรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม (p) หมายถึง การประเมินของครูว่าปัจจัยที่กำหนดมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่จะเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์ที่กำหนด สามารถวัดได้จากข้อคำถามซึ่งสร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ข้อคำถามเป็นแบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่รับรู้ว่าปัจจัยที่กำหนดเป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

สมมติฐานการวิจัย

1.เจตนาที่จะวางแผนการสอน (I) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน (PBC) และพฤติกรรมวางแผนการสอนในอดีต (PB) สามารถทำนายพฤติกรรมวางแผนการสอน (B) ได้

2.เจตคติต่อการวางแผนการสอน (A) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) และ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน (PBC) สามารถทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอน (I) ได้

3.เจตคติต่อการวางแผนการสอน (A) มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม (b.e)

4.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามตามกลุ่มอ้างอิง (n.mc)

5.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม (c.p)

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยภาคสนาม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการครู ที่สอนในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี แล้วนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ในบทนี้จะกล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ข้อกำหนดของการวัดระหว่างตัวแปรต่างๆ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การหาคุณภาพเครื่องมือ วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล วิธีการจัดการกระทำกับข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรเป็นข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่สอนในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2540 จังหวัดอุบลราชธานี ข้าราชการครู จำนวน 2,700 คน จำนวน 72 โรงเรียน แยกเป็น 10 กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในแต่ละกลุ่มประกอบด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ใหญ่ กลาง และเล็ก โดยแต่ละแห่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกัน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่สอนในภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2540 จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 305 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มที่ 4 และ 6 จำนวน 15 โรงเรียน โดยใช้การสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster Sampling)

ข้อกำหนดของการวัดระหว่างตัวแปรต่างๆ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ไอเซ็นและแมดเดน (Ajzen. 1991. 185 ; citing Ajzen and Madden. 1986 : 455) กล่าวถึงเงื่อนไขที่จะทำให้ เจตนา และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมสามารถทำนายพฤติกรรมได้อย่างแท้จริง ประการแรก การวัดพฤติกรรม เจตนาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ต้องเจาะจงวัดในระดับเดียวกัน ทั้งการกระทำ (Action) เป้าหมายการกระทำ (Target) เวลา (Time) บริบท (Context) ประการที่สอง เจตนา และการ

รับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมจะสามารถทำนายพฤติกรรมได้ขึ้นอยู่กับความคงที่ของเจตนา และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปก่อนการวัดพฤติกรรม

ประการสุดท้าย กรณีที่การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมโดยไม่ผ่านเจตนาได้นั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขสองประการ คือ พฤติกรรมที่ศึกษาต้องไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนา และ การทำนายพฤติกรรมจะเที่ยงตรง ถ้าการวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถสะท้อนถึงความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลได้อย่างแท้จริง (Ajzen and Madden, 1986 : 460) เช่นเดียวกับการวัดกับตัวแปรอื่นๆ ที่ต้องวัดในความหมายพฤติกรรมที่ต้องเจาะจงวัดในระดับเดียวกัน ทั้งการกระทำ เป้าหมายการกระทำ เวลา และบริบท ตัวแปรต่างจึงจะเป็นเหตุเป็นผลกันได้ตามทฤษฎี

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดพฤติกรรมที่ศึกษา ดังนี้ การวางแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยการเขียน หรือ พิมพ์ เป็นแผนการสอนระดับบทเรียนของครู เพื่อนำไปใช้สอนในคาบการสอนที่กำหนด แยกเป็นองค์ประกอบ ดังนี้

การกระทำ (Action) หมายถึง การวางแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยการเขียน หรือ พิมพ์

เป้าหมายการกระทำ (Target) คือ แผนการสอนระดับบทเรียนที่ครูจัดทำขึ้นด้วยตนเอง และการนำไปใช้สอนในคาบการสอนที่กำหนด

เวลา (Time) คือ คาบการสอนแรก และตลอดสัปดาห์ที่กำหนด

บริบท (Context) สภาพแวดล้อมที่ครูและโรงเรียนมัธยมศึกษากำลังดำเนินการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบวัด จำนวน 10 ฉบับ

1. แบบสอบถามความเชื่อเด่นชัด
2. แบบวัดพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต
3. แบบวัดเจตนาที่จะวางแผนการสอน
4. แบบวัดพฤติกรรมการวางแผนการสอน

5. แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน
6. แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม
7. แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
8. แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามตามกลุ่มอ้างอิง
9. แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม
10. แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม

ลักษณะและขั้นตอนการสร้างแต่ละเครื่องมือวัด มีดังนี้

1. **แบบสอบถามความเชื่อเด่นชัด** เป็นแบบวัดหาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนการสอน ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน ประกอบด้วยข้อคำถามปลายเปิด ดังนี้

1.1 ผลดีที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ หากท่านวางแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์หน้าของข้าพเจ้า มีอะไรบ้าง...

1.2 ผลเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ หากท่านวางแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์หน้าของข้าพเจ้า มีอะไรบ้าง ...

1.3 บุคคลที่มีความสำคัญต่อการวางแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์หน้าของข้าพเจ้า มีใครบ้าง...

1.4 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อวางแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์หน้าของข้าพเจ้า มีอะไรบ้าง...

1.5 ปัจจัยที่เอื้อต่อการวางแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์หน้าของข้าพเจ้า มีอะไรบ้าง...

นำข้อคำถามดังกล่าวให้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียนทั้งหมดที่เป็นโรงเรียนเป้าหมายของงานวิจัยครั้งนี้ จำนวน 100 คน ตอบคำถาม แล้วนำคำตอบที่ได้แต่ละข้อมาหาความถี่ คัดเลือกคำตอบที่มีความถี่สูงมาพัฒนาเป็นแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามตามกลุ่มอ้างอิง และแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม

2.แบบวัดพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนในอดีต เป็นแบบวัดพฤติกรรมกรรมการจัดทำแผนการสอนระดับบทเรียนด้วยตนเองของครู และการนำแผนการสอนที่จัดทำขึ้นแล้วไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์ที่ผ่าน ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ พิสัยคะแนน จาก 1 ถึง 6 คำคู่ของปลายมาตรวัด คือ "ไม่จริงเลย กับ จริงที่สุด" สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัดทั้งฉบับ หมายถึงผู้มีพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนในอดีตสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ขั้นตอนการสร้างแบบวัด ดำเนินการโดยกำหนดพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนที่เป็นเป้าหมาย คือ พฤติกรรมการวางแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยการเขียนหรือพิมพ์แล้วนำแผนการสอนไปใช้ แล้วสร้างเป็นข้อคำถาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อ (0) การสอนแต่ละคาบการสอนในสัปดาห์ที่ผ่านมา ข้าพเจ้าจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรขึ้นล่วงหน้า แล้วได้นำแผนการสอนไปใช้ประกอบการสอน

()	()	()	()	()	()
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้าง	ข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
		จริง	จริง		

ข้อ (00) การสอนแต่ละคาบการสอนในสัปดาห์ที่ผ่านมา ข้าพเจ้าสอนโดยไม่ได้จัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรขึ้นล่วงหน้า

()	()	()	()	()	()
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้าง	ข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
		จริง	จริง		

3.แบบวัดเจตนาที่จะวางแผนการสอน เป็นแบบวัดความตั้งใจหรือความคิดของครูที่จะจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรด้วยตนเอง เพื่อนำแผนการสอนไปใช้สอนในคาบแรกและตลอดสัปดาห์ที่กำหนด สามารถวัดได้โดยแบบวัดเจตนาที่จะวางแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะแบบวัดเป็นข้อคำถามมาตราประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3

กรณีที่เป็นกรวางแผนการสอน เฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่มีเจตนาที่จะวางแผนการสอน เพื่อนำแผนการสอนไปใช้ในคาบการสอนแรกของสัปดาห์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

กรณีที่เป็นกรวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่มีเจตนาที่จะวางแผนการสอน เพื่อนำแผนการสอนไปใช้ในตลอดสัปดาห์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ขั้นตอนการสร้างแบบวัดเจตนาที่จะวางแผนการสอน ดำเนินการโดยกำหนดพฤติกรรมวางแผนการสอนที่เป็นเป้าหมาย สร้างข้อคำถามให้กลุ่มตัวอย่างประเมินโอกาสที่จะกระทำพฤติกรรมวางแผนการสอนที่กำหนด ตัวอย่างเช่น

(0) ข้าพเจ้ายึดใจที่จะจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรขึ้น เพื่อนำไปใช้ประกอบการสอนในคาบแรกของสัปดาห์หน้า

เป็นไปได้ |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

(00) ข้าพเจ้ายึดใจที่จะจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษรขึ้น เพื่อนำไปใช้ประกอบการสอนในตลอดสัปดาห์หน้า

เป็นไปได้ |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| เป็นไป
ไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

4. แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมวางแผนการสอน เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ประกอบการสังเกตแผนการสอนที่ครูจัดทำขึ้น โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลประกอบด้วยข้อคำถาม ดังนี้

4.1 จำนวนคาบการสอนที่ท่านสอนต่อสัปดาห์ มีจำนวน.....คาบ

4.2 จำนวนรายวิชาที่ท่านสอนต่อสัปดาห์/ภาคเรียน มีจำนวน.....รายวิชา

4.3 สัปดาห์ที่ผ่านมาหากมีการจัดทำแผนการสอนระดับบทเรียน

(Lesson Plan) ท่านต้องทำแผนการสอนระดับบทเรียน จำนวน.....แผน

4.4 สัปดาห์ที่ผ่านมา ท่านทำแผนการสอนระดับบทเรียนได้ จำนวน.....แผน

4.5 สัปดาห์ที่ผ่านมา ท่านสามารถนำแผนการสอนไปใช้สอนได้จริง ได้

จำนวน.....แผน

4.4 เฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ที่ผ่านมา ท่านได้ทำแผนการสอนระดับบทเรียน (Lesson Plan) หรือไม่

[] ทำ [] ไม่ได้ทำ

และสามารถนำไปสอนได้จริงหรือไม่

[] นำไปสอน [] ไม่ได้นำไปสอน

5. **แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน** เป็นแบบวัดความรู้สึกเชิงประเมินค่า (Evaluation) ของครู โดยให้ครูประเมินความรู้สึกของตนเองที่มีต่อการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อนำไปใช้ประกอบการสอนว่า เป็นสิ่งที่ดี หรือ ไม่ดี เพียงใด ตัวแปรนี้สามารถวัดได้โดยใช้แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน ลักษณะข้อคำถามเป็น แบบมาตรจำแนกความหมาย (Semantic Differential Scale) ของออสกู๊ด, ซูซี และ แทนเนินโบม (Osgood, Suci and Tannenbaum, 1957) แบ่งเป็น 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน แต่ละข้อของมาตรประกอบด้วยคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัดทั้งฉบับ หมายถึงผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการวางแผนการสอนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ขั้นตอนการสร้าง แบบวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน ดำเนินการโดยกำหนดพฤติกรรมการวางแผนการสอนที่เป็นเป้าหมาย สร้างคำถามปลายเปิดถามความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอนตามที่กำหนด โดยให้กลุ่มตัวอย่างเขียนความรู้สึกที่มีต่อการวางแผนการสอนโดยใช้คำคุณศัพท์ เช่น

ข้อ(0) การจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้ประกอบการสอนในสัปดาห์หน้า สำหรับข้าพเจ้าเป็นสิ่งที่....

นำคุณศัพท์ที่ได้ทั้งหมดจากการตอบมาจัดเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย เลือกกลุ่มคำคุณศัพท์ที่มีความถี่สูง 10 อันดับแรกและเป็นคำคุณศัพท์ที่สะท้อนถึงความรู้สึกเชิงประเมินค่าว่า การวางแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้ประกอบการสอนในสัปดาห์หน้าเป็นสิ่งที่ ดี หรือ ไม่ดีได้ชัดเจนอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วจึงหาคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันมาประกอบคู่ สมมติคำตอบที่ได้จากข้อ(0) คือ มีประโยชน์ และ น่าสนใจ ผู้วิจัยกำหนดคำที่มีความหมายตรงกันข้ามได้คือ ไม่มีประโยชน์ น่าเบื่อ เมื่อได้คู่คำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงกันแล้ว ผู้วิจัยจึงสร้างแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน โดยกำหนดคู่คำคุณศัพท์ไว้ที่ปลายแต่ละด้านของมาตรข้อคำถามแต่ละข้อ ตามตัวอย่าง เช่น

ข้อ (00) การจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในคาบการสอนแรกของข้าพเจ้าในสัปดาห์หน้า เป็นสิ่งที่.....

มีประโยชน์ |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....|ไม่มีประโยชน์
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
 น่าเบื่อ |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....|: น่าสนใจ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

6. แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม เนื่องจาก เจตคติต่อพฤติกรรมมีสาเหตุจากความเชื่อของบุคคลว่าโอกาสที่พฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดผล กรรมๆตามที่คาดหวังมากน้อยเพียงใด (Behavioral Beliefs) (b) ประกอบกับผลกรรมที่จะเกิดขึ้นนั้นมีประโยชน์มากน้อยเพียงใดด้วย (Evaluation of the Outcome) (e) การวัดเจตคติต่อ พฤติกรรมตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน จึงสามารถวัดทางอ้อม โดยประมาณได้จากการรวม ของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม และการประเมินผลกรรม แสดงความสัมพันธ์เป็น สมการได้ ดังนี้ (Ajzen.1991:191)

$$A \propto \sum_{i=1}^n b_i \cdot e_i$$

โดยที่ b_i คือ น้ำหนักของความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม

e_i คือ ค่าการประเมินผลกรรม

n คือ จำนวนความเชื่อทั้งหมด

A คือ เจตคติต่อพฤติกรรม

$\sum b_i \cdot e_i$ คือ ผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม และการประเมินผลกรรม

ดังนั้นแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรมกับการประเมินผลกรรมที่เกิดจากการวางแผน การสอน ($\sum b_i \cdot e_i$) ข้อคำถามแต่ละข้อของแบบวัดจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1) เป็นคำถามหาน้ำหนักความเชื่อของครูที่มีต่อการกระทำพฤติกรรม และผล กรรมที่จะเกิดขึ้นจากการจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำแผนการสอนไปใช้ สอนในสัปดาห์ที่กำหนด ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คະแนนอยู่ ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม

หมายถึง ผู้ที่มีความเชื่อว่าพฤติกรรมการวางแผนการสอนทำให้เกิดผลกรรมตามที่กำหนดมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

2) เป็นข้อคำถาม การรับรู้คุณค่าผลกรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์ที่กำหนด ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่มีความเชื่อว่าผลกรรมจากการวางแผนการสอนเป็นประโยชน์มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

การคิดคะแนนของแต่ละข้อ จึงกระทำโดยนำคะแนนที่ได้จากส่วนที่หนึ่งคูณกับคะแนนส่วนที่สองเป็นผลลัพธ์ของคะแนนของแต่ละข้อคำถาม พิสัยคะแนนแต่ละข้อคำถาม จึงอยู่ระหว่าง -9 ถึง +9 ผู้ที่คะแนนกึ่งกลางเท่ากับ 0 ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัดทั้งฉบับ หมายถึง เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ขั้นตอนการสร้างดำเนินการ โดยกำหนดพฤติกรรมการวางแผนการสอนที่เป็นเป้าหมาย แล้วสร้างแบบสอบถามปลายเปิด ถามความเชื่อเด่นชัดของกลุ่มตัวอย่างถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการวางแผนการสอนตามที่กำหนด โดยให้กลุ่มตัวอย่างเขียนตอบความเชื่อลงในแบบสอบถาม ตัวอย่างเช่น

ข้อ (0) ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น หากท่านจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์หน้า

นำคำตอบซึ่งถือเป็นความเชื่อต่อผลกรรมที่เกิดจากการวางแผนการสอนทั้งหมดมาจัดเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย เลือกความเชื่อที่มีความถี่สูง 10 ลำดับแรก มาสร้างเป็นแบบวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน สมมุติคำตอบที่ได้จาก ข้อ (0) คือ ครูเชื่อว่าการเขียนแผนการสอนก่อนการสอน ทำให้เกิดผลงานวิชาการ นำคำตอบที่ได้นี้มาสร้างเป็นข้อคำถามที่ประกอบด้วยคำถามย่อย 2 ส่วน คือ ความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม (b) และการประเมินผลกรรม (e) ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

ข้อ (00)

(b) การเขียนแผนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนในแต่ละคาบภายในสัปดาห์หน้าทำให้ข้าพเจ้ามีผลงานวิชาการ

เป็นไปได้ |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

(e) การมีผลงานวิชาการ เป็นสิ่งที่.....

มีประโยชน์ |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....|ไม่มีประโยชน์
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

7. **แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง** เป็นแบบวัดการรับรู้ความคาดหวังทางสังคมของครูว่าคนที่มีความสำคัญต่อเขาส่วนมากคิดว่า เขาควรหรือไม่ควรจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์ที่กำหนด ตัวแปรนี้สามารถวัดได้โดยแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะข้อคำถามเป็น แบบมาตราประเมินค่า 7 ระดับคะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงทั้งฉบับหมายถึง ผู้ที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ขั้นตอนการสร้างแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ดำเนินการโดยกำหนดพฤติกรรม การวางแผนการสอนที่เป็นเป้าหมาย แล้วสร้างข้อคำถามให้กลุ่มตัวอย่างประเมินความคาดหวังของบุคคลสำคัญว่าเขาควรหรือไม่ควรวางแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอน ตัวอย่าง เช่น

ข้อ (O) บุคคลที่มีความสำคัญต่อข้าพเจ้าส่วนมาก คิดว่าข้าพเจ้าควรหรือไม่ควรเขียนแผนการสอนก่อนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์หน้า ...

ควร |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| ไม่ควร
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

ข้อ (OO) บุคคลที่มีความสำคัญต่อข้าพเจ้าส่วนมาก คิดว่าข้าพเจ้าควรหรือไม่ควรสอนตามแผนการสอนที่จัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์หน้า ...

ควร |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| ไม่ควร
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

8. **แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง** เนื่องจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) (SN) เป็นผลจากความเชื่อของบุคคลว่ากลุ่มอ้างอิงคิดว่าเขาควรกระทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรม (Normative Beliefs) (n) ประกอบกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงดังกล่าวของเขา (Motivation to Comply) (m) ดังนั้น การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จึงสามารถวัดได้ทางอ้อม โดยประมาณได้จากการรวม

ของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Ajzen. 1991 : 195) ได้ตั้งสมการ ต่อไปนี้

$$SN \propto \sum_{i=1}^n n_i \cdot m_i$$

โดยที่ n_i คือ น้ำหนักของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

m_i คือ แรงจูงใจของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

n คือ จำนวนความเชื่อทั้งหมด

SN คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

$\sum n_i \cdot m_i$ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ดังนั้นแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\sum n_i \cdot m_i$) ข้อคำถามแต่ละข้อ จึงแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1) ข้อคำถามน้ำหนักความเชื่อว่าการกลุ่มอ้างอิงคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรวางแผนการสอน เป็นข้อคำถามแบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่รับรู้ความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

2) ข้อคำถามวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิง ซึ่งเป็นข้อคำถามให้ครูประเมินแรงจูงใจของตนเองที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นข้อคำถามแบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง 1 ถึง 7 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่มีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

การคิดคะแนนดำเนินการโดยนำคะแนนส่วนที่หนึ่งคูณกับคะแนนส่วนที่สอง พิสัยคะแนนจึงอยู่ระหว่าง -21 ถึง 21 ของแต่ละข้อ ผู้ที่ได้คะแนนสูงทั้งฉบับหมายถึง ผู้ที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ขั้นตอนการสร้างแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ดำเนินการโดยกำหนดพฤติกรรมการวางแผนการสอนที่เป็นเป้าหมาย โดยสร้างข้อคำถามปลายเปิดให้กลุ่มตัวอย่าง

ระบุบุคคลที่มีความสำคัญเฉพาะต่อการกระทำพฤติกรรมการวางแผนการสอนที่กำหนด โดยให้กลุ่มตัวอย่างเขียนคำตอบ ดังตัวอย่างคำถาม เช่น

ข้อ (0) บุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดทำแผนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์หน้าของข้าพเจ้า มีใครบ้าง....

นำคำตอบที่ได้ทั้งหมดจากการตอบมาจัดเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย เลือกคำตอบที่มีความถี่สูง 10 ลำดับแรก มาสร้างแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สมมติคำตอบจากข้อ (0) พบว่า หัวหน้าหมวดวิชา เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการเขียนแผนการสอน นำคำตอบที่ได้มาสร้างเป็นข้อคำถาม แยกเป็นสองส่วน คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (nb) และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (mc) ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

ข้อ (00)

(nb) หัวหน้าหมวดวิชา คิดว่าข้าพเจ้าควรจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์หน้า

จริง |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| ไม่จริง
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

(mc) ข้าพเจ้าต้องการทำตามความคิดของหัวหน้าหมวดวิชา มากน้อยเพียงใด

ต้องการ |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| ไม่ต้องการ
(7) (6) (5) (4) (3) (2) (1)

9.แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เป็นแบบวัดการรับรู้ความสามารถของครูในการควบคุมการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์ที่กำหนดจนเป็นผลสำเร็จ ตัวแปรนี้สามารถวัดได้โดย แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามมาตรฐานประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนจาก -3 ถึง +3 ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัด หมายถึง เป็นผู้ที่มีรับรู้สามารถควบคุมพฤติกรรมการวางแผนการสอนได้มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ขั้นตอนการสร้างแบบวัดการรับรู้ความสามารถควบคุมในการควบคุมพฤติกรรมการวางแผนการสอน ดำเนินการโดยกำหนดพฤติกรรมการวางแผนการสอนที่เป็นเป้าหมาย สร้าง

ข้อคำถามให้กลุ่มตัวอย่างประเมินความเป็นไปได้ที่ตนเองจะควบคุมพฤติกรรมการวางแผนการสอนที่กำหนดให้เกิดขึ้นจนสำเร็จ ตัวอย่าง เช่น

ข้อ (0) ข้าพเจ้าคิดว่า ข้าพเจ้าสามารถจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร จนสามารถนำไปใช้ประกอบสอนในสัปดาห์หน้า

เป็นไปได้ |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

ข้อ (00) สำหรับข้าพเจ้าการจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้ประกอบสอนในสัปดาห์หน้าเป็นสิ่งที่...

ง่าย |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| ยาก
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

10.แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม

เป็นแบบวัดเพื่อประมาณค่าตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม โดยอ้อมได้จากการรวมของผลคูณความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม กับการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรม แต่ละข้อ โดยแสดงความได้ในรูปสมการดังนี้ (Ajzen, 1991 : 197)

$$PBC \propto \sum_{i=1}^n c_i \cdot p_i$$

โดยที่ c_i คือ น้ำหนักของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม

p_i คือ การรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรม

n คือ จำนวนความเชื่อทั้งหมด

PBC คือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

$\sum c_i \cdot p_i$ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม กับการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรม

ดังนั้นแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม กับการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรม ($\sum c_i \cdot p_i$) ข้อคำถามแต่ละข้อ จึงแบ่งเป็น 2 ส่วน

1) เป็นข้อคำถามการรับรู้ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนของครูสามารถวัดได้จากข้อคำถามซึ่งสร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เป็นข้อคำถามแบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง 3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรมวางแผนการสอนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

2) เป็นข้อคำถามการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำไปใช้สอนในตลอดสัปดาห์ที่กำหนด สามารถวัดได้จากข้อคำถามซึ่งสร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ข้อคำถามเป็นแบบมาตรประเมินค่า 7 ระดับ คะแนนอยู่ระหว่าง -3 ถึง +3 สำหรับข้อคำถามทางลบให้คะแนนกลับกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากข้อคำถาม หมายถึง ผู้ที่มีความเชื่อว่าปัจจัยที่กำหนดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการสอนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

นำคะแนนส่วนที่หนึ่งคูณกับคะแนนส่วนที่สอง พิสัยคะแนนแต่ละข้อจะอยู่ระหว่าง -9 ถึง +9 ผู้ที่ได้คะแนนสูงจากแบบวัดทั้งฉบับ หมายถึง เป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมวางแผนการสอนสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ขั้นตอนการสร้างแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม กับ การรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการกระทำพฤติกรรม ดำเนินการโดยกำหนดพฤติกรรมวางแผนการสอนที่เป็นเป้าหมาย สร้างแบบวัดเป็นข้อคำถามปลายเปิดถามความเชื่อเด่นชัดของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและปัจจัยที่เอื้อต่อการกระทำพฤติกรรมตามที่กำหนด โดยให้กลุ่มตัวอย่างเขียนตอบความเชื่อลงในแบบวัด ตัวอย่าง เช่น

(0) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดทำแผนการสอนของท่าน เพื่อนำไปใช้สอนในสัปดาห์หน้า มีอะไรบ้าง.....

นำคำตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหรือเอื้อต่อการเขียนแผนการสอนทั้งหมดมาจัดเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย เลือกกลุ่มปัจจัยที่มีความถี่สูง มาสร้างเป็นแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมวางแผนการสอนทางอ้อม ตัวอย่าง สมมุติข้อคำตอบจากข้อ (0) คือ หน้าที่พิเศษที่ได้รับมอบหมาย นำคำตอบที่ได้นี้มาสร้างเป็นข้อคำถาม โดยแยกเป็นคำถามย่อยสองส่วน คือ หนึ่งความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (c) และ สองการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม (p) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อ (00)

(c) ท่านไม่สามารถเขียนแผนการสอนได้ เพราะต้องทำหน้าที่พิเศษที่ได้รับมอบหมาย บ่อยเพียงใด

ทุกครั้ง |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| ไม่เคยเลย
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

(p) หน้าที่พิเศษที่ได้รับมอบหมาย จะเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการสอนในสัปดาห์
หน้าของข้าพเจ้า

เป็นไปได้ |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มาก

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบวัดทุกฉบับให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อของแบบวัดว่าวัดได้ตรงตามเนื้อหาทฤษฎี และนิยมปฏิบัติหรือไม่ จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามที่พบว่ามีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการต่ำ

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) และการหาค่าอำนาจจำแนก การหาความเชื่อมั่นของแบบวัดดำเนินการกับแบบวัดพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต เจตนาที่จะวางแผนการสอน ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่คล้อยตามตามกลุ่มอ้างอิง แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม และแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ส่วนการหาค่าอำนาจจำแนก ดำเนินการเฉพาะแบบวัดพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม โดยการหาค่า Item Total Correlation โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 84) เพื่อนำข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำมาปรับปรุงแก้ไข ส่วนแบบวัดอื่นๆ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการ

ประเมินผลกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม และเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน ไม่มีการหาค่าอำนาจจำแนก เพื่อคัดเลือกหรือตัดข้อคำถามออก เนื่องจากคำถามแต่ละข้อของแบบวัดดังกล่าวสร้างจากความเชื่อเด่นชัดของกลุ่มตัวอย่าง ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่สำรวจก่อนสร้างแบบวัด ข้อคำถามจึงควรมีจำนวนตามความเชื่อเด่นของกลุ่มตัวอย่าง นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 96 ; อ้างอิงจาก Cronbach. 1970) โดยได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนข้อ พิสัย และค่าความเชื่อมั่น ของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัด	จำนวนข้อ	พิสัย	ค่าความ เชื่อมั่น
1.เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน	10	-30 ถึง 30	.9365
2.ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม	11	-33 ถึง 33	.7879
3.และการประเมินผลกรรม	11	-33 ถึง 33	.8375
4.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	2	-6 ถึง 6	.8738
5.ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง	5	-15 ถึง 15	.8228
6.แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	5	5 ถึง 35	.8534
7.การรับรู้ความสามารถ	4	-12 ถึง 12	.8493
8.ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม	8	-24 ถึง 24	.8988
9.และการรับรู้อิทธิพลของ	8	-24 ถึง 24	.7356
10.ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม			
11.เจตนาที่จะวางแผนการสอนคาบแรก	2	-6 ถึง 6	.8522
12.เจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอด สัปดาห์	2	-6 ถึง 6	.9084
13.พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต	2	2 ถึง 12	.9137

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือน กันยายน ถึง พฤศจิกายน ปีการศึกษา 2540

1.ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัด อุบลราชธานี ที่เป็นโรงเรียนเป้าหมายในการเก็บข้อมูล

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

๕.1 สํารวจความเชื่อเด่นชัด วัดอุปสรรคเพื่อรวบรวมข้อมูลความเชื่อเด่นชัด 3 ประเภท คือ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม รวมทั้งความรู้สึกของครูที่มีต่อการวางแผนการสอน จากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ด้วยแบบสอบถามความเชื่อเด่นชัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

๕.2 เก็บข้อมูลพฤติกรรมกรวางแผนการสอนในอดีต นำแบบวัดพฤติกรรมกรวางแผนการสอนในอดีต ที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูล

๕.3 เก็บข้อมูลเจตนาและสาเหตุ ภายหลังเก็บข้อมูลพฤติกรรมกรวางแผนการสอนในอดีตแล้ว นำแบบวัดจำนวน 7 ฉบับ ที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูล คือ แบบวัดเจตนาที่จะวางแผนการสอน ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม เจตคติต่อพฤติกรรมกรวางแผนการสอน ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามตามกลุ่มอ้างอิง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

๕.4 เก็บข้อมูลพฤติกรรมกรวางแผนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในขั้นนี้คือ แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมกรวางแผนการสอน โดยกำหนดเวลาเก็บข้อมูลของครูในแต่ละโรงเรียน ห่างจากการวัดเจตนาที่จะวางแผนการสอน 1 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรม SPSS/PC+ (Statistical Package for Social Science Personal Computer Plus) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติดังนี้

1. ใช้สถิติพื้นฐาน เช่น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะของตัวแปร

2. ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) ในการทดสอบสมมติฐานที่ 1 กรณีที่ตัวแปรตามเป็นพฤติกรรมการวางแผนการสอนคาบแรก

3. ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบสมมติฐานที่ 1 กรณีที่ตัวแปรตามพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์

4. สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3,4 และ 5

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี” มีจุดประสงค์สำคัญ เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายเจตนาที่จะวางแผนการสอน และพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครู โดยมีตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต และตัวแปรต่างๆ ตามโครงสร้างทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (The Theory of Planned Behavior) เป็นตัวแปรอิสระในการอธิบายเจตนาที่จะวางแผนการสอน และพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูในครั้งนี้ เพื่อให้เข้าใจถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โดยละเอียด การนำเสนอข้อมูลในบทนี้ได้แยกการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน คือ ลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 1-5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการวิเคราะห์ความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมการวางแผนการสอน

ส่วนที่ 1 ลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นข้าราชการครูสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ที่สอนระดับมัธยมศึกษา ระหว่างภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 2,700 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นข้าราชการครูสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ที่สอนระดับมัธยมศึกษา ระหว่างภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 305 คน

ส่วนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

เพื่อความสะดวกต่อความเข้าใจ การแสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ การนำเสนอค่าสถิติพื้นฐานจึงได้แยกการนำเสนอออกเป็นกลุ่มตัวแปร ดังนี้

2.1 พฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์

จากการศึกษาพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ที่กำหนด ข้อมูลที่ได้มีลักษณะคะแนน เป็น 0 กับ 1 ซึ่ง 0 หมายถึง ไม่วางแผนการสอน ส่วน 1

หมายถึง วางแผนการสอน ค่าสถิติพื้นฐานแสดงไว้ในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐาน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n) ร้อยละ และช่วงคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด (พิสัย) ของการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์

พฤติกรรมกรวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์	จำนวน(n)	ร้อยละ	พิสัย
1.วางแผนการสอน	176	57.7	0 และ 1
2.ไม่วางแผนการสอน	129	42.3	

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่วางแผนการสอนในคาบแรกของสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 57.7 และมีครูที่ไม่วางแผนการสอนในคาบแรกของสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 42.3 จากกลุ่มตัวอย่าง 305 คน

2.2 พฤติกรรมกรวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์

การศึกษาพฤติกรรมกรวางแผนการสอนอีกลักษณะหนึ่งคือ การศึกษาพฤติกรรมกรวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ที่กำหนด จุดประสงค์เพื่อศึกษาว่าครูวางแผนการสอนมากน้อยเพียงใด แต่เนื่องจากการวางแผนการสอนต่อสัปดาห์ของครูแต่ละคนจะแตกต่างกัน การกำหนดคะแนนจึงต้องปรับคะแนนเป็นอัตราส่วนต่อร้อย ได้ข้อมูลดังนี้

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และช่วงคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด (พิสัย) ของการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์

ตัวแปรตาม	ค่าเฉลี่ย	SD	พิสัย
พฤติกรรมกรวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์	57.12	38.50	0 ถึง 100

ตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าครูมีพฤติกรรมกรวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์เฉลี่ยร้อยละ 57.12 ของการวางแผนการสอนที่จะต้องดำเนินการตลอดสัปดาห์

2.3 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรม การวางแผนการสอน

กลุ่มตัวแปร ที่ใช้ทำนายพฤติกรรม การวางแผนการสอน ได้แก่ เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรม การวางแผนการสอนในอดีต เป็นกลุ่มตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาอธิบายการกระทำพฤติกรรม การวางแผนการสอนของครู จากการหาค่าสถิติพื้นฐานได้ผล ดังนี้

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และช่วงคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด (พิสัย) เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรม การวางแผนการสอนในอดีต

ตัวแปร	จำนวนข้อ	ค่าเฉลี่ย	SD	พิสัย
1. เจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรก	2	3.19	2.92	-6 ถึง 6
2. เจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์	2	3.21	2.86	-6 ถึง 6
3. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	4	6.53	4.45	-12 ถึง 12
4. พฤติกรรม การวางแผนการสอนในอดีต	2	8.07	2.95	2 ถึง 12

จากตาราง 4 ครูรายงานว่าตนเองมีเจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกและตลอดสัปดาห์ใกล้เคียงกัน คือมีเจตนาที่จะวางแผนการสอนในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ครูพบว่าตนเองสามารถควบคุมพฤติกรรม การวางแผนการสอนได้ในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรม การวางแผนการสอนในอดีต ครูรายงานว่าตนเองมีพฤติกรรม การวางแผนการสอนแต่ละคาบของสัปดาห์ที่ผ่านมาค่อนข้างมาก

2.4 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรที่ทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอน

เจตคติต่อพฤติกรรม การวางแผนการสอน และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นตัวแปรที่นำมาทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอน ร่วมกับตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (ที่ได้เสนอข้อมูลไว้แล้วในตาราง 4) เพื่ออธิบายเป็นสาเหตุพฤติกรรม การวางแผนการสอน โดยส่งผลผ่านตัวแปรเจตนาที่จะวางแผนการสอน

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และช่วงคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด (พิสัย) ของตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน (AT) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN)

ตัวแปร	จำนวนข้อ	ค่าเฉลี่ย	SD	พิสัย
1.เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน	10	23.21	7.37	-30 ถึง 30
2.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	2	4.52	1.94	-6 ถึง 6

จากตาราง 5 พบว่าครูมีเจตคติที่ดีค่อนข้างมากต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน และมีลักษณะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในเรื่องการวางแผนการสอนค่อนข้างมาก เช่นเดียวกัน

2.5 ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรความเชื่อเด่นชัด

กลุ่มตัวแปรในส่วนนี้ เป็นตัวแปรสาเหตุ ที่เป็นพื้นฐานของการกระทำพฤติกรรมการวางแผนการสอนตามกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยส่งผลผ่านตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และเจตนาที่จะวางแผนการสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าสถิติพื้นฐาน ดังนี้

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และช่วงคะแนนสูงสุด-ต่ำสุด (พิสัย) ของตัวแปรกลุ่มความเชื่อ

ตัวแปร	จำนวนข้อ	ค่าเฉลี่ย	SD	พิสัย
1.ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (b)	11	24.66	7.15	-33 ถึง 33
2.การประเมินผลกรรม (e)	11	27.26	6.32	-33 ถึง 33
3.ผลบวกของการคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมกับการประเมินผลกรรม แต่ละข้อ ($\sum b_i.e_i$)	11	64.75	24.21	-99 ถึง 99
4.ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (n)	5	12.02	3.75	-15 ถึง 15
5.แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (mc)	5	29.83	5.08	5 ถึง 35
6.ผลบวกของการคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แต่ละข้อ ($\sum n_i.mc_i$)	5	74.39	27.93	-15 ถึง 105
7.ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (c)	8	-2.32	13.21	-24 ถึง 24
8.การรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม (p)	8	-2.16	12.20	-24 ถึง 24
9.ผลบวกของการคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม ($\sum c_i.p_i$)	8	40.17	19.18	-72 ถึง 72

จากตาราง 6 ระหว่างข้อ 1 และ 2 พบว่าครุมีความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนค่อนข้างมาก กล่าวคือ ครุเชื่อว่าการวางแผนการสอนจะทำให้เกิดผลตามที่กำหนดค่อนข้างมาก และเชื่อว่าผลกรรมที่เกิดขึ้นนั้นเป็นประโยชน์ค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน และเมื่อนำค่าความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ข้อ 1 และการประเมินผลกรรม ในข้อ 2 คูณกันระหว่างข้อ แล้วรวมผลคูณที่ได้ทั้งหมดตาม ข้อ 3 เพื่อประมาณเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอนทางอ้อม ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน อธิบายได้ว่า ครุมีเจตคติที่ดีค่อนข้างมากต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน

ส่วนกลุ่มความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา เพื่อนครุ และนักเรียน ระหว่างข้อ 4-6 พบว่า ครุรับรู้ความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงดังกล่าวในเรื่องการกระทำพฤติกรรมการวางแผนการสอนค่อนข้างมาก และมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการกระทำพฤติกรรมการวางแผนการสอนค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน และ เมื่อนำค่าความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ข้อ 4 และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ข้อ 5

คุณกันระหว่างข้อ แล้วรวมผลคุณที่ได้ทั้งหมดตามข้อ 6 เพื่อประมาณการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน อธิบายได้ว่า คุรมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงค่อนข้างมาก

ความเชื่อกลุ่มสุดท้าย คือ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ระหว่างข้อ 7-9 พบว่าคุรมีความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมว่า ปัจจัยที่กำหนดเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการสอนที่ผ่านมายู่บ้าง ในระดับค่อนข้างน้อย ทำนองเดียวกันการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมครูประเมินว่า ปัจจัยที่กำหนดจะเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการสอนในสัปดาห์ที่กำหนดข้างหน้าอยู่บ้าง ในระดับค่อนข้างน้อยเช่นเดียวกัน และเมื่อนำค่าความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ข้อ 7 และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม ข้อ 8 คุณกันระหว่างข้อ แล้วรวมผลคุณที่ได้ทั้งหมดตามข้อ 9 เพื่อประมาณการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) โดยอ้อมตามวิธีปฏิบัติของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน พบว่า คุรรู้ความสามารถของตนเองในการควบคุมพฤติกรรมวางแผนการสอนในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 1

สมมติฐานข้อ 1 กล่าวว่า เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน และพฤติกรรมวางแผนการสอนในอดีต สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมวางแผนการสอน ได้

การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานข้อ 1 จำแนกการทำนายพฤติกรรมเป็น 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ และพฤติกรรมวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ สถิติที่ใช้ศึกษาการทำนายพฤติกรรมวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ คือ Logistic Regression ส่วนสถิติที่ใช้ศึกษาการทำนายพฤติกรรมวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ คือ Stepwise Multiple Regression พบผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1.1 พฤติกรรมวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์

การศึกษการทำนายพฤติกรรมวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ จะแบ่งการนำเสนอข้อมูลเป็น 2 ตาราง คือ ตาราง 7 แสดงการทำนายพฤติกรรมวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ด้วยตัวแปรตามกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน 2 ตัวแปร คือ

เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ส่วนในตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ เมื่อเพิ่มเติมตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตเป็นตัวแปรทำนายร่วมเป็น 3 ตัวแปรทำนาย

ตาราง 7 แสดงการทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ด้วยตัวแปรทำนาย 2 ตัว คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

อันดับตัวแปรทำนาย	สัมประสิทธิ์ถดถอย(b)	พฤติกรรมการวางแผนการสอน		ค่าคงที่
		N = 305		
		%วางแผน	%ไม่วางแผน	
1.เจตนาที่จะวางแผนการสอน	.1913***	88.28	48.78	-.9748
2.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	.0943**			
รวม				69.58

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก เพื่อทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ด้วยตัวแปร 2 ตัว คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ตามกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนพบว่า ตัวแปรทั้งสองร่วมกันทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ได้ร้อยละ 85.28 และทำนายพฤติกรรมการไม่วางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ได้ร้อยละ 48.78 เมื่อพิจารณาในภาพรวม โมเดลนี้ทำนายได้ถูกต้องร้อยละ 69.58 จากครู 305 คน โดยสามารถเขียนเป็นสมการทำนายโอกาสของการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ได้ดังนี้

Prob (การวางแผนการสอน) = $1/(1+e^{-Z_i})$ โดยที่ e เป็นลอการิธึมชาติ (Natural Logarithms) มีค่าประมาณ 2.718 (ศิริเดช สุชีวะ. 2539 : 18)

$$Z_i = .1913 I + .0943 PBC - .9748$$

ตาราง 8 แสดงการทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ด้วยตัวแปร 3 ตัว คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต

อันดับตัวแปรทำนาย	สัมประสิทธิ์ถดถอย(b)	พฤติกรรมการวางแผนการสอน		ค่าคงที่
		N = 305		
		% วางแผน	% ไม่วางแผน	
1.พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต	.4248***	85.19 %	66.39 %	-
	.0939**			3.7371
2.การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	- .1241 ^{NS}			
3.เจตนาที่จะวางแผนการสอน				
				รวม 77.11

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง 8 เมื่อนำตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต มาทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์เพิ่มเติม ร่วมกับเจตนาที่จะวางแผนการสอน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม พบว่ามีสองตัวแปร คือ พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ได้ร้อยละ 85.17 และทำนายพฤติกรรมที่ไม่วางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ได้ร้อยละ 63.39 เมื่อพิจารณาในภาพรวม โมเดลนี้ทำนายได้ถูกต้องร้อยละ 77.11 จากครู 305 คน โดยสามารถเขียนเป็นสมการทำนายโอกาสของการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ได้ดังนี้

$$Z_i = .4248 PB + .0939 I - 3.7371$$

3.1.2 พฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์

การทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ จะแบ่งการนำเสนอข้อมูลเป็น 2 ตาราง เช่นเดียวกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ คือ ตาราง 9 แสดงการทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ด้วยตัวแปรตามกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน 2 ตัวแปร คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ส่วนในตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำนายพฤติกรรมการ

วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ เมื่อเพิ่มเติมพฤติกรรมการวางแผนการสอนใน
ทำนายร่วมอีกตัวหนึ่ง

ตาราง 9 แสดงการทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ด้วยตัวแปรทำนาย 2
ตัว คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน และ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

ตัวแปรทำนายที่เข้าสู่สมการ ทำนาย	สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	สัมประสิทธิ์ถด ถอยมาตรฐาน (β)	สัมประสิทธิ์การ ทำนาย (R^2)
1.เจตนาที่จะวางแผนการสอน	.5097***	.3464***	.2666***
2.การรับรู้ความสามารถ	.4331***	.2305***	

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตาราง 9 พบผลดังนี้ คือ เมื่อนำตัวแปรเจตนาที่จะวางแผนการสอน และการรับรู้
ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอด
สัปดาห์ ได้ร้อยละ 26.66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เขียนเป็นสมการการทำนาย
พฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z_i = .3464 I + .2305 PBC$$

ตาราง 10 แสดงการทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ด้วยตัวแปรทำนาย 3
ตัว คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และ
พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต

ตัวทำนายที่เข้าสู่สมการทำนาย	สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	สัมประสิทธิ์ถด ถอยมาตรฐาน (β)	สัมประสิทธิ์การ ทำนาย (R^2)
1.พฤติกรรมการวางแผนการสอน ในอดีต	.7668***	.7680***	.5898***
2.เจตนาที่จะวางแผนการสอน	.5097***	.0218 ^{NS}	
3.การรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรม (PBC)	.4331***	.0904 ^{NS}	

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 NS = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง 10 พบผลดังนี้ คือ เมื่อนำตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต มาทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ร่วมกับตัวแปรเจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และพบว่าตัวแปรทั้งสามร่วมกันทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ได้ร้อยละ 58.98 โดยที่มีเพียงพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตเพียงตัวเดียว ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เขียนเป็นสมการการทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z_i = .7680 PB$$

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 2

สมมติฐานข้อ 2 กำหนดให้ เจตคติต่อการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน สามารถทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอน ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่จำแนกตามลักษณะเจตนา 2 ลักษณะ คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ และเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ดังนี้

3.2.1 เจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์

ตาราง 11 แสดงการทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ จากตัวแปร 3 ตัว คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

ตัวแปรทำนาย	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	สัมประสิทธิ์ถดถอย มาตรฐาน (β)	สัมประสิทธิ์การ ทำนาย (R^2)
1.การรับรู้ความสามารถ	.5626***	.4338***	.3347***
2.เจตคติต่อพฤติกรรม	.4427***	.2175***	
3.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	.3058***	.0857 ^{NS}	

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 NS = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง 11 เมื่อทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ โดยใช้ตัวแปร 3 ตัว คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม พบว่า ตัวแปรทั้งสามร่วมกันทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอน ได้ร้อยละ 33.47 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอน มีเพียง 2 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และเจตคติต่อพฤติกรรมวางแผนการสอน โดยสามารถเขียนเป็นสมการการทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z_i = .4338 \text{ PBC} + .2175 \text{ AT}$$

3.2.2 เจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์

ตาราง 12 แสดงการทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ด้วยตัวแปร 3 ตัว คือ เจตคติต่อพฤติกรรมวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

ตัวแปรทำนาย	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	สัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β)	สัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2)
1.การรับรู้ความสามารถ	.5858***	.5035***	.3658
2.การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	.3175***	.2076***	
3.เจตคติต่อพฤติกรรม	.4174***	.0529 ^{NS}	

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 NS = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตาราง 12 เมื่อทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ด้วยตัวแปร 3 ตัว คือ เจตคติต่อพฤติกรรมวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม พบว่า ตัวแปรทั้งสามร่วมกันทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอน ได้ร้อยละ 36.58 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ได้แก่ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยสามารถเขียนเป็นสมการการทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z_i = .5035 \text{ PBC} + .2076 \text{ SN}$$

3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ถึง ข้อ 5

สมมติฐานตามที่กำหนดไว้มีดังนี้ สมมติฐานข้อ 3 เจตคติต่อการวางแผนการสอน (A) มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม ($\sum b_i.e_i$) สมมติฐานข้อ 4 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามตามกลุ่มอ้างอิง ($\sum n_i.mc_i$) และสมมติฐานข้อ 5 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม ($\sum c_i.p_i$) จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัยดังกล่าว โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานทั้งสามทุกประการ ดังนี้

3.3.1 สมมติฐานข้อ 3 พบว่าเจตคติต่อการวางแผนการสอน มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .6113

3.3.2 สมมติฐานข้อ 4 พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามตามกลุ่มอ้างอิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .4950

3.3.3 สมมติฐานข้อ 5 พบว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .1330

ส่วนที่ 4 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ส่วนที่ 4 เป็นการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระอื่น ๆ เพิ่มเติมจากการหาค่าสหสัมพันธ์ตามสมมติฐานที่ 3-5 เพื่อให้เกิดความเข้าใจผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 1 ถึง 5 ได้ชัดเจน มากยิ่งขึ้น

ตาราง 13 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามตามกรอบการวิจัย

ตัวแปร	2 n.mc	3 c.p	4 AT	5 SN	6 PBC	7 I1	8 I2	9 PB	10 b1	11 b2
1.b.e	.598	.413	.6113	.5452	.2184	.3440	.3625	.2184	.1769	.117*
2.n.mc	1.00	.321	.4310	.4950	.3213	.3655	.3542	.2361	.124*	.153**
3.c.p		1.00	.3025	.2901	.1330	.0814	.0511	.0107	.0091	-.032
					*	NS	NS	NS	NS	NS
4.AT			1.000	.5945	.5259	.4147	.4427	.3289	.2486	.1871
5.SN				1.000	.3406	.3175	.3058	.1623	.124*	.102 NS
6.PBC					1.000	.5858	.4471	.2938	.4331	.3364
7.I1						1.000	.8783	.6125	.5097	.3434
8.I2							1.000	.6296	.5170	.3403
9.PB								1.000	.7668	.5308
10.B1									1.000	.6328
11.B2										1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

NS = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนั้น มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

โดยที่

1. (b.e) คือ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม
2. (n.mc) คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
3. (c.p) คือ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรค
4. (AT) คือ เจตคติต่อพฤติกรรม
5. (SN) คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
6. (PBC) คือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม
7. (I1) คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์
8. (I2) คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรก
9. (PB) คือ พฤติกรรมการวางแผนสอนในอดีต
- 10.(B1) คือ พฤติกรรมการวางแผนตลอดสัปดาห์
- 11.(B2) คือ พฤติกรรมการวางแผนคาบแรก

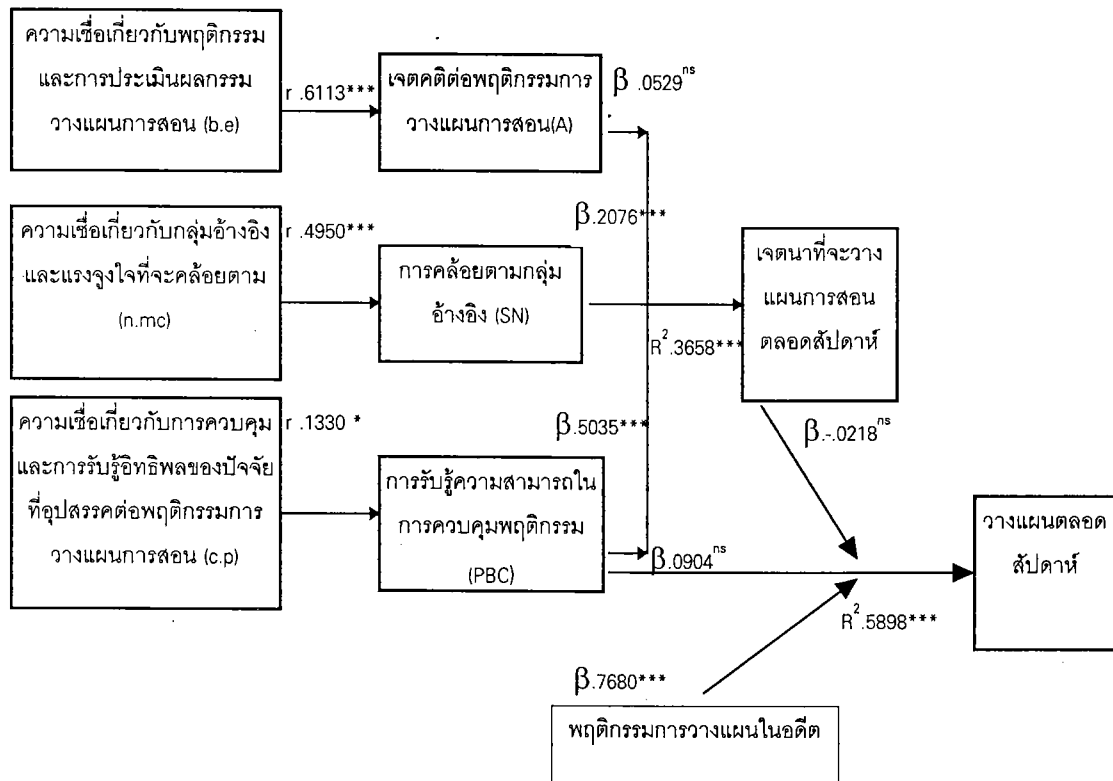
จากตาราง 13 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาที่จะวางแผนการสอนคาบการสอนแรก และเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ พฤติกรรมการวางแผนการสอนคาบการสอนแรกและพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตกับพฤติกรรมการวางแผนการสอน มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าครูที่มีเจตนาที่จะวางแผนการสอนคาบการสอนแรกมาก มีเจตนาที่จะวางแผนการสอนคาบตลอดสัปดาห์มากด้วย ทำนองเดียวกับ ครูที่มีพฤติกรรมการวางแผนการสอนคาบการสอนแรกมาก มีพฤติกรรมการวางแผนการสอนคาบตลอดสัปดาห์มากด้วย และครูที่มีพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตมาก มีพฤติกรรมการวางแผนการสอนต่อมามากด้วย

และสำหรับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรค (แถว 3) เป็นตัวแปรที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ น้อยที่สุด ที่พบว่ามีความสัมพันธ์ด้วยคือ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

เพื่อความเข้าใจผลการวิจัยโดยรวม ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐานทั้ง 5 ประการ ลงในแผนภาพแสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และเปอร์เซ็นต์การทำนายตัวแปรตาม เป็นภาพประกอบ 2 ภาพ ดังต่อไปนี้

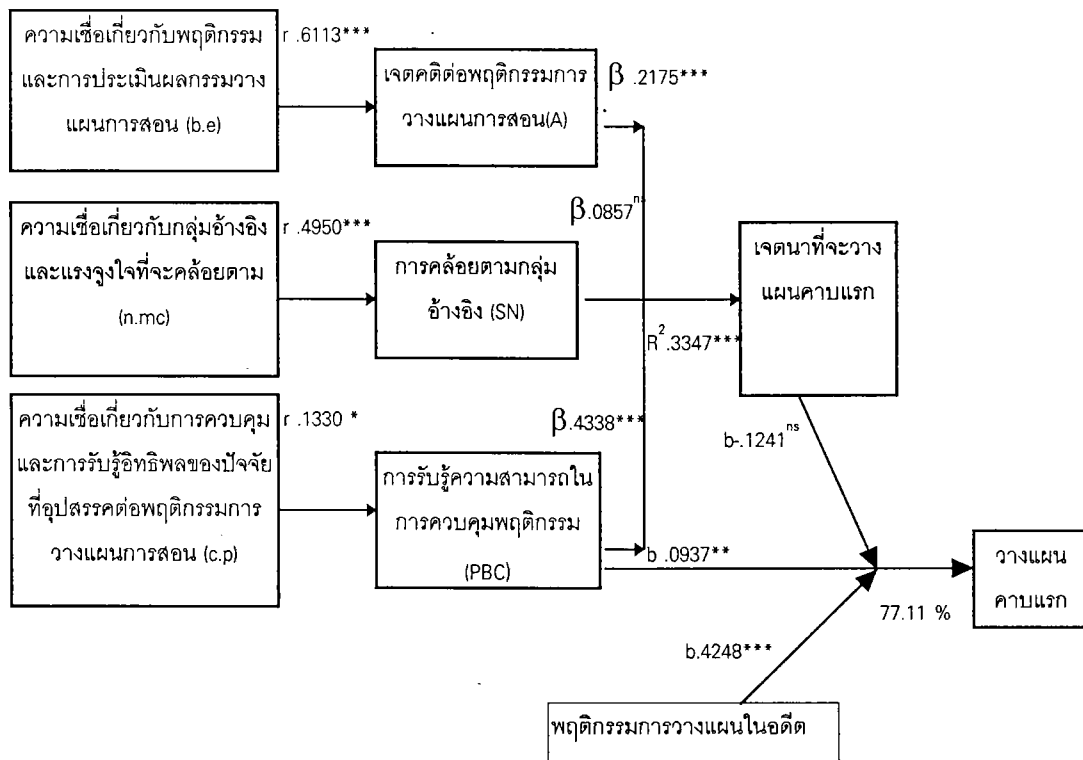
แบบจำลองอธิบายพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์

ภาพประกอบ 5 แผนภาพแสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และเปอร์เซ็นต์การทำนายพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ของครู

จากภาพประกอบข้างต้น หากนำตัวแปรพฤติกรรมการสอนในอดีตออกจากทำนายพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอน โดยคงเหลือตัวแปร 2 ตัว คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งจะสามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ได้ ร้อยละ 26.66 โดยเจตนาที่จะวางแผนการสอนเป็นอันดับแรก การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นอันดับสอง โดยทำนายพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

แบบจำลองอธิบายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์

ภาพประกอบ 6 แผนภาพแสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และเปอร์เซ็นต์การทำนาย พฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูในคาบแรกของสัปดาห์

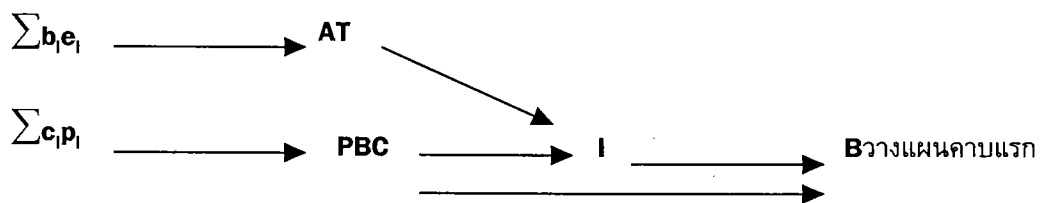
จากภาพประกอบข้างต้น หากนำตัวแปรพฤติกรรมการสอนในอดีตออกจากทำนาย พฤติกรรมการวางแผนการสอน โดยคงเหลือตัวแปร 2 ตัว คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน การ รับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม จะสามารถทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอน เฉพาะคาบแรกได้ ร้อยละ 69.58 โดยเจตนาที่จะวางแผนการสอนเป็นอันดับแรก การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นอันดับสอง ที่ทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนได้

สรุปความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ระหว่างความเชื่อเด่นชัด กับพฤติกรรมการวางแผน การสอน

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ทั้ง 5 ข้อ พบว่าสามารถนำความเชื่อเด่นชัด (ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม) ที่สามารถอธิบายเชื่อมโยงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมการวางแผนการสอน โดยผ่านตัวแปรเจต

คติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม โดยผ่านตัวแปรเจตนาที่จะวางแผนการสอน ตามโมเดลทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนได้ (กรณีที่ไม่มีตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตในโมเดล) คือ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (b) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (n) และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (c) สามารถอธิบายพฤติกรรมวางแผนการสอนได้ ดังภาพประกอบ ต่อไปนี้

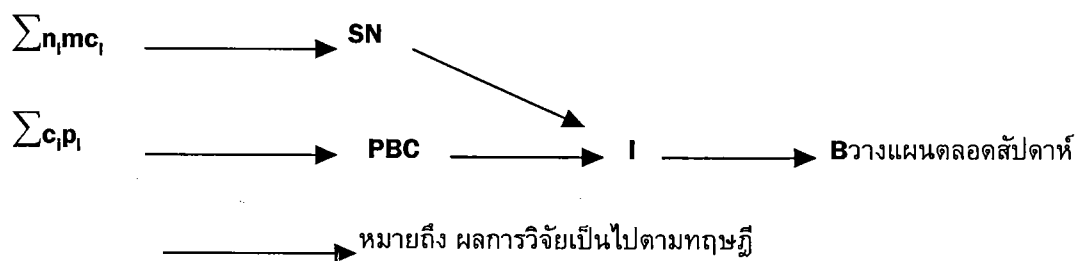
พฤติกรรมวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์

ภาพประกอบ 7 แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเชื่อเด่นชัด เจตคติต่อพฤติกรรม (AT) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) เจตนาที่จะวางแผนการสอน (I) และพฤติกรรมวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรก (B)

จากภาพประกอบข้างต้น ในการทำนายพฤติกรรมวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรก พบว่าความเชื่อเด่นชัดที่สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมวางแผนการสอนได้ มีเพียง 2 กลุ่ม คือ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (b) และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (c)

พฤติกรรมวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์

ภาพประกอบ 8 แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความเชื่อเด่นชัด การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) เจตนาที่จะวางแผนการสอน (I) และพฤติกรรมวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ (B)

จากภาพประกอบข้างต้น ในการทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรก พบว่าความเชื่อเด่นชัดที่สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมการวางแผนการสอนได้ มีเพียง 2 กลุ่ม คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (n) และความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (c)

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมการวางแผนการสอน

เพื่อนำความเชื่อเด่นชัดอธิบายพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเพื่อประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้ในทางปฏิบัติ ผู้วิจัย จึงได้วิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความเชื่อเด่นชัดของกลุ่มที่วางแผนการสอนแตกต่างกัน ดังนี้

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมอุปสรรคในการวางแผนการสอน ที่แตกต่างกันระหว่างครูที่วางแผนและไม่วางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์

ความเชื่อเกี่ยวกับ การควบคุมอุปสรรค	ค่าเฉลี่ยความเชื่อของกลุ่ม		ค่าที
	ไม่วางแผน	วางแผน	
1. คาบการสอนมาก	-1.82	-.48	6.24***
2. ทำงานพิเศษ	-1.53	-.29	5.59***
3. ไม่มีเวลาว่าง	-1.11	.21	5.73***
4. ขาดสื่ออุปกรณ์	-1.41	.02	6.16***
5. สอนหลายวิชา	-1.22	.102	5.63***
6. ไม่มีความรู้	.39	.97	2.21*
7. ขาดค่าใช้จ่าย	-.39	.39	3.11**
8. ขาดความขยัน	-.32	.55	3.48***

จากตาราง 14 พบว่าครูที่วางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์เชื่อว่าตนเองควบคุมปัจจัยที่เป็นอุปสรรคได้มากกว่าครูที่ไม่วางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ จำนวน 8 ปัจจัย เช่น การขาดสื่ออุปกรณ์การสอน ไม่มีเวลาว่าง สอนหลายวิชา

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยของความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบ ที่แตกต่างกันระหว่างครูที่วางแผนการสอน และครูที่ไม่วางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์

ความเชื่อเกี่ยวกับผล ของวางแผนการสอน	ค่าเฉลี่ยความเชื่อของกลุ่ม		ค่าที่
	ไม่วางแผน	วางแผน	
1. ทำให้มั่นใจในการสอน	2.26	2.48	2.26*
2. ทำให้ได้ค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ	2.25	2.53	2.57*
3. ทำให้ทำงานหนัก	2.19	1.81	2.36*
4. ทำให้เสียเวลา	.85	.32	2.83**

จากตาราง 15 พบว่าครูที่วางแผนการสอนในคาบแรกของสัปดาห์ เชื่อว่า การวางแผนการสอนทำให้มั่นใจในการสอน ทำให้ได้ค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ มากกว่า ครูที่ไม่วางแผนการสอน ส่วนครูที่ไม่วางแผนการสอนเชื่อว่า การวางแผนการสอนทำให้เสียเวลา และทำให้ต้องทำงานหนัก มากกว่าครูที่วางแผนการสอนในคาบแรกของสัปดาห์

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ที่แตกต่างกันระหว่างครูที่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์มากและน้อย

ความเชื่อเกี่ยวกับ กลุ่มอ้างอิง	ค่าเฉลี่ยความเชื่อของกลุ่ม		ค่าที่
	วางแผนมาก	วางแผนน้อย	
1. หัวหน้าหมวดวิชา	2.52	2.23	2.19*
2. เพื่อนครู	2.39	1.99	2.73**
3. นักเรียน	2.37	2.01	2.32*
4. ผู้บริหารโรงเรียน	2.61	2.52	.91

จากตาราง 16 พบว่าครูที่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์มาก มีความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง คือ เพื่อนครู นักเรียน และหัวหน้าหมวดวิชา มากกว่าครูที่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์น้อย กลุ่มอ้างอิงที่ครูวางแผนการสอนมากและน้อยเชื่อไม่แตกต่างกัน คือ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมอุปสรรคในการวางแผนการสอน ที่แตกต่างกันระหว่างครูที่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์มาก และน้อย

ความเชื่อเกี่ยวกับ การควบคุมอุปสรรค	ค่าเฉลี่ยความเชื่อของกลุ่ม		ค่าที
	วางแผนมาก	วางแผนน้อย	
1. คาบการสอนมาก	-.576	-1.611	4.57***
2. ทำงานพิเศษ	-.319	-1.417	4.79***
3. ไม่มีเวลาว่าง	.227	-1.028	5.34***
4. ขาดสื่ออุปกรณ์การสอน	-.049	-1.266	5.27***
5. สอนหลายวิชา	-.042	-.956	3.78***
6. ขาดแคลนค่าใช้จ่าย	.469	-.420	3.58***
7. ขาดความขยัน	.546	-.232	3.09**

จากตาราง 17 พบว่าครูที่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์มาก เชื่อว่าตนเองควบคุมปัจจัยที่เป็นอุปสรรค จำนวน 7 ปัจจัย เช่น ไม่มีเวลา ขาดสื่ออุปกรณ์การสอน การทำงานพิเศษ ได้มากกว่าครูที่ไม่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์น้อย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี” เป็นการวิจัยเชิงทำนาย มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายเจตนาที่จะวางแผนการสอน และพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครู โดยมีตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต และตัวแปรต่างๆตามโครงสร้างทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นตัวแปรอิสระ ประชากร เป็นข้าราชการครูสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ที่สอนระดับมัธยมศึกษา ระหว่างภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 2,700 คน กลุ่มตัวอย่าง เป็นข้าราชการครูสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ที่สอนระดับมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 305 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดประสงค์ มีดังนี้ คือ

สรุปผลการวิจัย

1. จุดประสงค์การวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายพฤติกรรมการวางแผนการสอน ระหว่างตัวแปรเจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน และพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต ได้ผลจากการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 กล่าวว่า เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน และพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต สามารถทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนได้ ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ดังนี้

1.1 กรณีที่เป็นพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ พบว่า เจตนาที่จะวางแผนการสอนการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และ พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ได้ถูกต้องร้อยละ 85.19 ทำนายพฤติกรรมการไม่วางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ได้ถูกต้องร้อยละ 66.39 และทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนโดยรวมได้ถูกต้องร้อยละ 77.11 จากครู 305 คน โดยที่มีเพียงพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ

1.2 กรณีที่เป็นพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ พบว่าเจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ได้ร้อยละ 58.98 โดยที่มีพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตเพียงตัวเดียว ที่ทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อ 1.1 และ 1.2 พบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 บางส่วนคือ มีเพียงตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตเท่านั้นที่สามารถทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนได้ทั้งคาบการสอนแรก และตลอดสัปดาห์ ส่วนตัวแปรของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน พบเพียงตัวแปร การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนได้ในคาบแรก ดังนั้น การทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร คือ พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต เจตนาที่จะวางแผนการสอน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม พบว่า พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต เป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูมากที่สุด

2. จุดประสงค์การวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายเจตนาที่จะวางแผนการสอนของครู ระหว่างตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน ได้ผลจากการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ดังนี้

สมมติฐานที่ 2 กล่าวว่า เจตคติต่อการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน สามารถทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอน ได้ ผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ดังนี้

2.1 กรณีที่เป็นเจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ พบว่าเจตคติต่อการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน ร่วมกันทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ได้ร้อยละ 33.47 โดยที่การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอนทำนายได้เป็นอันดับ 1 และเจตคติต่อการวางแผนการสอนทำนายได้เป็นอันดับ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.2 กรณีที่เป็นเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ พบว่าเจตคติต่อการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการ

วางแผนการสอน ร่วมกันทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ร้อยละ 36.58 โดยมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอนทำนายได้เป็นอันดับ 1 และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทำนายได้เป็นอันดับ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามข้อ 2.1 และ 2.2 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 บางส่วน คือ มีเพียงตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอนเท่านั้น ที่สามารถทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนได้ ทั้งในคาบแรกของสัปดาห์และตลอดสัปดาห์ เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน สามารถทำนายได้เฉพาะเจตนาที่จะวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ ส่วนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายได้เฉพาะเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ดังนั้นในการทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนจากตัวแปร 3 ตัวแปรพบว่า ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน เป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายเจตนาที่จะวางแผนการสอนของครูมากที่สุด

3. จุดประสงค์การวิจัยที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 คู่ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ดังนี้ คือ **หนึ่ง** เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน กับ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม **สอง** การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง **สาม** การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กับ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม ได้ผลจากการทดสอบสมมติฐานที่ 3 - 5 ดังนี้

สมมติฐานที่ 3 กล่าวว่า เจตคติต่อการวางแผนการสอน มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

3.1 เจตคติต่อการวางแผนการสอน มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .6113

สมมติฐานที่ 4 กล่าวว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามตามกลุ่มอ้างอิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .4950

สมมติฐานที่ 5 กล่าวว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

3.3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .1330

ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามข้อ 3.1 3.2 และ 3.3 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ 3 - 4 และ 5 ที่กำหนดไว้ทุกข้อ คือ หนึ่ง เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน มีความสัมพันธ์กับ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม สอง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์กับ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ สาม การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม ซึ่งความสัมพันธ์ของทั้ง 3 คู่ พบผลเป็นไปตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen, 1991 : 189-198) ที่ว่า ครูที่มีความเชื่อว่าการวางแผนการสอนทำให้เกิดผลที่เป็นประโยชน์ ก็จะมีความรู้สึกชอบหรือมีเจตคติที่ดีต่อการวางแผนการสอน สอง ครูที่มีความเชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่า เขาควรวางแผนการสอน และหากครูผู้นั้นมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลสำคัญนั้นมาก จะทำให้ครูมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในเรื่องการวางแผนการสอน สาม ครูที่เชื่อว่าจากประสบการณ์ที่ผ่านมา เขาสามารถวางแผนการสอนได้ แม้จะต้องเผชิญกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และ เขาก็ยังมีความเชื่อมั่นว่า เขาสามารถวางแผนการสอนในครั้งต่อไปได้ ถึงแม้ว่าเขาจะต้องเผชิญอุปสรรคเช่นเดิม ย่อมแสดงว่าครูมีการรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการวางแผนการสอนมาก

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ กำหนดสมมติฐานและกรอบแนวคิดตามโครงสร้างทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นทฤษฎีหลัก และมีการนำตัวแปรพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตมาทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนร่วมกับตัวแปรของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ดังนั้น การอภิปรายผล ผู้วิจัยจะอภิปรายจากแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และผลการวิจัยที่พบตามลำดับ ดังนี้ คือ

1. การอธิบายพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอน ด้วยตัวแปรเจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนในอดีต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 1 พบว่า เมื่อนำเฉพาะตัวแปรของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน คือ ตัวแปรเจตนาที่จะวางแผนการสอน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน พบว่า ตัวแปรทั้งสองสามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกได้ ร้อยละ 69.58 และทำนายพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ได้ร้อยละ 26.69 โดยที่เจตนาที่จะวางแผนการสอนสามารถทำนายพฤติกรรมได้เป็นอันดับ 1 และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน ทำนายได้เป็นอันดับ 2 จากแนวคิดตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen, 1991, 181-182) อธิบายได้ว่า พฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูนั้นเป็นพฤติกรรมที่มีได้ขึ้นอยู่กับเจตจำนงของครูผู้กระทำพฤติกรรมอย่างสมบูรณ์ การกระทำพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอน จำเป็นต้องอาศัยทั้งเจตนาของครูเอง และความสามารถของครูที่จะจัดการกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการสอน ส่วนโอกาสที่การวางแผนการสอนของครูจะบรรลุผลสำเร็จตามเจตนาได้เพียงใด ขึ้นอยู่กับปริมาณความตั้งใจของครูว่ามีมากน้อยเพียงใด อีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การรับรู้ความสามารถของครูนั้น สอดคล้องกับความสามารถจริงในการวางแผนการสอนที่ครูมีอยู่หรือไม่

อย่างไรก็ดีในการวิจัยครั้งนี้ เจตนาที่จะวางแผนการสอน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมกรรมการวางแผนตลอดสัปดาห์ได้เพียงร้อยละ 26.69 ส่วนการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรก ร้อยละ 69.58 แสดงว่า การอธิบายพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนของครูในส่วนที่เหลือ น่าจะมีตัวแปรอื่นๆ ที่สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการวางแผนตลอดสัปดาห์ได้อีก ต่อมาเมื่อผู้วิจัยนำตัวแปรพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนในอดีตมาร่วมทำนายพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนเพิ่มเป็นตัวแปรที่สาม พบว่า ตัวแปรทั้งสามตัวสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 77.11 และสามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 58.98 โดยที่มีเพียงตัวแปรพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนในอดีตเพียงตัวเดียว ที่สามารถทำนายการวางแผนการสอนได้ทั้งคาบแรกและตลอดสัปดาห์ ส่วนตัวทำนายที่เป็นตัวแปรตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนนั้น พบว่า มีเพียงตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่ทำนายพฤติกรรมการสอนในคาบแรกได้ ในเรื่องนี้ ไอเซน (Ajzen, 1991 : 202-203) เสนอว่า พฤติกรรมในอดีตจะเป็นตัวทำนายพฤติกรรมได้ดีที่สุด เมื่อสถานการณ์หรือเงื่อนไขของการเกิดพฤติกรรมที่เกิดขึ้นต่อๆ มา เหมือนกับพฤติกรรมกรรมในอดีต และเมื่อพบว่าพฤติกรรมในอดีตมีความสำคัญต่อตัวแปรตามมากกว่าตัวแปรของทฤษฎี แสดงให้เห็นว่า ยังมีตัวแปรอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาอธิบายพฤติกรรมด้วย เพราะตัวแปรพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอนในอดีต

เป็นเสมือนตัวแทนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต พิจารณาจากเหตุผลนี้หากสถานการณ์ในอดีตและปัจจุบันคล้ายคลึง ครูที่ไม่วางแผนการสอนในอดีต ย่อมมีแนวโน้มที่จะไม่วางแผนการสอนต่อมา และครูที่วางแผนการสอนในอดีต ย่อมมีแนวโน้มที่จะวางแผนการสอนต่อมาด้วย พิจารณาได้จากค่าสหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต กับ พฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรก พบว่ามีความสัมพันธ์กันปานกลาง (ค่า $r_{pb} = .5308$, $p < .001$) และพบว่า พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์สูง (ค่า $r = .7668$, $p < .001$) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 324)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ 1 นี้ เมื่อศึกษาเฉพาะตัวแปรตามทฤษฎี พบผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระนันท์ พากเพียร (2540) ที่ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลในคลินิกทันตกรรม พบว่าเจตนาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมร่วมกันทำนายพฤติกรรมใช้ปากคิบบวมปลอมเข็มทุกครั้งหลังฉีดยาได้ ร้อยละ 11.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตนาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมร่วมกันทำนายพฤติกรรมทำความสะอาดด้ามกรอฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้งได้ ร้อยละ 7.69 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไอเซน และ ไตรเวอร์ (Ajzen. 1991. 205 ; citing Ajzen and Driver. 1991) ศึกษาพฤติกรรมการพักผ่อน 5 พฤติกรรมคือ การไปชายหาด การวิ่ง การปั่นเขา การพายเรือ และการขี่จักรยาน พบว่าเจตนาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการพักผ่อนร่วมกันอธิบายพฤติกรรมพักผ่อนทั้ง 5 พฤติกรรม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ $R^2 = .78$ โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .46 และ .37 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีเจตนาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการพักผ่อนสูง มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมพักผ่อนสูงด้วย ส่วนงานวิจัยที่นำตัวแปรพฤติกรรมในอดีตร่วมทำนายพฤติกรรมด้วย และได้ผลสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ เช่น ไอเซนและไตรเวอร์ ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาว่าง 5 ประเภท พบว่า พฤติกรรมในอดีตสามารถทำนายพฤติกรรมได้ร้อยละ 68 และเมื่อนำพฤติกรรมในอดีตร่วมทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้น กับเจตนาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถทำนายพฤติกรรมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 78 เป็นร้อยละ 86 อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 (Ajzen. 1991 : 202 ; citing Ajzen and Driver. 1991) และสอดคล้องกับการศึกษาของโบลเดอร์โร (Boldero. 1995) ที่ศึกษาพฤติกรรมการนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่ พบว่า จากจำนวนตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ทำนายพฤติกรรมการนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้ใหม่ทั้งหมด มีเพียงตัวแปรพฤติกรรมในอดีตเท่านั้น ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการนำกระดาษหนังสือพิมพ์กลับมาใช้อีกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เช่นเดียวกับ นอร์แมน และ คอนเนอร์ (Norman and Cornner. 1996. : 1018) ศึกษาการทำนายพฤติกรรมตรวจสุขภาพประจำปี ด้วยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน พบว่าพฤติกรรมในอดีตเพียงตัวแปรเดียว ที่สามารถทำนายพฤติกรรมตรวจสุขภาพประจำปีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน วินเกลสไตน์ และ เฟลดแมน (Winkelstein and

Feldman. 1993) ศึกษาทำนายการบริโภคของหวานหลังการอดสูบบุหรี่ พบว่าพฤติกรรมบริโภคของหวานในอดีต และเจตนาที่จะงดอาหารหวาน ทำนายการบริโภคอาหารหวานได้ร้อยละ 42 และพฤติกรรมบริโภคของหวานในอดีตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารหวานหลังอดสูบบุหรี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .57$)

จากการอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นข้างต้น ผลการทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอน เมื่อมีพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตเป็นตัวทำนายร่วมด้วยนั้น ทำให้เห็นว่าพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูมีลักษณะค่อนข้างต่อเนื่อง ครูที่วางแผนการสอนอยู่แล้ว มีแนวโน้มที่จะวางแผนการสอนในครั้งต่อๆ มา ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ครูมีโอกาสที่จะได้วางแผนการสอน เพื่อเพิ่มโอกาสที่จะวางแผนการสอนในครั้งต่อไปด้วย และในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีตัวแปรที่จะอธิบายสาเหตุพฤติกรรมการวางแผนการสอนให้มากขึ้น แต่ตัวแปรของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน คือ เจตนาที่จะวางแผนการสอน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ก็สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมการวางแผนการสอนได้ชัดเจนระดับหนึ่งเช่นกัน จึงควรพิจารณาต่อไปว่า ตัวแปรที่อยู่เบื้องหลังเจตนาที่จะวางแผนการสอน คือ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการวางแผนการสอน สามารถอธิบายเจตนาที่จะวางแผนการสอนได้อย่างไรบ้าง เพื่อประโยชน์ในทางปฏิบัติ ซึ่งจะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

2. ความสำคัญของเจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ที่มีต่อเจตนาที่จะวางแผนการสอน

เมื่อนำตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนในคาบแรก และตลอดสัปดาห์ พบว่า ตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถร่วมกันทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนในคาบแรกได้ร้อยละ 33.47 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นตัวทำนายอันดับ 1 และเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอนเป็นอันดับ 2

ส่วนการทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ พบว่าทั้งสามตัวแปรสามารถร่วมกันทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ได้ร้อยละ 36.58 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่มีตัวแปรที่ทำนายเจตนาได้ 2 ตัว คือ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นตัวทำนายอันดับ 1 และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นอันดับ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการวางแผนได้ทั้ง 2 ลักษณะ คือ

พฤติกรรมการวางแผนการคาบแรก และ ตลอดสัปดาห์ สอดคล้องกับความเชื่อทางทฤษฎี พฤติกรรมตามแผนที่ว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมนั้น สามารถทำนาย พฤติกรรมได้ทางอ้อม ได้ด้วย โดยอธิบายพฤติกรรม ร่วมกับเจตคติต่อพฤติกรรม และการคล้อย ตามกลุ่มอ้างอิง โดยส่งผลผ่านเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม (Ajzen. 1991 : 184) แสดงให้ เห็นการวางแผนการสอนของครูในระดับเจตนา ปัจจัยลำดับแรก ที่ครูนำมาพิจารณาตัดสินใจว่า จะวางแผนการหรือไม่วางแผนการสอน คือ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการควบคุม พฤติกรรมการวางแผนการสอนว่ามีมากน้อยเพียงใด รองมาคือ ความรู้สึกของตนเองว่าชอบ หรือไม่ชอบต่อการวางแผนการสอน (เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน) ซึ่งพบว่าปัจจัย ทั้งสองร่วมกันทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกได้ ส่วนการวางแผนการ สอนตลอดสัปดาห์ นอกเหนือจาก การรับรู้ถึงความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมแล้ว การ ตัดสินที่จะวางแผนการสอนหรือไม่วางแผนการสอนของครูนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะการคล้อยตาม ความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงด้วย (การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง) นำหนักการทำนายเจตนาที่จะ วางแผนการสอนที่แตกต่างกันระหว่าง ตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน การ คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่แตกต่างกันนั้น จะ แตกต่างกันไปตามของลักษณะพฤติกรรมและสถานการณ์ (Ajzen.1991 : 188) ซึ่งเจตคติต่อ พฤติกรรมการวางแผนการสอน ทำนายได้เฉพาะพฤติกรรมการวางแผนการคาบแรก ส่วนการ คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทำนายได้เฉพาะพฤติกรรมการวางแผนตลอดสัปดาห์ อภิปรายผลได้ว่า การวางแผนการสอนในปริมาณมาก ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงช่วย ให้ครูกระทำพฤติกรรมวางแผนการสอน นอกเหนือจากความรู้สึกที่ดีของครูที่มีต่อการวางแผน การสอน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไอเซน และแมดเดน (Ajzen and Madden. 1986) ที่ศึกษาพฤติกรรมการเรียนให้ได้เกรดเอ ตอนต้นภาคเรียน พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันอธิบาย เจตนาที่จะได้เกรด เอ ได้อย่างชัดเจนโดยที่การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นเพียงตัวแปรเดียวที่ไม่ สามารถทำนายเจตนาได้ นอกจากนี้ ไอเซน และไดรเวอร์ (Ajzen. 1991 ; citing Ajzen and Driver. 1991) ได้ศึกษาพฤติกรรมการพักผ่อน 5 พฤติกรรมคือ เที่ยวชายหาด วิ่ง ปีนเขา พาย เรือ และขี่จักรยาน พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการพักผ่อน และการรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรมพักผ่อน สามารถทำนายพฤติกรรมได้ แต่การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่ สามารถทำนายได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ริงเกิลสไตน์ และเฟลด์แมน (Winkelstein and Feldman. 1993) ศึกษาพฤติกรรมบริโภคของหวาน พบว่าเจตคติต่อพฤติกรรม การรับรู้ความ สามารถของตนเองร่วมกันอธิบายเจตนาบริโภคของหวานได้อย่างชัดเจน แต่การคล้อยตามกลุ่ม อ้างอิงทำนายพฤติกรรมไม่ได้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรสำคัญที่อธิบายเจตนาที่จะวางแผนการสอนได้ทั้งคาบ การสอนแรก และตลอดสัปดาห์ คือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ตัวแปรการ

รับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม จึงเป็นตัวแปรที่ทำนายได้ทั้งเจตนา และพฤติกรรมการวางแผนการสอน (ผลจากการวิเคราะห์สมมติฐานข้อ 1) และสำหรับเจตนาที่จะวางแผนการสอนในคาบแรกจำเป็นต้องอาศัยความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบของครูร่วมด้วย แต่เจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์จำเป็นต้องอาศัยอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิงเป็นตัวแปรรองลงมา การพิจารณาสาเหตุของพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูต่อไปตามทฤษฎีตามแผน ก็คือการพิจารณาถึงความเชื่อเด่นชัดที่เป็นสาเหตุของตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

3. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความเชื่อเด่นชัด กับ เจตคติต่อพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เจตนาที่จะวางแผนการสอนและพฤติกรรมการวางแผนการสอน

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากสมมติฐานที่ 1 ถึง 5 พบเส้นทางแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง ความเชื่อเด่นชัดกับ พฤติกรรมการวางแผนการสอน เป็น 2 แบบ สำหรับพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ และ พฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ ดังนี้

3.1 พฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละช่วงตามโมเดลแสดงความสัมพันธ์แล้ว พบว่า มีเส้นทางแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจาก ความเชื่อสองความเชื่อที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ต่อมาจนถึงพฤติกรรมการวางแผนการสอน คือ เส้นทางที่หนึ่ง ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการวางแผนการสอน ผ่านเจตคติต่อพฤติกรรม เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม ไปยังพฤติกรรมการวางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์ เส้นทางที่สอง ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ผ่านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม และผ่านไปยังพฤติกรรมการวางแผนการสอน เมื่อพบผลดังนี้ อธิบายตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้ว่าความเชื่อทั้งสองอย่างจัดเป็นความเชื่อที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรม ดังนั้น การส่งเสริมให้ครูมีการวางแผนการสอนเพิ่มขึ้น อาจทำได้โดยเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่เป็นตัวกำหนดของเจตคติ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงได้วิเคราะห์แยกความเชื่อระหว่าง ความเชื่อที่ไม่แตกต่างกันของครูที่ทำพฤติกรรมและไม่ทำพฤติกรรม ออกจากความเชื่อที่ต่างกันระหว่างครูที่ทำพฤติกรรมและไม่ทำพฤติกรรม เพื่อค้นหาความเชื่อที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการวางแผนการสอนที่แท้จริง พบว่า ความเชื่อของครูที่วางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์มากกว่าครูที่ไม่วางแผนการสอน มี สองความเชื่อ คือ การวางแผนการสอนทำให้ครูได้ค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ และทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอน ซึ่งเป็นความเชื่อทำนองเดียวกับ

ที่ ยิงเกอร์ (Yinger. 1980) พบสาเหตุที่ครูประถมศึกษา จำนวน 78 คน เขียนแผนการสอน คือ ต้องการลดความไม่แน่นอนและความกังวลใจในการสอน และเพิ่มความรู้สึกรู้สึกมั่นใจในการสอนของตนเอง กลับกันพบว่า ครูที่ไม่วางแผนการสอนเชื่อว่าการวางแผนการสอนทำให้เสียเวลา และทำให้ต้องทำงานหนักมากกว่าครูที่วางแผนการสอนในคาบแรก ความเชื่อที่แตกต่างกันนี้เองตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เชื่อว่า ทำให้เจตคติต่อการวางแผนการสอนของครูแตกต่างกันด้วย และส่งผลให้เจตนาและพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูแตกต่างกันต่อมา

3.2 พฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ พบว่าความเชื่อสองความเชื่อที่สามารถอธิบายเชื่อมโยงเป็นสาเหตุจนถึงพฤติกรรมวางแผนการสอนได้ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ส่งผลผ่านตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม ไปยังพฤติกรรมวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ และ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมสามารถอธิบายเชื่อมโยงเป็นสาเหตุจนถึงพฤติกรรมวางแผนการสอนได้ โดยส่งผลผ่านตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม ถึงพฤติกรรมวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงของครูที่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์มาก กับ ครูที่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์น้อย พบว่า ครูที่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์มากเชื่อว่า เพื่อนครู นักเรียน และหัวหน้าหมวดวิชา คิดว่าเขาควรวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์ มากกว่าครูที่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์น้อย ส่วนความเชื่อที่ไม่แตกต่างกัน คือ กลุ่มอ้างอิงที่ครูวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์มากและน้อยต่างเชื่อว่า ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ คิดว่าเขาควรวางแผนการสอนตลอดสัปดาห์

ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม ที่สามารถอธิบายเป็นสาเหตุของพฤติกรรมวางแผนการสอนได้ทั้งคาบแรกและตลอดสัปดาห์ พบว่า ครูที่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์มากควบคุมปัจจัยที่เป็นอุปสรรค เกี่ยวกับการทำงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย คาบการสอนต่อสัปดาห์มาก ไม่มีเวลาว่าง ขาดสื่ออุปกรณ์ และการสอนหลายรายวิชา ความขยัน ได้มากกว่าครูที่วางแผนการสอนตลอดสัปดาห์น้อย พบผลเช่นเดียวการวางแผนการสอนในคาบแรก ต่างกันเพียงว่า ครูที่วางแผนการสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์สามารถควบคุมปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในเรื่องการไม่มีความรู้ในการวางแผนการสอน และขาดแคลนค่าใช้จ่ายได้เพิ่มขึ้นได้มากกว่าครูที่ไม่วางแผนการสอน เมื่อสรุปความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมของครูที่แตกต่างกันนี้ พบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการวางแผนการสอน ส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับไม่มีเวลาว่างในการวางแผนการสอน เช่น คาบการสอนต่อสัปดาห์มาก ไม่มีเวลาว่าง และการสอนหลายรายวิชา อีกประการหนึ่ง คือ เป็นปัจจัยเกี่ยวกับสื่อ อุปกรณ์การสอน ค่าใช้จ่าย ที่จำเป็นในการวางแผนการสอน สอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้านี้ ที่พบว่า ปัญหาที่ครูไม่สามารถสอนได้ตรงตามแผนการสอนส่วนหนึ่ง เกิดจากครูมีเวลาเตรียมการสอนไม่เพียงพอเป็นสาเหตุหลัก อีกประการหนึ่ง คือ ครูไม่

สามารถผลิตสื่อได้เอง (กรมวิชาการ. 2536) ส่วนคุณลักษณะเฉพาะของบุคคล คือ ความขยัน และความรู้ในการวางแผนการสอน ปัจจัยควบคุมที่กล่าวนี้ล้วนทำให้ครูมีเจตนาที่จะวางแผนการสอน และพฤติกรรมการวางแผนการสอนต่างกันทั้งสิ้น

ข้อจำกัดของงานวิจัย

ข้อจำกัดของงานวิจัยครั้งนี้ที่จำเป็นจะต้องกล่าวถึง เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดอันอาจเกิดขึ้นได้ภายหลัง เช่น การนำผลการวิจัยไปอ้างอิง การนำแบบวัดไปใช้ เป็นต้น ประการสำคัญที่จะกล่าวถึง คือ การศึกษาพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครูในครั้งนี้ ศึกษาตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เป็นเหตุให้การสร้างแบบวัดตัวแปรต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเจาะจงศึกษากับประชากร สถานการณ์ เวลา ที่อ้างอิงในการวิจัยเป็นสำคัญ ดังนั้นการนำแบบวัดในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้โดยตรงกับงานวิจัยในครั้งต่อไป จึงไม่ควรกระทำแต่ควรพัฒนาแบบวัดขึ้นมาใหม่ และการนำผลการวิจัยไปใช้อ้างอิงกับประชากรที่เป็นครูกลุ่มอื่นควรคำนึงถึงความคล้ายคลึงของลักษณะประชากรเป็นสำคัญ เช่น ระดับการพัฒนาเชิงวิชาการ นโยบายส่งเสริมให้ครูวางแผนการสอน ของแต่ละโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริมพฤติกรรมการวางแผนการสอนของครู

จากผลการวิจัยพอสรุปผลที่สำคัญในทางปฏิบัติได้ว่า การส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสเริ่มต้นวางแผนการสอนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมการสอนในอดีตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการวางแผนต่อมาในระดับสูง แสดงให้เห็นว่า ครูที่ไม่วางแผนการสอน มีแนวโน้มที่จะไม่วางแผนการสอนในครั้งต่อๆ มาด้วย ทำนองเดียวกับครูที่เคยวางแผนการสอนแล้ว มีแนวโน้มที่จะวางแผนการสอนต่อมาอีก ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ครูที่ยังไม่เคยวางแผนการสอน ได้มีโอกาสวางแผนการสอน เริ่มจากพัฒนาให้ครูเกิดความตั้งใจที่จะวางแผนการสอน โดยเสริมสร้างให้ครูมีความรู้สึกที่ดีต่อการวางแผนการสอน เพราะได้เห็นคุณประโยชน์จากผลที่เกิดเมื่อวางแผนการสอน โดยการปลูกฝังความเชื่อที่ถูกต้อง ได้แก่ การวางแผนการสอนทำให้เกิดความมั่นใจในการสอน และทำให้ครูได้ค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ พร้อมกับลดความเชื่อทางลบเกี่ยวกับการวางแผนการสอนของครู ที่ว่า การวางแผนการสอนทำให้เสียเวลา เป็นการทำงานหนัก และถึงแม้จะเสียเวลาและเป็นการทำงานหนักจริง ๆ ก็ตาม แต่เป็นการลงทุนที่ได้ผลตามมาที่คุ้มค่ามากกว่า แต่อย่างไรก็ดีวิธีปลูกฝังความเชื่อที่ดีที่สุด ก็คือ การส่งเสริม

ให้ครูได้ทดลองวางแผนการสอนอย่างมีคุณภาพด้วยตนเอง อาจเริ่มจากการวางแผนการสอนเพียงคาบเดียว เมื่อครูเห็นถึงประโยชน์แล้ว จึงให้ครูเพิ่มปริมาณการวางแผนการสอนมากขึ้น ดีกว่าให้ครูวางแผนการสอนจำนวนมากๆ แต่ไม่มีคุณภาพ และเมื่อนำไปใช้แล้วไม่เกิดผลที่แตกต่างกับครูที่ไม่ได้วางแผนการสอน อาจเป็นเหตุให้ครูรู้สึกว่าการวางแผนการสอนทำให้เสียเวลา เพิ่มภาระงานมากขึ้น การพัฒนาให้ครูวางแผนการสอนแต่ละครั้ง จึงต้องเน้นหนักให้ครูเห็นว่า การวางแผนการสอนเป็นเรื่องที่มีประโยชน์มากกว่าไม่วางแผนการสอน โดยเฉพาะทำให้ครูประหยัดเวลา และไม่ต้องทำงานหนักมากขึ้น การส่งเสริมให้ครูวางแผนการสอน ผู้บริหารควรกระทำร่วมกับการลดอุปสรรคต่างๆ เกี่ยวกับการวางแผนการสอนของครู เช่น ครูมีเวลาไม่เพียงพอ เนื่องจากการทำงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายมาก คาบการสอนต่อสัปดาห์มาก ไม่มีความรู้ในการวางแผนการสอน และการขาดแคลนค่าใช้จ่าย และ ขาดสื่ออุปกรณ์ ตำราประกอบการเขียนแผนการสอน และระยะเริ่มต้นผู้บริหารควรจัดระบบสนับสนุนการวางแผนการสอนที่เป็นรูปธรรมขึ้น เช่น จัดสัปดาห์เขียนแผนการสอน หรือจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ให้ครูได้ร่วมกันทำแผนการสอนให้สำเร็จอย่างน้อยคนละ 1 แผน โดยมีผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ เช่น ศึกษานิเทศ หัวหน้าหมวดวิชา และ เพื่อนครูช่วยแนะนำ มีการสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ และตำราประกอบการเขียนแผนอย่างเพียงพอ เป็นต้น สำหรับการติดตามให้ครูวางแผนการสอนอย่างสม่ำเสมอ นั้น ควรใช้กลุ่มอ้างอิง คือ ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา เพื่อนครู นักเรียน ส่งเสริมให้ครูวางแผนการสอนตลอดไปมากขึ้น โดยแสดงออกให้ครูรับรู้ว่าการวางแผนการสอนเป็นเรื่องสำคัญ เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของกลุ่ม และของโรงเรียน ครูที่วางแผนการสอนจะเป็นที่ยกย่องของคณะครูในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้พบว่าพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตเป็นตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนที่สำคัญ สะท้อนให้เห็นว่ายังมีตัวแปรภายนอกอื่นๆ ที่สำคัญที่อธิบายพฤติกรรมการวางแผนการสอนได้อีก ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรพิจารณาถึงตัวแปรอื่นๆเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถอธิบายพฤติกรรมการวางแผนการสอนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเอง สุขภาพจิต ตัวแปรสถานการณ์ เป็นต้น

2.2 เมื่อพิจารณาเฉพาะตัวแปรของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยยังไม่นำพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตเข้าร่วมทำนาย พบว่าตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เป็นตัวแปรที่สำคัญเด่นชัดในกลุ่มตัวแปรทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนสามารถทำนายได้ทั้งเจตนาที่จะวางแผนการสอนและพฤติกรรมการวางแผนการสอน ในการวิจัยครั้งต่อไปควรนำตัวแปรนี้มาศึกษาโดยละเอียด โดยเฉพาะการรวบรวม การวัดความเชื่อ

เกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการวางแผนการสอน เพื่อให้ทราบข้อมูลต่างๆ ที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองชัดเจนขึ้น

2.3 การวิจัยต่อไปควรทำการวิจัยเชิงทดลอง หรือทำวิจัยและพัฒนาครูให้มีเจตนา และมีการวางแผนการสอน โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้นำมาพัฒนา

2.4 อาจวิจัยขยายผลไปยังประชากรกลุ่มอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรในครั้งนี้อย่างกว้างขวางขึ้น เช่น วิทยาลัยในระดับภาค หรือ ระดับประเทศต่อไป เพื่อใช้ประโยชน์ในวงกว้างต่อไป เมื่อมีงบประมาณ เวลา และปัจจัยเอื้ออำนวยอื่นๆ เพียงพอ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยประสิทธิภาพการมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนัก
นายกรัฐมนตรี, พันนี้พับบลิชชิ่ง, 2530.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยเรื่องคุณภาพของโรงเรียน
ประถมศึกษาในชนบท กรณีศึกษาในโรงเรียนในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี,
2531.
- งามดา วนิทานนท์. ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้อง
กับการอบรมเลี้ยงดูบุตร . รายงานการวิจัย ฉบับที่ 50. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2536. อัดสำเนา.
- จิระนันท์ พากเพียร. การศึกษาเพื่อทำนาย และอธิบายพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อแบบ
ครอบจักรวาล ในคลินิกทันตกรรมของนักศึกษาและทดสอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน.
ปริญญาโท วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร,
2540. อัดสำเนา.
- ชัยยงค์ พรมวงศ์. การวางแผนการสอน. เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพศึกษา
ศาสตร์ หน่วยที่ 1-8. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
2532.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ดุขฎิ โยเหลา และประทีป จินนี. "ปัจจัยเชิงสาเหตุสำหรับพฤติกรรมอนุรักษ์น้ำของครูประถมศึกษา
ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร," วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 3(1) : 87-101 ;
พฤศจิกายน 2539.
- ทองพูล บุญอึ้ง. "ผลงานทางวิชาการประเภทแผนการสอน," วารสารข้าราชการครู. 12(3) :
3-10 ; กุมภาพันธ์-มีนาคม 2535.
- บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2537.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2535.

- ประธาร วสวนนท์ และคณะ. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมวางแผนในการทำงานของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล. รายงานวิจัยฉบับที่ 3 วิชาฝึกวิจัย 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- พนาลัย อยู่สำราญ. ตัวแปรทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการสอนของครูสังคมศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1. ปริญญาโท วิชาโท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. หลักและวิธีสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- พิน เขมทานนท์. การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. นครราชสีมา : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูนครราชสีมา, 2528.
- วัลลภ กันทรัพย์. "การประเมินแนวการสอนหรือแผนการสอน," วารสารการวิจัยทางการศึกษา. 24(2) : 10-14 ; 2537.
- วิชาการ, กรม. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับอนาคต ตามแนวหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- วิชาการ, กรม. รายงานการวิเคราะห์รูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.
- วิชาการ, กรม. รายงานการวิจัย สภาพปัญหา แนวทางการพัฒนา และการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2536.
- วิชาการ, กรม. สาระสำคัญของผลการวิจัยเรื่อง สมรรถนะของหลักสูตรมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 "วิสัยทัศน์การมัธยมศึกษาในอนาคต : สาระและมุมมอง". กองการวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.
- ศิริเดช สุชีวะ. "การวิเคราะห์ถดถอบโลจิสติก : แนวคิด การวิเคราะห์ และการแปลความหมาย Logistic Regression Analysis : Concept, Analysis and Interpretation," วารสารวิธีวิทยาการวิจัย. 8(1) : 10-34 ; ตุลาคม 2539.
- สุนน อมรวิวัฒน์. สมบัติพิพธ์ของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

- สุวลัย ชำรงค์สกุลศิริ. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. หลักการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2537.
- Ajzen, Icek and Madden. "Prediction of Goal-Directed Behavior: Attitudes, Intentions and Perceived Behavioral Control," Journal of Experimental Social Psychology. 22 : 453-474 ; 1986.
- Ajzen, Icek and Martin Fishbein. Belief, Attitude, Intention and Behavior: An Introduction to Theory and Research. Philippines : Addison - Wesley Publishing Company, Inc., 1975.
- Ajzen, Icek and Martin Fishbein. Understanding Attitude and Predicting Social Behavior. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1980.
- Ajzen, Icek. "The Theory of Planned Behavior," Organization and Human Decision Process. 50 : 179-211 ; 1991.
- Anderson, Lorwin W. The effective Teacher study guide and readings. New York : McGraw-Hill Book Company, 1989.
- Blue, L Carolyn. "The Predictive Capacity of the Theory of Reasoned Action and the Theory of Planned Behavior in Exercise Research : An Integrated Literature Review," Research in Nursing and Health. 18 : 105-121 ; 1995.
- Boldero, Jennifer. "The Prediction of Household Recycling of Newspapers The Role of Attitude, Intention, and Situational Factors," The Journal of Applied Social Psychology. 25 (5) : 440-462 ; 1995.
- Breinlinger, Sara and Kelly Caroline. "Attitude, Intention and Behavior," Journal of Applied Social Psychology. 25 (16) : 1430-1445 ; 1995.
- Chan, Darius K-S and Martin Fishbein. "Determinants of College Women's Intentions to Tell their Partner to Use Condoms," Journal of Applied Social Psychology. 23 (18) : 1455-1470 ; 1993.

- Clark, Christopher M. and Penelope L. Peterson. "Teachers' Thought Processes." in Handbook of Research on Teaching. p.255-293. New York : Merlin C Wittrock, 1986.
- Cole, Peter G. and Lorna K.S. Chan. "Planning and Preparation Practice," Teaching Principle and Practice. Australia : Prentice Hall, 1987.
- Egerler, Danail J. "Factors that Influence the Instructional Planning of Teachers," The Journal of International Society for Educational Planning. 9(3) : 19-37 ; 1993.
- Fishbein, Martin and Mark Stasson. "The Role of Desires, Self-Predictions, and Perceived Control in the Prediction of Training Session Attendance," The Journal of Applied Social Psychology. 20 (3) : 173-198 ; 1990.
- Gene, Burzette Rebecca. "Undergraduates' Condom Use : the Theory of Planned Behavior and The Role of Perceived Vulnerability to AIDS," Dai-B. 55/05 : 2033 ; November, 1994.
- Housner, L.D. and D.C. Griffey. Teacher Cognition : Difference in planning and interactive decision making between experienced and inexperienced teachers Paper presented at the annual meeting of American Educational Research Association. Montreal, Canada. April, 1983.
- Kurland, Nancy B. "Ethical Intentions and the Theories of Reasoned Action and Planned Behavior," The Journal of Applied Social Psychology. 25 (4) : 297-313 ; 1995.
- Latham, Gary P. and Edwin A. Locke. "Self-Regulation through Goal Setting," Journal of Organizational Behavior and Human Decision Process. 50 : 212-247 ; 1991.
- McCutcheon Gail. "How do Elementary School Teachers Plan ? The Nature of Planning and Influences on It," The Elementary School Journal. 81(1) : 4-23 ; 1980.
- Norman, Paul and Conner Mark. "Predicting Health-Check Attendance Among Prior Attenders and Nonattenders : The Role of Prior Behavior in the Theory of Planned Behavior," The Journal of Applied Social Psychology. 26 (11) : 1010-11026 ; 1996.

Osgood, C.E., G.T. Suci and R.H. Tannenbaum. The Measurement of meaning. Urbana, Ill : University of Illinois Press, 1957.

White, Katherine M., Deborah J. Terry and Michael A. Hogg. "Safer Sex behavior : The Role of Attitude, Norm, and Control Factor," The Journal of Applied Social Psychology. 24 (24) : 2164-2192 ; 1994.

Winkelstein, Marilyn L. and Robert H.L. Feldman. "Psychosocial Predictors of Consumption of Sweets following Smoking Cessation," Research in Nursing and Health. 16 : 97-105 ; 1993.

Yinger, Robert J. "A Study of Teacher Planning," The Elementary School Journal. 80 (3) : 107-127 ; 1980.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนการสอน
และปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมการวางแผนการสอน
ของข้าราชการครู จังหวัดอุบลราชธานี**

เรียน อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนของข้าราชการครู จังหวัดอุบลราชธานี แบบสอบถามประกอบด้วย 9 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว
 - ตอนที่ 2 พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต /
 - ตอนที่ 3 เจตนาวางแผนการสอน /
 - ตอนที่ 4 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการวางแผนการสอน
 - ตอนที่ 5 เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน /
 - ตอนที่ 6 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
 - ตอนที่ 7 ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม /
 - ตอนที่ 8 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามตามกลุ่มอ้างอิง /
 - ตอนที่ 9 ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็น /
- อุปสรรคต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน

เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่แท้จริง ขอความกรุณาตอบคำถามตามความเป็นจริง คำตอบนี้จะไม่ผลใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานของท่าน และผู้วิจัยจะถือคำตอบของท่านเป็นความลับที่สุด ซึ่งจะเสนอผลวิจัยในลักษณะรวมเท่านั้นไม่ไช่เสนอเป็นรายบุคคล

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

(นายประธาร วสวนนท์)

โรงเรียนน้ายินวิทยา อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี

นิยามที่ควรเข้าใจตรงกัน

แผนการสอน หมายถึง บันทึก หรือ แผนการสอนระดับบทเรียน (Lesson plan) ที่ครูจัดทำขึ้นล่วงหน้าก่อนการสอนด้วยตนเอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง กรุณาตอบข้อความลงในช่องว่าง

1. ท่านมีคาบการสอนต่อสัปดาห์ จำนวน.....คาบ
2. ท่านมีรายวิชาที่สอนต่อสัปดาห์/ภาคเรียน จำนวน.....รายวิชา ดังนี้ คือ
 วิชาที่ 1 รหัสวิชา..... จำนวนคาบต่อสัปดาห์.....คาบ
 วิชาที่ 2 รหัสวิชา..... จำนวนคาบต่อสัปดาห์.....คาบ
 วิชาที่ 3 รหัสวิชา..... จำนวนคาบต่อสัปดาห์.....คาบ
 วิชาที่ 4 รหัสวิชา..... จำนวนคาบต่อสัปดาห์.....คาบ
3. ในแต่ละสัปดาห์ หากมีการจัดทำแผนการสอนระดับบทเรียน (Lesson Plan) เพื่อนำไปใช้สอน ท่านต้องทำแผนการสอนระดับบทเรียน จำนวน.....แผน
4. งานพิเศษนอกเหนือจากการสอนที่ท่านได้รับมอบหมายปัจจุบัน คือ.....

5. การสอนในภาคการเรียนนี้ ท่านมีหรือได้จัดทำโครงการสอน หรือ กำหนดการสอนไว้ เพื่อเป็นแนวทางจัดทำแผนการสอนหรือไม่
 [] ทำ/มี [] ไม่ได้ทำ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการวางแผนการสอนในสัปดาห์ที่ผ่านมา

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง () เพียงเครื่องหมายเดียว

1. การสอนแต่ละคาบในสัปดาห์ที่ผ่านมา ข้าพเจ้าได้นำแผนการสอนที่ข้าพเจ้าจัดทำขึ้นไปใช้สอน
 () () () () () ()
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย
2. การสอนแต่ละคาบในสัปดาห์ที่ผ่านมา ข้าพเจ้าสอนตามแผนการสอนที่ข้าพเจ้าจัดทำขึ้น
 () () () () () ()
 จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตอนที่ 3 เจตนาวางแผนการสอน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง : _____ : เพียงเครื่องหมายเดียว

การสอนเฉพาะคาบแรกของสัปดาห์หน้า

1. ข้าพเจ้าตั้งใจไว้ที่จะจัดทำแผนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนในคาบแรกของสัปดาห์หน้า

จริง |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

2. การสอนคาบแรกในสัปดาห์หน้า ข้าพเจ้าตั้งใจที่จะสอนตามแผนการสอนที่ข้าพเจ้าจัดทำขึ้น

เป็นไปได้ |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

การสอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า

3. ข้าพเจ้าตั้งใจไว้ที่จะจัดทำแผนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า

จริง |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

4. การสอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ข้าพเจ้าตั้งใจที่จะสอนตามแผนการสอน

ที่ข้าพเจ้าจัดทำขึ้น

เป็นไปได้ |.....|.....|.....|.....|.....|.....|.....| เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

ตอนที่ 4 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

การจัดทำแผนการสอนขึ้นเองเพื่อนำไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้าของฉัน

เป็นเรื่องที่...

ง่าย	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____	ยาก
เป็นไปได้	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____	เป็นไปไม่ได้
สำเร็จ	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____	ไม่สำเร็จ
ขึ้นอยู่กับฉัน	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____	ไม่ได้ขึ้นอยู่กับฉัน

ตอนที่ 5 เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่าง : _____ : เพียงเครื่องหมายเดียว

การจัดทำแผนการสอนขึ้นเองเพื่อนำไปใช้สอนในแต่ละคาบสัปดาห์หน้า ของฉันเป็นสิ่งที่...

ดี	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ :	ไม่ดี
มีประโยชน์	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ :	ไม่มีประโยชน์
ชอบ	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ :	ไม่ชอบ
จำเป็น	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ :	ไม่จำเป็น
ควรทำ	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ :	ไม่ควรทำ
มีคุณค่า	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ :	ไม่มีคุณค่า
คุ้มค่า	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ :	ไม่คุ้มค่า
น่าสนใจ	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ :	ไม่น่าสนใจ
น่ายินดี	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ :	ไม่น่ายินดี
น่ายกย่อง	: _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ :	ไม่น่ายกย่อง

ตอนที่ 6 การคล้อยกลุ่มอ้างอิง

1. โดยทั่วไปบุคคลที่มีความสำคัญต่อฉันส่วนมาก คิดว่าฉันควรหรือไม่ควร
จัดทำแผนการสอนขึ้นเพื่อนำไปใช้สอน

ควร : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควร
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

2. โดยทั่วไปบุคคลที่มีความสำคัญต่อฉันส่วนมาก คิดว่าฉันควรสอนตามแผนการสอน
ที่ฉันจัดทำขึ้น

ควร : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่ควร
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

ตอนที่ 7 ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย \surd ลงในช่องว่าง : _____ : เพียงเครื่องหมายเดียว

1. การจัดทำแผนการสอนขึ้นเพื่อนำไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ทำให้ฉันมั่นใจในการสอน

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่จริง
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

2. ความมั่นใจในการสอน เป็นสิ่งที่...

สำคัญ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่สำคัญ
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

13. การจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรของฉัน เพื่อนำไปใช้สอน
ในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ทำให้ฉันค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ในการสอน
เป็นไปได้: _____: _____: _____: _____: _____: _____: เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
14. การค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ในการสอน เป็นสิ่งที่
ชอบ: _____: _____: _____: _____: _____: _____: ไม่ชอบ
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
15. การจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรของฉัน เพื่อนำไปใช้สอน
ในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ทำให้ฉันสอนทันเวลาที่กำหนด
เป็นไปได้: _____: _____: _____: _____: _____: _____: เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
16. การสอนทันเวลาที่กำหนด เป็นสิ่งที่
สำคัญ: _____: _____: _____: _____: _____: _____: ไม่สำคัญ
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
17. การจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรของฉัน เพื่อนำไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ทำให้
ฉันมีผลงานทางวิชาการ
เป็นไปได้: _____: _____: _____: _____: _____: _____: เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
18. การมีผลงานทางวิชาการ เป็นสิ่งที่
มีคุณค่า: _____: _____: _____: _____: _____: _____: ไม่มีคุณค่า
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
19. การจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรของฉัน เพื่อนำไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ทำ
ให้ครูที่สอนแทนฉันมีความสะดวกในการสอน
เป็นไปได้: _____: _____: _____: _____: _____: _____: เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
20. การที่ครูสอนแทนมีความสะดวกในการสอน เป็นสิ่งที่
จำเป็น: _____: _____: _____: _____: _____: _____: ไม่จำเป็น
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก
21. การจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรของฉัน เพื่อนำไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ทำ
ให้ฉันมีการะเพิ่มมากขึ้น
เป็นไปได้: _____: _____: _____: _____: _____: _____: เป็นไปไม่ได้
มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

เมื่อนึกถึงเพื่อนครู

7. เพื่อนครู ของฉัน คิดว่าฉันควรหรือไม่ควรจัดทำแผนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า

ควร : _____ : ไม่ควร

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

8. โดยทั่วไปฉันต้องการทำตามความคิดที่เพื่อนครูของฉันต้องการให้ฉันทำมากน้อยเพียงใด

ต้องการ : _____ : ไม่ต้องการ

7 6 5 4 3 2 1

เมื่อนึกถึงนักเรียน

9. นักเรียนของฉัน คิดว่าฉันควรหรือไม่ควรจัดทำแผนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า

ควร : _____ : ไม่ควร

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

10. โดยทั่วไปฉันต้องการทำตามความคิดที่นักเรียนของฉันต้องการให้ฉันทำมากน้อยเพียงใด

ต้องการ : _____ : ไม่ต้องการ

7 6 5 4 3 2 1

ตอนที่ 9 ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมกรรมการวางแผนการสอน

การสอนในแต่ละครั้งที่ผ่านมา

1. การสอนแต่ละครั้งที่ผ่านมา ข้าพเจ้าไม่สามารถจัดทำแผนการสอนเพื่อนำไปใช้สอนได้ เพราะมีคาบการสอนต่อสัปดาห์จำนวนมาก

จริง : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

2. การสอนแต่ละครั้งที่ผ่านมา ข้าพเจ้าไม่สามารถจัดทำแผนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนได้ เพราะต้องทำงานพิเศษที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการสอน

จริง : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

3. การสอนแต่ละครั้งที่ผ่านมา ข้าพเจ้าไม่สามารถจัดทำแผนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนได้ เพราะไม่มีเวลาว่าง

จริง : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

4. การสอนแต่ละครั้งที่ผ่านมา ข้าพเจ้าไม่สามารถจัดทำแผนการสอนเพื่อนำไปใช้สอนได้ เพราะขาดสื่อและอุปกรณ์การสอน

จริง : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

5. การสอนแต่ละครั้งที่ผ่านมา ข้าพเจ้าไม่สามารถจัดทำแผนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนได้ เพราะต้องสอนหลายรายวิชา

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

6. การสอนแต่ละครั้งที่ผ่านมา ข้าพเจ้าไม่สามารถจัดทำแผนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนได้ เพราะไม่มีความรู้ในการจัดทำแผนการสอน

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

7. การสอนแต่ละครั้งที่ผ่านมา ข้าพเจ้าไม่สามารถจัดทำแผนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนได้ เพราะขาดแคลนค่าใช้จ่าย

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

8. การสอนแต่ละครั้งที่ผ่านมา ข้าพเจ้าไม่สามารถจัดทำแผนการสอน เพื่อนำไปใช้สอนได้ เพราะขาดความขยัน

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

เฉพาะการสอนแต่ละคาบในสัปดาห์หน้า

9. การสอนหลายคาบต่อสัปดาห์ จะเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำแผนการสอนและนำแผนการสอนไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ของข้าพเจ้า

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

10. งานพิเศษที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการสอน จะเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำแผนการสอนและนำแผนการสอนไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ของข้าพเจ้า

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

11. ข้าพเจ้าไม่มีเวลาว่างเพียงพอในการจัดทำแผนการสอนและนำแผนการสอนไปใช้สอน ในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ของข้าพเจ้า

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

12. การขาดสื่อและอุปกรณ์การสอน จะเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำแผนการสอนและนำแผนการสอนไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ของข้าพเจ้า

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

13. การสอนหลายรายวิชา จะเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำแผนการสอนและนำแผนการสอนไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ของข้าพเจ้า

จริง : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

14. ข้าพเจ้าขาดความรู้ในการจัดทำแผนการสอน เพื่อนำแผนการสอนไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ของข้าพเจ้า

จริง: _____: _____: _____: _____: _____: _____: _____: ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

15. ข้าพเจ้าขาดแคลนค่าใช้จ่ายในการจัดทำแผนการสอน เพื่อนำแผนการสอนไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ของข้าพเจ้า

จริง: _____: _____: _____: _____: _____: _____: _____: ไม่จริง

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

16. การขาดความขยัน จะเป็นอุปสรรคต่อการทำแผนการสอน เพื่อนำแผนการสอนไปใช้สอนในแต่ละคาบของสัปดาห์หน้า ของข้าพเจ้า

เป็นไปได้: _____: _____: _____: _____: _____: _____: _____: เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่แน่ใจ น้อย ปานกลาง มาก

ตอนที่ 10 พฤติกรรมการวางแผนการสอน

1. การสอนสัปดาห์สุดท้ายที่ผ่านมา ท่านจัดทำแผนการสอนและสามารถนำไปใช้สอนได้จริง
จำนวน.....แผน

2. การสอนของข้าพเจ้าในคาบแรกของสัปดาห์สุดท้ายที่ผ่านมา ท่านจัดทำแผนการสอนขึ้นด้วยตนเอง

[] จริง [] ไม่จริง

3. การสอนของข้าพเจ้าในคาบแรกของสัปดาห์สุดท้ายที่ผ่านมา ท่านสอนตามแผนการสอนที่จัดทำขึ้นด้วยตนเอง

[] จริง [] ไม่จริง

ภาคผนวก ข

ผลการสำรวจ

ความเชื่อด้านจิตที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมการวางแผนการสอน

1. ความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการวางแผนการสอน

ความเชื่อ	ความถี่	ความเชื่อ	ความถี่
1. ทำให้การสอนเป็นขั้นตอนไม่สับสน	46*	19. ทำให้เกิดความสะดวกลงในการวัดผล	23
2. ทำให้เกิดความมั่นใจในการสอน	50*	20. ทำให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการสอน	22
3. ทำให้มีโอกาสดันคว้าหาความรู้ใหม่ๆในการสอน	25*	21. ทำให้มีการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอนล่วงหน้า	42*
4. ทำให้มีโอกาสดูเนื้อหาวิชาได้ชัดเจน ครบถ้วน	32	22. ทำให้เกิดความพร้อมในการสอน	43
5. ทำให้การสอนทันเวลา	33*	23. ทำการสอนเป็นระบบ	37
6. ทำให้การสอนตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด	46*	24. จำกัดบทบาทในการสอนของครู	37
7. ทำให้ทราบข้อบกพร่องในการสอน	32	25. เป็นการเพิ่มภาระในการสอน	24*
8. ทำให้เกิดความสะดวกต่อครูที่สอนแทน	32*	26. ทำให้เสียเวลา	39*
9. ทำให้มีความกระตือรือร้นในการสอน	21	27. วางแผนการสอนแล้วไม่ได้นำไปสอนจริง	35
10. ทำให้มีผลงานทางวิชาการ	31*	28. ทำให้การสอนดีขึ้นกว่าเดิม	32
11. ทำให้ได้เลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ขั้น	21		
12. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น	47*		
13. ทำให้การสอนไม่เป็นธรรมชาติ	22		
14. ทำให้ต้องใช้ทุนทรัพย์ส่วนตัว	21		
15. ทำให้ประหยัดเวลาในการสอน	21		

* หมายถึง ความเชื่อที่นำไปสร้างเป็นข้อคำถาม

2. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

กลุ่มอ้างอิง	ความถี่
1. ผู้บริหารโรงเรียน	60*
2. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ	41*
3. หัวหน้าหมวดวิชา	36*
4. เพื่อนครู	47*
5. นักเรียน	54*

* หมายถึง ความเชื่อที่นำไปสร้างเป็นข้อคำถาม

3. ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม

ปัจจัยควบคุม	ความถี่	ปัจจัยควบคุม	ความถี่
1. จำนวนงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย	27*	11. ความซื่อสัตย์	18
2. สื่อวัสดุ อุปกรณ์การสอน	68*	12. ความชัดเจนของจุดประสงค์การสอน	17
3. เวลาว่างในการวางแผนการสอน	65*	13. การติดตามผลประเมินผล	19
4. จำนวนคาบการสอนต่อสัปดาห์	30*	14. การเข้ารับการฝึกอบรม	18
5. จำนวนรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย	27*	15. การส่งเสริมของผู้บริหาร	18
6. จำนวนจุดประสงค์ของรายวิชา	17	16. ขวัญกำลังใจในการทำงาน	18
7. ความรู้ความสามารถในการวางแผนการสอน	42*	17. บรรยากาศทางวิชาการ	16
8. งบประมาณสนับสนุน	29*	18. ความใส่ใจของครู	19
9. ความขยัน	19*	19. ตัวอย่างแผนการสอน	16
10. รูปแบบในการเขียนแผนการสอน	16		

* หมายถึง ความเชื่อที่นำไปสร้างเป็นข้อคำถาม

4.ความรู้สึกที่มีต่อการวางแผนการสอน

ความรู้สึก	ความถี่
1. ดี	73*
2. ไม่ดี	18*
3. น่าเบื่อ	14*
4. สมควรทำ	16*
5. จำเป็นอย่างยิ่ง	17*
6. มีคุณค่า	14*
7. เสียเวลา	28*
8. คุ่มค่า	14*
9. เป็นประโยชน์	17*

* หมายถึง ความเชื่อที่นำไปสร้างเป็นข้อคำถาม

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายประธาร ชื่อสกุล วสวนนท์

เกิดวันที่ 25 ธันวาคม พุทธศักราช 2504

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 144 ถ.รพช. หมู่ 1 ต.สีวิเชียร อ.น้ำยี่น จ.อุบลราชธานี
34260 045-371056

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4

สถานที่ทำงานปัจจุบัน หมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนน้ำยี่นวิทยา อ.น้ำยี่น
จ.อุบลราชธานี 34260 สังกัดกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2523 เตรียมอุดมศึกษา (แผนกศิลป์ภาษา) จากโรงเรียนประจวบวิทยาลัย
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- พ.ศ. 2527 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (สังคมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
- พ.ศ. 2540 วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการวางแผนการสอนของข้าราชการครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี

บทคัดย่อ
ของ
ประธาร วสวานนท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
กุมภาพันธ์ 2541

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายพฤติกรรมการวางแผนการสอน จากตัวแปรเจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน และพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต 2) เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายเจตนาที่จะวางแผนการสอน จากตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง 3.1 เจตคติต่อพฤติกรรมการวางแผนการสอน กับ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม 3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง 3.3 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม กับ ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม ประชากร เป็นข้าราชการครูสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ที่สอนระดับมัธยมศึกษา ระหว่างภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 2,700 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครูสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ที่สอนระดับมัธยมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 485 คน ได้แบบสอบถามคืน 305 ฉบับ คิดเป็นอัตราตอบกลับร้อยละ 62.88 ใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง 8 แบบวัด ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น และ สถิติที ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1) เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และ พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนคาบแรก ของสัปดาห์ ได้ถูกต้องร้อยละ 85.19 ทำนายพฤติกรรมการไม่วางแผนการสอนคาบแรกของ สัปดาห์ได้ถูกต้องร้อยละ 66.39 และโดยภาพรวมทำนายได้ถูกต้องร้อยละ 77.11 โดยที่มีพฤติกรรม การวางแผนการสอนในอดีตและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

2) เจตนาที่จะวางแผนการสอน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และ พฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีต ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดหนึ่ง สัปดาห์ได้ร้อยละ 58.98 โดยที่มีพฤติกรรมการวางแผนการสอนในอดีตเพียงตัวเดียว ที่ทำนาย พฤติกรรมการวางแผนการสอนตลอดหนึ่งสัปดาห์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3) เจตคติต่อการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน ร่วมกันทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนคาบแรก ของสัปดาห์ได้ร้อยละ 33.47 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอนเป็น อันดับ 1 และเจตคติต่อการวางแผนการสอนเป็นอันดับ 2 ทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอน คาบแรกของสัปดาห์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4) เจตคติต่อการวางแผนการสอน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอน ร่วมกันทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอด สัปดาห์ได้ร้อยละ 36.58 โดยมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการวางแผนการสอนเป็น

อันดับ 1 และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นอันดับ 2 ที่ทำนายเจตนาที่จะวางแผนการสอนตลอด สัปดาห์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

5) เจตคติต่อการวางแผนการสอน มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .6113

6) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามตามกลุ่มอ้างอิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .4950

7) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .1330

CAUSAL FACTORS RELATED TO LESSON PLANNING BEHAVIOR
OF GOVERNMENT SECONDARY SCHOOL TEACHERS
IN UBONRACHATANEE PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
PRATARN WASAWANON

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Science degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

February 1998

This research had three objectives : 1) to find out the effective predictors of lesson planning behavior from such variables as intention to make lesson plan , perceived behavioral control ability in lesson planning and past lesson planning behavior. 2) to find out the effective predictors of the intention to make lesson plan from attitude towards lesson planning behavior, subjective norm and perceived behavioral control ability. 3) to study the relationship between :- 3.1 attitude towards lesson planning behavior and behavioral beliefs and evaluation of outcomes 3.2 subjective norm and normative belief and motivation to comply 3.3 perceived behavioral control and control beliefs and perceived Influence of opposing factors.

The data were obtained from 305 government secondary school teachers who were selected by cluster random sampling. Nine questionnaires developed by the researcher were used to collect the data. The logistic regression, stepwise multiple regression and t-test were used in data analysis.

The results were as follows :

1) Past behavior of lesson planning and perceived behavioral control ability could predict 77.11% of lesson planning behavior at the first period of the given week .

2) Intention to make lesson plan , perceived behavioral control ability and past lesson planning behavior could predict 58.98 % of lesson planning behavior for the whole week. Only past behavior of lesson planning could predict lesson planning behavior over the one week period significantly at .001 ($R^2 = .5898$) .

3) Perceived behavioral control ability , subjective norm and attitude toward lesson planning behavior could predict 33.47 % of the intention to make lesson plan for the first period of the given week . The first and third variables were significant at .001.

4) Perceived behavioral control ability subjective norm and attitude toward lesson planing behavior could predict 36.58 % of the intention to make lesson plan over one week period. The first and the second variables were significantly at .001.

5) Attitude towards lesson planning behavior was related to behavioral beliefs and evaluation of outcome significantly at .001 ($r=.6113$).

6) Subjective norm was related with normative belief and motivation to comply significantly at .001 ($r= .4950$).

7) Perceived behavioral control ability was related to control beliefs and perceived influence of opposing factors significantly at .05 ($r= .1330$).